

ΠΑΓΚΥΠΡΙΟ ΣΥΝΤΟΝΙΣΤΙΚΟ
ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΕΘΕΛΟΝΤΙΣΜΟΥ

ΒΟΥΛΗ ΤΩΝ ΓΕΡΟΝΤΩΝ

ΠΡΑΚΤΙΚΑ 15^{ης} ΣΥΝΟΔΟΥ

ΑΙΘΟΥΣΑ ΣΥΝΕΔΡΙΑΣΕΩΝ ΒΟΥΛΗΣ ΤΩΝ ΑΝΤΙΠΡΟΣΩΠΩΝ

9 ΝΟΕΜΒΡΙΟΥ 2013

ΟΡΓΑΝΩΣΗ ΚΑΙ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑ ΤΗΣ ΒΟΥΛΗΣ ΤΩΝ ΓΕΡΟΝΤΩΝ:

Παγκύπριο Συντονιστικό Συμβούλιο Εθελοντισμού

ΒΟΥΛΗ ΤΩΝ ΓΕΡΟΝΤΩΝ

ΠΡΑΚΤΙΚΑ 15^{ης} ΣΥΝΟΔΟΥ

«Πώς η Οικονομική Κρίση απειλεί την Τρίτη Ηλικία»

ΠΑΓΚΥΠΡΙΟ ΣΥΝΤΟΝΙΣΤΙΚΟ
ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΕΘΕΛΟΝΤΙΣΜΟΥ

Ανδρέα Αβρααμίδη 9, 3ος ορ. Διαμ. 301, 2024 Στρόβολος –Λευκωσία

Τηλ.: 22 514 786 Φαξ: 22 514788

Ιστοσελίδα: www.volunteerism-cc.org.cy

Ηλεκτρονικό Ταχυδρομείο: info@volunteerism-cc.org.cy

Λευκωσία, 2014

Πως η Οικονομική Κρίση απειλεί την Τρίτη Ηλικία

Πρακτικά 15^{ης} Συνόδου της Βουλής των Γερόντων

Έκδοση: © Παγκύπριο Συντονιστικό Συμβούλιο Εθελοντισμού

Τήρηση Πρακτικών: Βουλή των Αντιπροσώπων

Επιμέλεια Έκδοσης:

Σταύρος Ολύμπιος, Πάμπος Γεωργιάδης, Χαράλαμπος Χατζησάββας, Ανδρούλα Πασχαλίδου, Χρυστάλλα Χαραλάμπους, Μαρία Κωνσταντίνου.

ISBN: 978-9963-2922-3-3 (print)

ISBN: 978-9963-2922-4-0 (online)

Αναδημοσίευση μέρους ή ολόκληρης της έκδοσης επιτρέπεται νοούμενου ότι αναφέρεται η πηγή.

Για τη συμβολή στην οργάνωση και την επιτυχία της 15ης Συνόδου, θερμές ευχαριστίες:

- ❖ στον πρόεδρο της Βουλής των Αντιπροσώπων κ. Γιαννάκη Ομήρου
- ❖ στον προεδρεύσαντα της Ολομέλειας της Βουλής των Αντιπροσώπων κ. Σοφοκλή Φυττή
- ❖ στη κα Βασιλική Αναστασιάδου, Γενική Διευθύντρια της Βουλής των Αντιπροσώπων και Διευθύντρια της Υπηρεσίας Κοινοβουλευτικών Επιτροπών.
- ❖ στην πρώτη λειτουργό των Κοινοβουλευτικών Επιτροπών κα Ελένη Ηλιάδη και το προσωπικό της Υπηρεσίας Κοινοβουλευτικών Επιτροπών της Βουλής των Αντιπροσώπων
- ❖ στα μέλη του προσωπικού της Βουλής των Αντιπροσώπων για την προσφορά διαφόρων υπηρεσιών

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Ο θεσμός της Βουλής των Γερόντων.....	5
Διαδικασίες για τη διοργάνωση της 15^{ης} Συνόδου.....	5
Ημερήσια Διάταξη 15^{ης} Συνόδου.....	6
Πρακτικά 15^{ης} Συνόδου.....	7
Οργανωμένα Σύνολα που εκπροσωπήθηκαν στη 15^η Σύνοδο.....	83

Ο ΘΕΣΜΟΣ ΤΗΣ ΒΟΥΛΗΣ ΤΩΝ ΓΕΡΟΝΤΩΝ

Το Επαρχιακό Συντονιστικό Συμβούλιο Εθελοντισμού Λευκωσίας (ΕΣΣΕ), με την ευκαιρία της ανακήρυξης του Διεθνούς Έτους Ηλικιωμένων το 1999, οργάνωσε και λειτούργησε για πρώτη φορά τη Βουλή των Γερόντων με σκοπό να συμβάλει στην προώθηση των στόχων του Διεθνούς Έτους.

Το 2001, με απόφαση της Διοικούσας Επιτροπής του ΕΣΣΕ Λευκωσίας και του Συντονιστικού Σώματος της Βουλής των Γερόντων που είχε συσταθεί, η ευθύνη λειτουργίας και συντονισμού του θεσμού της Βουλής των Γερόντων ανατέθηκε στο Παγκύπριο Συντονιστικό Συμβούλιο Εθελοντισμού (ΠΣΣΕ), με κύριο στόχο τη διεύρυνση και αναβάθμιση της Βουλής των Γερόντων σε παγκύπρια κλίμακα.

Ως θεσμός, η Βουλή των Γερόντων συμβάλλει ενεργά στον κοινωνικό προβληματισμό και στην προώθηση των διαφόρων προβλημάτων που αντιμετωπίζει η Τρίτη Ηλικία στην Κύπρο.

Η Βουλή των Γερόντων συνεδριάζει μία φορά τον χρόνο στην Αίθουσα Συνεδριάσεων της Βουλής των Αντιπροσώπων, με την παρουσία μελών της Νομοθετικής και Εκτελεστικής Εξουσίας και άλλων παρατηρητών.

Αποτελείται από 56 βουλευτές, οι οποίοι έχουν συμπληρώσει το 63ο έτος της ηλικίας τους και εκπροσωπούν Παγκύπρια οργανωμένα σύνολα, που ασχολούνται με την ευημερία των ηλικιωμένων.

Για την προώθηση των θεμάτων που απασχολούν τις ετήσιες εργασίες της Βουλής των Γερόντων, αναφορικά με την Τρίτη Ηλικία, λειτουργούν δύο επιτροπές. Η Επιτροπή Υγείας και η επιτροπή Κοινωνικής Πρόνοιας.

ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΕΣ ΓΙΑ ΤΗ ΔΙΟΡΓΑΝΩΣΗ ΤΗΣ ΒΟΥΛΗΣ

ΤΩΝ ΓΕΡΟΝΤΩΝ

- **Λειτουργία Συντονιστικού Σώματος** της Βουλής των Γερόντων από το ΠΣΣΕ
- **Προώθηση πρακτικών και αιτημάτων** των Συνόδων της Βουλής των Γερόντων στους αρμόδιους φορείς
- **Συνεχής προσπάθεια διεύρυνσης** της Βουλής των Γερόντων
- **Ετοιμασία καταλόγου 56 βουλευτών** κάθε δυο χρόνια
- **Λειτουργία Επιτροπών Υγείας και Κοινωνικής Πρόνοιας**, για επεξεργασία των θεμάτων και των εκθέσεων των Συνόδων από τους προέδρους των Επιτροπών Υγείας και Κοινωνικής Πρόνοιας
- **Προκαταρκτική Συνεδρία των Επιτροπών της Βουλής των Γερόντων** στη Βουλή των Αντιπροσώπων, για μελέτη και διαμόρφωση των τελικών εκθέσεων με την παρουσία εκπροσώπων του ΠΣΣΕ, αρμοδίων Υπουργείων, Κοινοβουλευτικών Επιτροπών, εκπροσώπων του Συντονιστικού Σώματος και μελών των Επιτροπών Υγείας και Κοινωνικής Πρόνοιας της Βουλής των Γερόντων
- **Διοργάνωση Συνόδου της Βουλής των Γερόντων** στη Βουλή των Αντιπροσώπων

ΒΟΥΛΗ ΤΩΝ ΓΕΡΟΝΤΩΝ
ΗΜΕΡΗΣΙΑ ΔΙΑΤΑΞΗ 15^{ΗΣ} ΣΥΝΟΔΟΥ

Ο Πρόεδρος της Βουλής των Γερόντων ανακοινώνει στα αξιότιμα μέλη ότι η ημερήσια διάταξη της συνεδρίας της 15^{ης} Συνόδου της Βουλής των Γερόντων, για το

Σάββατο, 9 Νοεμβρίου 2013, στις 9:30 πμ το πρωί,

έχει ως ακολούθως:

Χαιρετισμός και κήρυξη των εργασιών της 15^{ης} Συνόδου της Βουλής των Γερόντων από τον Πρόεδρο της Βουλής των Αντιπροσώπων **κ. Γιαννάκη Ομήρου**

1. Χαιρετισμός του Προέδρου του Παγκύπριου Συντονιστικού Συμβουλίου Εθελοντισμού και του Συντονιστικού Σώματος της Βουλής των Γερόντων από τον εκπρόσωπο του Συμβουλίου κ. Πέτρο Πέτρου.
2. Χαιρετισμός από την Υπουργό Εργασίας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων **κα Ζέτα Αιμιλιανίδου**
3. Χαιρετισμός από τον Υπουργό Υγείας Δρ. **Πέτρο Πετρίδη**
4. Χαιρετισμός από μέλος της Κυπριακής Παιδοβουλής.

Διάλειμμα

5. Έκθεση της Επιτροπής Κοινωνικής Πρόνοιας της Βουλής των Γερόντων για το θέμα «**Πώς η οικονομική κρίση απειλεί την Τρίτη Ηλικία**», σε θέματα που αφορούν την κοινωνική πρόνοια.
(Συζήτηση και έγκριση της έκθεσης).
6. Έκθεση της Επιτροπής Υγείας της Βουλής των Γερόντων για το θέμα «**Πώς η οικονομική κρίση απειλεί την Τρίτη Ηλικία**», σε θέματα που αφορούν την υγεία.
(Συζήτηση και έγκριση της έκθεσης)

Πως η Οικονομική Κρίση απειλεί την Τρίτη Ηλικία

Πρακτικά της Βουλής των Γερόντων

15^η ΣΥΝΟΔΟΣ

Συνεδρίαση 9 Νοεμβρίου 2013

(Ωρα έναρξης: 9.32 π.μ.)

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ: (Σ. ΦΥΤΤΗΣ): Καλημέρα σας. Σεβαστά μέλη της Βουλής των Γερόντων, σας καλωσορίζω με σεβασμό και εκτίμηση. Κηρύσσω την έναρξη των εργασιών της 15^{ης} Συνόδου της Βουλής των Γερόντων και παρακαλώ τους γραμματείς

να διαπιστώσουν κατά πόσο υπάρχει απαρτία.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΙΣ: (Λ. ΦΥΣΕΝΤΖΙΔΟΥ/ΚΛ. ΣΚΟΤΕΙΝΟΥ/Σ. ΠΑΥΛΟΥ): Καλημέρα σας, υπάρχει απαρτία.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ: (Σ. ΦΥΤΤΗΣ): Καλημέρα σας, έντιμη κυρία Υπουργέ Εργασίας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων, έντιμε κ. Υπουργέ Υγείας, αγαπητέ εκπρόσωπε του Προέδρου του Παγκύπριου Συντονιστικού Συμβουλίου Εθελοντισμού και του Συντονιστικού Σώματος της Βουλής των Γερόντων, αγαπητή εκπρόσωπε της Κυπριακής Παιδοβουλής, κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, σεβαστά μέλη της Βουλής των Γερόντων¹, αγαπητοί προσκεκλημένοι, είναι με ιδιαίτερη χαρά που προσφωνώ και τη

1. Σημ.: Επισυνάπτεται στο τέλος ως ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ, κατάλογος με τα παρόντα μέλη της Βουλής των Γερόντων και τις οργανώσεις που εκπροσωπούν.
2. Στη σύνοδο αυτή παρέστησαν επίσης τα μέλη της Βουλής των Αντιπροσώπων κ. Νίκος Νουρής, κ. Σκεύη Κούτρα Κουκουμά και κ. Στέλλα Μισιαούλη Δημητρίου.
3. Σημ.: Στη συνεδρία αυτή παρέστησαν επίσης ο Πανιερώτατος Μητροπολίτης Κηρυνείας κ. Χρυσόστομος, Πρόεδρος της Παγκύπριας Ομοσπονδίας Συνδέσμων Ευημερίας Ηλικιωμένων και ο Επίτροπος Εθελοντισμού και Μη Κυβερνητικών Οργανώσεων κ. Γιάννης Γιαννάκης.

φετινή σας Σύνοδο, που διανύει το δέκατο πέμπτο έτος της ζωής της, είναι θεσμός που καθιερώθηκε και στεριώθηκε μέσα στην κυπριακή κοινωνία. Η φετινή Σύνοδος θέτει ξανά επί τάπητος τα προβλήματα που αντιμετωπίζουν οι ηλικιωμένοι, προβλήματα παλαιότερα αλλά και νεότερα, που εντείνονται κυρίως ως αποτέλεσμα της οικονομικής κρίσης που βιώνουμε όλοι.

Εκφράζω επίσης την ικανοποίησή μου για το γεγονός ότι και φέτος τις εργασίες της Βουλής των Γερόντων παρακολουθεί και η εκπρόσωπος της Κυπριακής Παιδοβουλής, που θα απευθύνει χαιρετισμό. Σημειώνω ότι αυτό είναι ένα ελπιδοφόρο γεγονός, αφού τόσο οι νέοι όσο και οι μεγαλύτεροι σε ηλικία συμπολίτες μας πορεύονται από κοινού, με στόχο το καλό του τόπου και τη δημιουργία καλύτερων συνθηκών ζωής για όλους τους συμπολίτες μας.

Κάθε Σύνοδος της Βουλής των Γερόντων, δίνει το βήμα σ' αυτή την ομάδα των συμπολιτών μας για να αναπτύξει το δικό της προβληματισμό και ως ένδειξη δημοκρατίας αφουγκράζεται τη φωνή των άμεσα επηρεαζόμενων διασφαλίζοντάς τους ενεργό ρόλο στις κοινωνικές, οικονομικές και άλλες εξελίξεις. Κάθε χρόνο αντλούμε διδάγματα, μέσα από τις προσωπικές σας μαρτυρίες και τα βιώματά σας και αυτό επιτάσσει στην πολιτεία το καθήκον για συνεχή προσπάθεια και δράση, που θα διασφαλίζει συνθήκες ικανοποιητικής ποιότητας ζωής και αξιοπρεπούς διαβίωσης.

Είναι κοινά αποδεκτό ότι η οικονομική κρίση δημιούργησε πολλαπλά προβλήματα στον τόπο μας και έπληξε ιδιαίτερα τις ευάλωτες ομάδες του πληθυσμού. Οι συνέπειες του μνημονίου δεν άφησαν κανένα συμπολίτη μας ανεπηρέαστο και ιδιαίτερα τους ανθρώπους της τρίτης ηλικίας. Σ' αυτούς τους ανθρώπους η κοινωνία μας, οφείλει την ύπαρξη και τη συνέχειά της και πρέπει όλοι να σταθούμε στο ύψος των περιστάσεων και να συμβάλουμε αποφασιστικά, τουλάχιστον για τη βελτίωση των συνθηκών διαβίωσης αυτών των ανθρώπων και την ανακούφιση από προβλήματα που τους ταλανίζουν καθημερινά, στο μέτρο του δυνατού.

Πως η Οικονομική Κρίση απειλεί την Τρίτη Ηλικία

Η Βουλή των Αντιπροσώπων αφουγκράζεται διαχρονικά τα προβλήματα των ηλικιωμένων μας και δίνει βήμα για διάλογο. Με την ευκαιρία αυτή να σας υπενθυμίσω ότι πολύ πρόσφατα, στις 12 Οκτωβρίου 2013, στη Βουλή έλαβε χώρα η Γ΄ Ειδική Σύνοδος της Κοινωνίας των Πολιτών, με θέμα τη λειτουργία των εθελοντικών και μη κυβερνητικών οργανώσεων σε συνθήκες οικονομικής κρίσης.

Το σημερινό θέμα που τίθεται προς συζήτηση θα δώσει βήμα για προβληματισμό, ανταλλαγή απόψεων, αλλά και συνεργασία για απάμβλυνση- αν δεν καταστεί δυνατή η επίλυση - των προβλημάτων που αντιμετωπίζει η κοινωνία μας. Επίσης, η Σύνοδος αυτή θα πρέπει να προχωρήσει ένα βήμα παραπέρα, για να καταγραφούν εισηγήσεις και να αναληφθούν από τους αρμοδίους δράσεις για βελτίωση της ζωής των ανθρώπων της τρίτης ηλικίας.

Με την ευκαιρία αυτή θέλω να χαιρετίσω τις προσπάθειες που καταβάλλονται από πλευράς των Υπουργείων Εργασίας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων, Υγείας και Οικονομικών, του Παγκύπριου Συντονιστικού Συμβουλίου Εθελοντισμού και του Συντονιστικού Σώματος της Βουλής των Γερόντων, των εθελοντικών και μη κυβερνητικών οργανώσεων, καθώς και τόσων άλλων φορέων, προσπάθειες σοβαρές για την υιοθέτηση πολιτικών και δράσεων που στοχεύουν στην ικανοποίηση των πάγιων αιτημάτων της Βουλής των Γερόντων.

Υπογραμμίζω παράλληλα ότι και η Βουλή των Αντιπροσώπων είναι έτοιμη να αναλάβει δράσεις, στο μέτρο που της επιτρέπουν οι υποχρεώσεις και δεσμεύσεις από το μνημόνιο και οι αρμοδιότητές της, για να συνδράμει και να προωθήσει τέτοιες νομοθετικές ρυθμίσεις, ώστε να απαμβλυνθούν τα προβλήματα των ηλικιωμένων μας.

Η προσπάθεια όλων πρέπει να είναι κοινή και σας διαβεβαιώνω ότι τόσο ο Πρόεδρος της Βουλής όσο και εγώ προσωπικά, καθώς και τα υπόλοιπα μέλη της Βουλής των Αντιπροσώπων θα είμαστε αρωγοί στο έργο και στις διεκδικήσεις σας, όπως αυτό

γίνεται εδώ και δεκαπέντε χρόνια, αλλά δυστυχώς πολλά προβλήματα δεν επιλύθηκαν ακόμη.

Εκφράζω την ικανοποίηση και το βαθύτατο σεβασμό μου για την ενεργό συμμετοχή σας στα δρώμενα του τόπου και για την πολύτιμη συνεισφορά σας και είμαι πεπεισμένος ότι οι εργασίες της Συνόδου σας θα διεξαχθούν σήμερα μέσα σ' ένα ιδιαίτερα δημιουργικό και παραγωγικό κλίμα, όπως συμβαίνει πάντα.

Εύχομαι σε όλους καλή δουλειά και κηρύσσω την έναρξη των εργασιών της φετινής Συνόδου, με την ευχή οι εργασίες της να είναι παραγωγικές και να δώσουν απαντήσεις στα προβλήματα των ατόμων της τρίτης ηλικίας ή έστω να απαμβλύνουν κάποια από αυτά.

Μετά το χαιρετισμό εκ μέρους της Βουλής, προς όλους θα απευθύνει χαιρετισμό ο κ. Πέτρος Πέτρου, εκπρόσωπος του Παγκυπρίου Συντονιστικού Συμβουλίου Εθελοντισμού και του Συντονιστικού Σώματος της Βουλής των Γερόντων. Ο κ. Ολύμπιος λείπει.

ΕΚΠΡΟΣΩΠΟΣ ΠΑΓΚΥΠΡΙΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ ΕΘΕΛΟΝΤΙΣΜΟΥ ΚΑΙ ΤΟΥ ΣΥΝΤΟΝΙΣΤΙΚΟΥ ΣΩΜΑΤΟΣ ΤΗΣ ΒΟΥΛΗΣ ΤΩΝ ΓΕΡΟΝΤΩΝ: (Π. ΠΕΤΡΟΥ)

Ο χαιρετισμός αυτός είναι του κ. Σταύρου Ολύμπιου, του προέδρου του Παγκύπριου Συμβουλίου Εθελοντισμού που λόγω έκτακτου κωλύματος δεν μπορεί να παρευρίσκεται σήμερα μαζί μας, γι' αυτό με παρακάλεσε να τον απευθύνω. Κύριε

Πρόεδρε, κυρία Υπουργέ, κύριοι βουλευτές, αγαπητοί προσκεκλημένοι, αγαπητοί βουλευτές της Βουλής των Γερόντων.

Σε μια από τις πρώτες συνόδους της Βουλής των Γερόντων ο πολύ αγαπητός και σεβαστός σε όλους μας πρώην βουλευτής της Βουλής των Αντιπροσώπων κ. Χρίστος

Πως η Οικονομική Κρίση απειλεί την Τρίτη Ηλικία

Κουρτελλάρης μας είπε, όπως θα θυμούνται μερικοί, μια χαρακτηριστική φράση βγαλμένη μέσα από τη φιλοσοφία του λαού μας: «Αν δεν έχεις γέρο, αγόρασε». Αυτή η φράση πραγματικά με εντυπωσίασε, όταν την πρωτοάκουσα. Δείχνει την αναγκαιότητα, την αναντικατάστατη προσφορά της ηλικίας των γερόντων, των γερόντων με την αρχαιοελληνική έννοια, των γερόντων που σημαίνει των πεπληρωμένων σε σοφία, σε εμπειρία σε αγαθότητα ψυχής.

Αυτή η αναγκαιότητα φαίνεται καθημερινά στην οικογένεια. Φαίνεται καθημερινά στην κοινωνία. Όταν ο γιος σε δύσκολες ώρες, την ώρα που πρέπει να πάρει αποφάσεις, την ώρα που βρίσκεται σε σταυροδρόμια ή αδιέξοδα, η κόρη όταν βασανίζεται μέσα στη δύνη των προβλημάτων και των ανησυχιών της, θα καταφύγει στο γέρο πλάτανο ή στη γριά βαλανιδιά, για να ξαποστάσει, αλλά και την ίδια ώρα, για να πάρει θάρρος και δύναμη, για να πάρει έμπνευση και καθοδήγηση, για να πάρει πορεία ζωής.

Γι' αυτό οι ηλικιωμένοι μας, αυτό που λέμε τρίτη ηλικία, δεν είναι παρελθόν ποτέ. Είναι πάντα παρόν και πολύ περισσότερο είναι και μέλλον. Δεν είναι μια παρωχημένη υπόθεση. Δεν είναι η ζωή των παροδίων, των ξοφλημένων. Δεν είναι οι άνθρωποι που δημιουργούν το βάρος στους υπόλοιπους, αλλά είναι οι άνθρωποι που ερχόμενοι από το παρελθόν με την προσφορά τους, με την εμπειρία τους, καταξιώνουν το παρόν και έχουν τη δύναμη να προδιαγράψουν και το μέλλον της κοινωνίας μας.

Τιμή, λοιπόν, και έπαινος και εκ βαθέων ευχαριστώ και σε αυτή τη Σύνοδο της Βουλής των Γερόντων, για όλους αυτούς τους ανθρώπους που με το μόχθο τους και τον ιδρώτα τους δημιούργησαν τις προϋποθέσεις να έχουμε εμείς σήμερα την πρόοδο, για την οποία δίκαια σεμνυνόμεθα και την οποία η σημερινή οικονομική κρίση έχει αναστείλει. Αυτοί οι άνθρωποι έχουν διαφυλάξει τον πολιτισμό μας, τις αξίες μας και τις παραδόσεις μας. Αυτοί οι άνθρωποι έχουν χαράξει γραμμές και αν παρεκκλίνουμε από αυτές τις

γραμμές ακούγοντας αλλότριες φωνές, υπάρχει κίνδυνος να διασαλευτεί η πορεία πλεύσης της κοινωνίας μας και ιδιαίτερα των νέων μας.

Γι' αυτό, από μέρος του Παγκύπριου Συντονιστικού Συμβουλίου Εθελοντισμού, που έχει την ευθύνη της οργάνωσης της Βουλής των Γερόντων, επιθυμώ αυτή την επίσημη ώρα να απευθύνω έκκληση σε όλες τις ηλικίες για τον αναγκαίο σεβασμό και την αναγκαία στοργή προς την τρίτη ηλικία.

Επιθυμώ να απευθύνω έκκληση προς το κράτος για τη λήψη όλων των αναγκαίων νομοθετικών μέτρων και θεσμικών αποφάσεων, ώστε οι ηλικιωμένοι μας να απολαμβάνουν πλήρως τα δικαιώματά τους και να μπορούν με άνεση να κάνουν ανάληψη των καταθέσεών τους από την τράπεζα της κοινωνίας, για να μπορούν να απαλλαγούν επιτέλους από τον εξοργιστικό οίκτο, από την ενοχλητική ανοχή ή την επιδεικτική ακόμα πολλές φορές φιλανθρωπία, για να μπορούν να επιβιώσουν ή να βελτιώσουν την ποιότητα ζωής τους.

Το κοινωνικό πρόσωπο του κράτους πρέπει να δει με περισσότερη στοργή και κατανόηση τα προβλήματα των ηλικιωμένων μας. Έχουν δικαίωμα στη ζωή και αυτό το δικαίωμα το παίρνουν από το παρελθόν, από την προσφορά τους. Δεν είναι μια χαριστική υπόθεση. Είναι απλούστατα από πλευράς του κράτους και γενικότερα της κοινωνίας η εξόφληση ενός χρέους ή ακόμα περισσότερο είναι η αναγνώριση μιας προσφοράς που συνεχίζεται μέχρι σήμερα. Σήμερα θα γίνουν ανακοινώσεις και προτάσεις για τα δικαιώματα των ηλικιωμένων, ιδιαίτερα για τα θέματα των συντάξεων και της ιατροφαρμακευτικής περίθαλψης, θέματα που έχουν σχέση με την ποιότητα ζωής των ηλικιωμένων και πρέπει οπωσδήποτε να επιλυθούν.

Κυρίες και κύριοι, όταν μιλούμε για επίλυση των προβλημάτων της τρίτης ηλικίας και βελτίωση της ποιότητας της ζωής τους επενδύουμε και για το παρόν και για το μέλλον. Να γιατί πρέπει να υπογραμμίσουμε όλοι μας, αγαπητοί φίλοι και φίλες, ότι οι ηλικιωμένοι δεν είναι οι απόμαχοι, δεν είναι οι παροδίτες της ζωής, δεν είναι οι

Πως η Οικονομική Κρίση απειλεί την Τρίτη Ηλικία

ξοφλημένοι, δεν είναι οι καημένοι, δεν είναι το αντικείμενο του οίκτου από το κράτος ή των πολιτών ή της εξοργιστικής ανοχής ή της ενοχλητικής φιλανθρωπίας από οργανωμένα σύνολα ή από άτομα.

Η Βουλή των Γερόντων είναι ο χώρος, όπου υψώνεται η φωνή των ηλικιωμένων. Δεν υψώνεται ούτε με άκριτους τρόπους, ούτε πολύ περισσότερο αναιδώς ή χωρίς όρια, ή απαιτητικά. Η Φωνή των ηλικιωμένων μας υψώνεται με όλη εκείνη τη σωφροσύνη που επιβάλλει η πείρα και η ηλικία τους. Μέσα σε αυτό το πνεύμα θα καταθέσουν οι επιτροπές τις εκθέσεις τους, για τον τρόπο με τον οποίο μπορούν να επιβιώσουν οι ηλικιωμένοι μας, μέσα στη λαίλαπα της οικονομικής κρίσης, που χωρίς να ευθύνονται καθόλου οι ίδιοι, κάποιοι άλλοι έχουν ασήκωτες ευθύνες - έπληξε την πατρίδα μας. Έχουν περάσει οι ηλικιωμένοι μας και άλλες κρίσεις, αυτήν όμως δεν έπρεπε να την περάσουν «στας δυσμάς» του βίου τους. Δικαιολογημένο το παράπονο, η οργή και η αγανάκτηση. Έχουν δικαίωμα να απολαύσουν με προτεραιότητα από το κράτος αυτό που δικαιούνται μια ζωή, χωρίς το άγχος και την αβεβαιότητα των αναγκάων για την ύπαρξή τους.

Επιτρέψτε μου, καταλήγοντας, να χαιρετίσω σήμερα την παρουσία της Υπουργού Εργασίας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων και του Υπουργού Υγείας στη Βουλή, που ερμηνεύω ως ένδειξη του ενδιαφέροντός τους για τα προβλήματα που αντιμετωπίζει η τρίτη ηλικία, όπως και την παρουσία των βουλευτών μας και άλλων επισήμων. Επιθυμώ να ευχαριστήσω θερμά τον Προεδρεύοντα της Βουλής, τον αγαπητό μας βουλευτή κ. Σοφοκλή Φυττή για τον κόπο τον οποίο θα επωμισθεί σήμερα, διευθύνοντας τις εργασίες της Βουλής. Χαιρετίζω επίσης όσους μας βοήθησαν για να έχουμε και φέτος τόσο καλά οργανωμένη την 15^η Σύνοδο της Βουλής των Γερόντων, τη Γενική Διευθύντρια της Βουλής των Αντιπροσώπων, τους υπεύθυνους των διαφόρων επιτροπών, το προσωπικό της Βουλής των Αντιπροσώπων, τη διοικούσα επιτροπή του

Παγκύπριου Συντονιστικού Συμβουλίου Εθελοντισμού που έχει την ευθύνη της διοργάνωσης και της λειτουργίας της Βουλής των Γερόντων, καθώς επίσης και τη Λειτουργό της Βουλής των Γερόντων και να βεβαιώσω ότι το ενδιαφέρον του εθελοντισμού στην Κύπρο μας θα συνεχιστεί αμείωτο, ώστε μαζί με το κράτος, κράτος και εθελοντισμός, εξουσία και κοινωνία των πολιτών να προσφέρουμε ό,τι περισσότερο μπορούμε σε αυτούς τους ανθρώπους που μόχθησαν στο παρελθόν και έχουν κάθε δικαίωμα και στο παρόν και στο μέλλον.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ: Ευχαριστούμε τον κ. Πέτρο Πέτρου για το χαιρετισμό του ΠΣΣΕ. Να καλέσω τώρα στο βήμα την Υπουργό Εργασίας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων κ. Ζέτα Αιμιλιανίδου.

ΥΠΟΥΡΓΟΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΩΝ ΑΣΦΑΛΙΣΕΩΝ: (Ζ. ΑΙΜΙΛΙΑΝΙΔΟΥ)

Καλημέρα σε όλους, κύριε Πρόεδρε, κύριοι βουλευτές, κυρίες και κύριοι εκπρόσωποι της Βουλής των Γερόντων, κυρίες και κύριοι, είναι ιδιαίτερη τιμή για μένα να βρίσκομαι σήμερα εδώ στη 15^η Σύνοδο της Βουλής των Γερόντων και με την ευκαιρία αυτή απευθύνω θερμό χαιρετισμό σεβασμού και εκτίμησης προς τους πρεσβύτερους συμπολίτες μας. Ο θεσμός της Βουλής των Γερόντων συμπληρώνει φέτος δεκαπέντε χρόνια δημιουργικής δράσης και παρουσίας. Σε κάθε ετήσια Σύνοδο της Βουλής των Γερόντων αναδεικνύονται τα σημαντικά ζητήματα της ενεργού γήρανσης, της υγείας, της ποιότητας ζωής και της αξιοπρεπούς διαβίωσης των ηλικιωμένων.

Η πολιτεία οφείλει να παρέχει στους ηλικιωμένους επαρκή προστασία και ασφάλεια, ώστε να απολαμβάνουν φυσική, κοινωνική και διανοητική υγεία και ταυτόχρονα τις κατάλληλες ευκαιρίες για τη διαρκή συμμετοχή τους στα κοινωνικά, οικονομικά, πολιτιστικά, πνευματικά και πολιτικά δρώμενα.

Πως η Οικονομική Κρίση απειλεί την Τρίτη Ηλικία

Το Υπουργείο Εργασίας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων, λαμβάνοντας υπόψη τη δημογραφική γήρανση, αλλά και το γεγονός ότι το ποσοστό του κινδύνου της φτώχειας που απειλεί τον πληθυσμό άνω των εξήντα πέντε ετών είναι πολύ ψηλότερο από τις άλλες ευπαθείς πληθυσμιακές ομάδες, έχει δώσει λύσεις με τροποποιήσεις σχεδίων και την ανάπτυξη προγραμμάτων κοινωνικής προστασίας και κοινωνικής ενσωμάτωσης, με προτεραιότητα πάντα στη μείωση του κινδύνου της φτώχειας και του κοινωνικού αποκλεισμού.

Παράλληλα, υποστηρίζει έμπρακτα την ενεργό παρουσία και συμμετοχή των ατόμων της τρίτης ηλικίας σε όλες τις πτυχές της κοινωνικής, οικονομικής και πολιτικής ζωής του τόπου. Τα κυριότερα θέματα που αφορούν τα άτομα της τρίτης ηλικίας εμπεριέχονται στο Εθνικό Σχέδιο Δράσης για τους Ηλικιωμένους, το οποίο αποτελεί δέσμευση της Κυπριακής Δημοκρατίας στον τομέα της ευημερίας των ηλικιωμένων. Η υλοποίησή του παρακολουθείται από τη μόνιμη διυπηρεσιακή επιτροπή σε τακτά χρονικά διαστήματα.

Σε ό,τι αφορά στο σχέδιο κοινωνικών ασφαλίσεων, με ικανοποίηση τονίζω και σημειώνω ότι, σύμφωνα με την τελευταία αναλογιστική μελέτη, το ταμείο κοινωνικών ασφαλίσεων είναι βιώσιμο μέχρι το 2060, χωρίς να ληφθούν οποιαδήποτε άλλα μέτρα μεταρρύθμισης. Η αναλογιστική μελέτη έχει πρόσφατα ολοκληρωθεί και έχει αξιολογηθεί και επικυρωθεί και από την Ευρωπαϊκή Ένωση.

Έχοντας ως στόχο τη βελτίωση της ποιότητας ζωής των ηλικιωμένων ατόμων και τη σταδιακή μείωση του αριθμού των ατόμων που διαβιούν κάτω από το όριο της φτώχειας, οι ηλικιωμένοι μας, επιπρόσθετα των συντάξεων, μπορούν να επωφεληθούν μέσω και των δημοσίων βοηθημάτων για περαιτέρω οικονομική ενίσχυση και στήριξή τους σε θέματα φροντίδας, ενδυνάμωση των σχέσεών τους με την οικογένεια και την κοινότητά τους και συμμετοχή τους σε προγράμματα που τους βοηθούν στη διατήρηση μιας καλής, ψυχολογικής, σωματικής, νοητικής και κοινωνικής κατάστασης.

Στα πλαίσια της σχετικής νομοθεσίας παρέχεται δημόσιο βοήθημα σε περίπου 3, 551 οικογένειες ηλικιωμένων ατόμων και το ύψος της ετήσιας δαπάνης ανέρχεται περίπου στα €14 εκατομ. Στην προσπάθεια για αποκέντρωση και αναβάθμιση των υπηρεσιών που παρέχονται προς τους ηλικιωμένους συμπολίτες μας, η τοπική αυτοδιοίκηση έχει ενθαρρυνθεί και έχει στηριχτεί οικονομικά και τεχνικά για να αναλάβει νέους ρόλους σε θέματα που αφορούν την παροχή ολοκληρωμένης κοινωνικής φροντίδας στους πολίτες, που να χαρακτηρίζεται από υψηλής ποιότητας υπηρεσίες και ουσιαστικότερη εξυπηρέτηση του πολίτη.

Το Υπουργείο Εργασίας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων επιχορηγεί ένα σημαντικό αριθμό προγραμμάτων που αφορούν την κοινωνική φροντίδα ατόμων τρίτης ηλικίας μέσω του σχεδίου κρατικών χορηγιών. Η συνολική μεταρρύθμιση της πολιτικής κοινωνικής πρόνοιας αποτελεί μία από τις προεκλογικές δεσμεύσεις του Προέδρου της Δημοκρατίας. Ένα εξορθολογισμένο και παραγωγικό σύστημα κοινωνικής πρόνοιας πρέπει να χαρακτηρίζεται από την άμεση και ουσιαστική στήριξη του πολίτη που πραγματικά έχει ανάγκη αυτής της στήριξης για τη διαβίωσή του, ιδιαίτερα μέσα στις συνθήκες αυξημένης ανεργίας και στις δύσκολες οικονομικές συνθήκες που βιώνει ο τόπος μας σήμερα.

Στόχοι του νέου συστήματος, το οποίο θα τεθεί σε εφαρμογή από την 1^η Ιουλίου του 2014 είναι:

- Να εισαχθεί ένα σύστημα, το οποίο θα παρέχει ένα ύστατο δείκτη προστασίας σε όσους το έχουν πραγματικά ανάγκη.
- Να κατοχυρώνει το θεμελιώδες ανθρώπινο δικαίωμα του κάθε συμπολίτη μας για αξιοπρεπή διαβίωση.
- Να εξασφαλίσει ένα ελάχιστο εισόδημα σε κάθε άτομο που δε διαθέτει επαρκείς πόρους συντήρησης.

Πως η Οικονομική Κρίση απειλεί την Τρίτη Ηλικία

Ακρογωνιαίο λίθο της νέας πολιτικής πρόνοιας, αποτελεί το εγγυημένο ελάχιστο εισόδημα. Δικαιούχοι θα είναι όλοι, όσων τα εισοδήματα βρίσκονται κάτω από το όριο της αξιοπρεπούς διαβίωσης, ανεξαρτήτως, αν τα εισοδήματα αυτά προέρχονται από την εργασία, αν είναι άνεργοι, αν είναι συνταξιούχοι ή αν είναι αυτοεργοδοτούμενοι. Το κοινωνικό δίκτυ προστασίας θα καλύπτει εξίσου όσους δεν έχουν κανένα εισόδημα, αλλά και όσους, παρά τις προσπάθειές τους δεν κερδίζουν ικανοποιητικό εισόδημα από την εργασία τους για την αξιοπρεπή διαβίωσή τους.

Όσον αφορά τα αιτήματά σας που έχετε καταθέσει στην έκθεση της Επιτροπής Κοινωνικής Πρόνοιας της Βουλής των Γερόντων, σας ενημερώνω ότι η πρώτη φάση του προγράμματος για τοποθέτηση ανελκυστήρων σε προσφυγικούς συνοικισμούς, η οποία περιλάμβανε την τοποθέτηση ανελκυστήρων σε εβδομήντα εννέα υφιστάμενες πολυκατοικίες με συνολικό κόστος €4,9 εκατομ. έχει ολοκληρωθεί και οι εργασίες για τη δεύτερη φάση του προγράμματος για τοποθέτηση ανελκυστήρων σε τριάντα τρεις πολυκατοικίες με ένα περίπου συνολικό κόστος €3 εκατομ. έχουν ήδη αρχίσει.

Παρά τις υφιστάμενες δημοσιονομικές συνθήκες, στον κρατικό προϋπολογισμό του έτους 2014, που υποβλήθηκε για ψήφιση στη Βουλή των Αντιπροσώπων, περιλήφθηκε πρόνοια ύψους €89 εκατομ., που αφορά χορηγίες σε συνταξιούχους και παραχώρηση εκτάκτων χορηγιών.

Θέλω να σας διαβεβαιώσω ότι η μέριμνα της πολιτείας για βελτίωση της ποιότητας της ζωής των ανθρώπων της τρίτης ηλικίας και για διασφάλιση της αξιοπρεπούς διαβίωσης θα συνεχίσει να είναι ουσιαστική και διαρκής, παρά τις αντίξοες οικονομικές συνθήκες. Ολοκληρώνοντας, θα ήθελα να συγχαρώ το Παγκύπριο Συντονιστικό Συμβούλιο Εθελοντισμού για την επιτυχημένη διοργάνωση της Βουλής των Γερόντων. Εύχομαι κάθε επιτυχία της 15^{ης} Συνόδου της Βουλής των Γερόντων και να διαβεβαιώσω ότι το

Υπουργείο Εργασίας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων θα είναι δίπλα στην τρίτη ηλικία, γιατί είναι καθήκον όλων μας να στηρίξουμε την τρίτη ηλικία. Ευχαριστώ.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ: Και εμείς ευχαριστούμε, κυρία Υπουργέ, τώρα, είναι η σειρά του Υπουργού Υγείας Δρος Πέτρου Πετρίδη. Είναι εδώ; Όχι. Συνεχίζουμε παρακάτω.

Παρακαλώ την εκπρόσωπο της Κυπριακής Παιδοβουλής κα Ιωάννα Παυλίδου.

ΕΚΠΡΟΣΩΠΟΣ ΚΥΠΡΙΑΚΗΣ ΠΑΙΔΟΒΟΥΛΗΣ: (Ι. ΠΑΥΛΙΔΟΥ)

Έντιμε κύριε Πρόεδρε της Βουλής των Αντιπροσώπων, αξιότιμοι προσκεκλημένοι, αγαπητοί κυρίες και κύριοι μέλη της Βουλής των Γερόντων, κατ' αρχήν θα θέλαμε να σας ευχαριστήσουμε που μας προσφέρετε την ευκαιρία να χαιρετίσουμε τη σημερινή σας σύνοδο στη Βουλή. Για μας είναι πολύ σημαντική αυτή η ευκαιρία, αφού θεωρούμε πως η επικοινωνία μεταξύ μας είναι καθοριστικός παράγοντας για την εύρυθμη λειτουργία της κοινωνίας μας.

Το έτος 2013 ανακηρύχθηκε ευρωπαϊκό έτος πολιτότητας. Ο στόχος είναι η διαμόρφωση πολιτών, προσωπικοτήτων που δε θα είναι παθητικοί δέκτες όσων συμβαίνουν γύρω τους, αλλά πολιτών έτοιμων να αναλάβουν δράση ενώνοντας δυνάμεις για την αντιμετώπιση κοινών προβλημάτων. Η δύσκολη οικονομική περίοδος την οποία όλοι σήμερα βιώνουμε έχει άμεσες, έντονες και αρνητικές επιπτώσεις στον κοινωνικό ιστό. Μία υγιής κοινωνία της οποίας ο κοινωνικός ιστός θεμελιώνεται σε ενεργούς πολίτες μπορεί να διασφαλίσει την πρόοδο, την ανάπτυξη και την ευημερία της.

Με αγωνία παρατηρούμε ότι η συμμετοχή που έχει ή που θα έπρεπε να έχει ο κάθε πολίτης της κυπριακής κοινωνίας μας στα μέτρα που τον αφορούν, ιδιαίτερα στα Κέντρα Λήψης Αποφάσεων, δεν είναι όση θα έπρεπε. Τα καθημερινά προβλήματα και το

Πως η Οικονομική Κρίση απειλεί την Τρίτη Ηλικία

,άγχος της επιβίωσης δε δίνει τη δυνατότητα στους πολίτες να ενδιαφερθούν για τα κοινά, να ενεργοποιηθούν ως πολίτες και να διεκδικήσουν αυτά που τους ανήκουν. Πώς άραγε προλαμβάνουμε καταστάσεις, ώστε οι νέοι, αλλά και οι ηλικιωμένοι να έχουν μια καλύτερη ποιότητα ζωής; Εμείς ως παιδιά, αλλά και εσείς ως άτομα της τρίτης ηλικίας είμαστε εξαρτώμενοι από τους γονείς μας, από τα παιδιά σας. Ωστόσο και εμείς, καθώς και εσείς οι συνταξιούχοι έχουμε το πλεονέκτημα του χρόνου και της δυνατότητας εμπλοκής στα κοινά, χωρίς να μας βαραίνει το άγχος της καθημερινότητας. Η δική σας εμπειρία και δράση θα καθοδηγήσει και εμάς που τώρα αρχίζουμε τη ζωή μας, ώστε να ισορροπήσουμε ανάμεσα στα όνειρα και τις υποχρεώσεις μας. Ως παιδιά εστιάζουμε πάνω στις παροχές υπηρεσιών και στην κοινωνική προληπτική εργασία, αφού πολλά είναι τα προβλήματα που μαστίζουν καθημερινά την κοινωνία, αλλά και απαιτούμε από το κράτος να εστιάσει και να διασφαλίσει την ποιοτική παιδεία για όλους. Η συμμετοχή σας στη λήψη αποφάσεων, η εμπλοκή σας στην εκπαίδευση των νέων για απόκτηση δεξιοτήτων, καθώς και η δυνατότητα πρόσβασης σε ικανοποιητικές υπηρεσίες οδηγούν στην ανεξαρτητοποίησή σας και πιστεύουμε τόσο εσείς όσο και εμείς ότι αυτά πρέπει να διεκδικούμε.

Το γεγονός ότι βρισκόμαστε εδώ σήμερα δηλώνει πως αυτά που μας ενώνουν είναι πολύ περισσότερα από αυτά που φαίνεται να μας χωρίζουν και ότι είμαστε πρόθυμοι να αντιμετωπίσουμε και να μειώσουμε το χάσμα που πιθανό να έχει δημιουργηθεί κατά καιρούς. Τα άτομα της τρίτης ηλικίας είναι τα πρότυπα που θα καθοδηγήσουν και θα διασφαλίσουν το μέλλον μας, όπως οφείλουμε να το κάνουμε και εμείς στη συνέχεια άλλωστε. Οι ευκαιρίες για ενεργό συμμετοχή όλων στα κοινά μπορούν να καταπολεμήσουν την περιθωριοποίηση λόγω ηλικίας. Με τη συνεργασία μας μπορούμε να πετύχουμε πολλά. Η δημιουργία ενός καινούργιου μέλλοντος μπορεί να ξεκινήσει

από σήμερα. Σας ευχαριστούμε ξανά και σας ευχόμαστε κάθε επιτυχία στις σημερινές και μελλοντικές συζητήσεις και δράσεις της Βουλής των Γερόντων.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ: Ευχαριστούμε κα Ιωάννα Παυλίδου. Με πληροφόρησαν ότι ο Υπουργός Υγείας είναι στο δρόμο και έρχεται για να εκφωνήσει το χαιρετισμό του και κρίνω ότι θα πρέπει να κάνουμε τώρα το διάλειμμα μέχρι να έρθει ο υπουργός θα ξεκινήσουμε το δεύτερο μέρος των εργασιών της Συνόδου με την ομιλία του και γύρω στις έντεκα θα κάνουμε και μονόλεπτο σιγή για το Β΄ Παγκόσμιο Πόλεμο, προς τιμή των πεσόντων και ηρώων του Δευτέρου Παγκοσμίου Πολέμου.

(Ωρα διακοπής: 10:00 π.μ.)

(Ωρα επανέναρξης: 10.20 π.μ.)

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ: Συνεχίζουμε τις εργασίες της 15^{ης} Συνόδου της Βουλής των Γερόντων. Καλωσορίζουμε τον Υπουργό Υγείας Δρα Πέτρο Πετρίδη, τον οποίο καλώ άμεσα στο βήμα.

ΥΠΟΥΡΓΟΣ ΥΓΕΙΑΣ: (ΔΡ ΠΕΤΡΟΣ ΠΕΤΡΙΔΗΣ):

Κύριε Προεδρεύοντα της Βουλής, κυρίες και κύριοι βουλευτές, κύριε Πρόεδρε του Παγκύπριου Συντονιστικού Συμβουλίου Εθελοντισμού, αγαπητοί φίλοι και φίλες, αρχικά, επιτρέψτε μου να σας ευχαριστήσω για τις προσπάθειές σας να γίνουμε όλοι καλύτεροι,

ιδιαίτερα μέσα στο δύσκολο περιβάλλον που δημιουργεί η οικονομική δυσπραγία που αντιμετωπίζει σήμερα η χώρα μας. Ο αντίκτυπος της οικονομικής κρίσης μπορεί να είναι ιδιαίτερα οξύς για τους ηλικιωμένους, ειδικότερα για όσους είναι σωματικά ευάλωτοι ή εξαρτώνται από χαμηλές συντάξεις.

Οι καινούργιες συνθήκες φέρουν νέα και άγνωστα δεδομένα για τη ζωή μας, πράγμα που από μόνο του προκαλεί μια ανασφάλεια αλλά και μια αίσθηση περιορισμού των

Πως η Οικονομική Κρίση απειλεί την Τρίτη Ηλικία

δυνατοτήτων μας. Η πρόκληση που έχουμε απέναντί μας, αφορά τις προσπάθειες που πρέπει να γίνουν έτσι ώστε να αποφευχθεί το ενδεχόμενο της εξέλιξης της οικονομικής κρίσης σε κοινωνική και υγειονομική κρίση για τους ηλικιωμένους μας. Η διατήρηση των επενδύσεων στα μέτρα του δυνατού, όσον αφορά τους τομείς της υγείας και της κοινωνικής συνοχής, είναι ζωτικής σημασίας. Γι' αυτό και θα πρέπει οι απαντήσεις της πολιτείας να στοχεύουν στην υποστήριξη των ατόμων της τρίτης ηλικίας για να παραμείνουν παραγωγικά μέλη της κοινωνίας.

Τα διαχρονικά προβλήματα που αντιμετωπίζει ο ευαίσθητος τομέας της υγείας και που σε συνδυασμό με την πίεση που ασκεί η παγκόσμια οικονομική κρίση στη βιωσιμότητα των συστημάτων υγείας και τις προσδοκίες των πολιτών για το δικαίωμα στην υγεία, καθιστούν αδήριτη την ανάγκη για την εκ νέου αξιολόγηση των μέσων που απαιτούνται για να προσφέρεται με τρόπο δίκαιο και βιώσιμο το υπέρτατο αυτό αγαθό.

Οι προσπάθειες μας θα είναι επίπονες και το γνωρίζουμε καλά. Επεξεργαζόμαστε τρόπους και λύσεις για να αμβλύνουμε τα προβλήματα στην υγεία τα οποία βιώνουν σήμερα οι πολίτες ως αποτέλεσμα της οικονομικής κρίσης, με πλήρη συναίσθηση των δυσκολιών, αλλά και αποφασισμένοι να ευοδωθεί η προσπάθειά μας.

Τελικός μας στόχος είναι να λύσουμε τα θέματα της υγείας μέσα από την εισαγωγή ενός γενικευμένου συστήματος υγείας που θα αφορά και θα εξυπηρετεί με τον ίδιο τρόπο όλους τους πολίτες, αποκλείοντας ανισότητες. Ταυτόχρονα, θα διατηρείται βιώσιμο και ανθρωποκεντρικό, θα προάγει την υγεία και την πρόληψη των ασθενειών, ενώ θα επενδύει σε νέες τεχνολογίες.

Σημαντικός παράγοντας επιτυχίας είναι για μας η συνεργασία όλων για την αποτελεσματική και αποδοτική χρήση των πόρων, κάτι που επιβάλλει ούτως ή άλλως η προσπάθεια για έξοδο από την οικονομική κρίση. Ως αποτέλεσμα της δυσχερούς οικονομικής κατάστασης, το Υπουργείο Υγείας έχει υποχρεωθεί να επιβάλει νέα -πολύ

μικρά μεν τέλη, αλλά για σας ίσως αρκετά- για την επίσκεψη στα εξωτερικά ιατρεία, για την χορήγηση φαρμάκων και για εργαστηριακές εξετάσεις. Τα πιο πάνω τέλη αποτελούν την ελάχιστη συνεισφορά των δικαιούχων και δεν κατέστη δυνατή η εξαίρεση των συνταξιούχων και ιδιαίτερα των χαμηλοσυνταξιούχων από αυτή. Όπως όμως έχει ξαναπεί πολλές φορές η κυβέρνηση, τα νέα τέλη που εισήχθησαν τελικά και οι εξαιρέσεις σε ορισμένες ομάδες ασθενών είναι αποτέλεσμα έντονων προσπαθειών του Υπουργείου Υγείας για να αποφύγει πολύ πιο δυσάρεστες καταστάσεις, κάτι που τελικά έγινε κατορθωτό.

Θα συνεχίσουμε να προσπαθούμε να βελτιώσουμε με σαφείς κινήσεις, πάντα με γνώμονα το καλώς νοούμενο συμφέρον των πολιτών. Εξάλλου, ένας υγιής πληθυσμός αποτελεί εχέγγυο για οικονομική ανάπτυξη, κυρίως μέσα από την αύξηση της παραγωγικότητας στην εργασία και την προσφορά.

Ιδιαίτερη πρόκληση αποτελούν για το Υπουργείο Υγείας οι ανάγκες των ατόμων της τρίτης ηλικίας, οι εμπειρίες και οι γνώσεις των οποίων είναι πολύτιμες για τους νεότερους, για την οργάνωση της ζωής τους και για τον καθορισμό των βημάτων που οδηγούν στην αποφυγή λαθών στη διαχείριση της οικογενειακής, επαγγελματικής και κοινωνικής καθημερινότητας. Για το λόγο αυτό έχουμε προχωρήσει στη σύσταση Διυπηρεσιακής Ομάδας για τα θέματα της Τρίτης Ηλικίας, ενώ λειτουργός του Υπουργείου Υγείας αναλαμβάνει το συντονισμό των θεμάτων που αφορούν την τρίτη ηλικία. Προχωρούμε, έχοντας επίγνωση των δυσκολιών, αλλά και ενθουμούμενοι ότι πάντα υπάρχει χώρος για προσπάθεια και βελτίωση.

Σας εύχομαι κάθε επιτυχία στις εργασίες του Σώματος. Ευχαριστώ.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ: Ευχαριστούμε, κύριε Υπουργέ.

Προχωρούμε τώρα στο πέμπτο θέμα της ημερήσιας διάταξης, που είναι η έκθεση της Επιτροπής Κοινωνικής Πρόνοιας της Βουλής των Γερόντων για το θέμα «**Πώς η**

Πως η Οικονομική Κρίση απειλεί την Τρίτη Ηλικία

οικονομική κρίση απειλεί την Τρίτη Ηλικία», σε θέματα που αφορούν την κοινωνική πρόνοια.

Κατά τη διάρκεια που θα αναγιγνώσκεται η έκθεση, θα ήθελα να σας ενημερώσω ότι θα περάσει από κοντά σας ένα έντυπο σε μπλε χρώμα στο οποίο θα σημειώσετε τα ονόματά σας όσοι προτίθεστε να μιλήσετε για το θέμα αυτό. Είναι παράκληση οι ομιλίες σας να μην ξεπερνούν το ενάμισι λεπτό και να μη γίνονται παρεμβάσεις κατά τη διάρκεια των ομιλιών. Επίσης θα ήταν παράκλησή μου να μην γίνονται ομιλίες για θέματα τα οποία έχουν ήδη συζητηθεί και των οποίων η συζήτηση έχει ήδη εξαντληθεί. Επίσης σας παρακαλώ να σηκώνετε το χέρι σας για να σας δίδεται ο λόγος και όταν παίρνετε το λόγο να είστε όρθιοι, αν αυτό είναι δυνατό. Να αναφέρετε το όνομά σας και την οργάνωση που εκπροσωπείτε, για να διευκολύνετε τις στενογράφους της Βουλής να καταγράψουν όλα όσα λέγονται στη συνεδρίαση αυτή. Επιπρόσθετα, θα ήθελα να σας αναφέρω ότι καταγράφονται στα πρακτικά μόνο οι ομιλίες σας και όχι άλλα κείμενα που θα καταθέσετε στη Βουλή. Θα ήταν επίσης παράκληση να αποφεύγονται τα χειροκροτήματα.

Θα σας παρακαλούσα επίσης να απενεργοποιήσετε τα τηλέφωνά σας. Παρακαλώ τώρα τον πρόεδρο της Επιτροπής Κοινωνικής Πρόνοιας της Βουλής των Γερόντων, κ. Τάσο Παπαθωμά, να διαβάσει την έκθεση.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΠΡΟΝΟΙΑΣ ΤΗΣ ΒΟΥΛΗΣ ΤΩΝ ΓΕΡΟΝΤΩΝ:
(Τ. ΠΑΠΑΘΩΜΑΣ)

**Έκθεση της Επιτροπής Κοινωνικής
Πρόνοιας της Βουλής των Γερόντων για
το θέμα «Πώς η οικονομική κρίση
επηρεάζει την Τρίτη Ηλικία»**

Παρόντες:

Τάσος Παπαθωμάς, πρόεδρος

Μαρίνα Τσαγγαρίδου

Παύλος Τρικούπης

Γερόλεμος Ανδρέου

Παντελάκης Θεοχάρους

Κλαίρη Αγγελίδου

Κώστας Στεφάνου

Μιχαλάκης Γεωργίου

Μαρία Μιχαηλίδου

Πόπη Αρχοντίδου

Ανδρούλα Πασχαλίδου

Ανδρέας Κωνσταντινίδης

Σάρα Δρουσιώτου

Αντώνιος Δημητριάδης

Παντελής Χατζηπαντελή

Η Επιτροπή Κοινωνικής Πρόνοιας της Βουλής των Γερόντων μελέτησε το πιο πάνω θέμα σε συνεδρία της, που πραγματοποιήθηκε στις 14 Οκτωβρίου 2013. Στα πλαίσια της συνεδρίασης αυτής κλήθηκαν και παρευρέθηκαν εκπρόσωποι των Υπηρεσιών Κοινωνικής Ευημερίας του Υπουργείου Εργασίας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων, ο πρόεδρος της Κοινοβουλευτικής Επιτροπής Εργασίας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων κ. Αντρέας Φακοντής και τα μέλη της επιτροπής, βουλευτές κ. Σκεύη Κούτρα Κουκουμά,

Πως η Οικονομική Κρίση απειλεί την Τρίτη Ηλικία

Πανίκκος Σταυριανός, Μαρία Κυριακού, Νίκος Νουρής, Αθηνά Κυριακίδου και Ρούλα Μαυρονικόλα.

Εισάγοντας το υπό αναφορά θέμα, ο πρόεδρος της επιτροπής δήλωσε ότι η φετινή σύνοδος της Βουλής των Γερόντων θα αφιερωθεί στην Παγκόσμια Ημέρα για την Τρίτη Ηλικία, που γιορτάζεται κάθε χρόνο την 1η Οκτωβρίου και η οποία υιοθετήθηκε από τη Γενική Συνέλευση του Οργανισμού Ηνωμένων Εθνών το 1990, για να αποτίσει τον οφειλόμενο φόρο τιμής στους ηλικιωμένους και να επισημάνει τα προβλήματα που αυτοί αντιμετωπίζουν, γι' αυτό και κατά τη φετινή σύνοδο θα παρουσιαστούν οι επιπτώσεις της οικονομικής κρίσης στην τρίτη ηλικία.

Σύμφωνα με τον ίδιο, η οικονομική κρίση που βιώνουμε σήμερα στον τόπο μας έχει επηρεάσει όλους και ιδιαίτερα τις ευπαθείς ομάδες του πληθυσμού μας, όπως τα παιδιά, οι συνταξιούχοι, οι χαμηλά αμοιβόμενοι, οι ανάπηροι, οι πολύτεκνοι, οι μονογονεϊκές οικογένειες και άλλοι. Οι άνθρωποι της τρίτης ηλικίας αποτελούν σημαντική ομάδα πολιτών της κοινωνίας μας, που εκ των πραγμάτων καθίστανται όλο και πιο αδύναμοι και ευάλωτοι, γι' αυτό έχουμε όλοι υποχρέωση και ιδιαίτερα η πολιτεία, να σταθεί αρωγός στις πιο πάνω ομάδες, να φροντίζουμε για την ασφαλή και αξιοπρεπή διαβίωσή τους, ως ελάχιστη ανταπόκριση στα όσα πρόσφεραν και συνεχίζουν να προσφέρουν στην κοινωνία μας.

Η προσφορά των ηλικιωμένων μας στη σύγχρονη οικογένεια, ειδικά στις σημερινές συνθήκες της οικονομικής κρίσης, έχει μεγάλη και αποφασιστική σημασία. Οι εμπειρίες και οι γνώσεις τους είναι πολύτιμες για τους νεότερους, για την οργάνωση της ζωής μας, για την αποφυγή λαθών στη διαχείριση της οικογενειακής, επαγγελματικής και κοινωνικής καθημερινότητας. Ακόμα πιο πολύτιμη στις δύσκολες μέρες που ζούμε, είναι η φροντίδα που προσφέρουν στα εγγόνια τους, η συμβολή τους στην ήρεμη

διαβίωση των παιδιών, στη σωστή διαπαιδαγώγησή τους και στη διατήρηση του θεσμού της κυπριακής οικογένειας.

Ο ίδιος ανέφερε πρόσθετα ότι, η διάγνωση και η θεραπεία των συνεπειών του μνημονίου της τρόικα είναι ευθύνη της κυβέρνησης, η οποία στην προσπάθειά της να εφαρμόσει τις πρόνοιες του μνημονίου, θα πρέπει να λάβει σοβαρά υπόψη της τις ευάλωτες ομάδες του πληθυσμού και ιδιαίτερα τους ηλικιωμένους μας. Θα πρέπει να χαράξει μια νέα επιδοματική πολιτική και να αναθεωρήσει τις κοινωνικές παροχές στη βάση των πραγματικών αναγκών που έχει ένα ηλικιωμένο άτομο για να μπορεί να ζει αξιοπρεπώς. Παράλληλα, εξήρε την προσφορά του οργανωμένου εθελοντισμού που προσφέρει τις «πρώτες βοήθειες» σ' αυτούς που κινδυνεύουν να καταρρεύσουν από τις συνέπειες της οικονομικής κρίσης. Οι οργανωμένοι εθελοντές, οι εθελοντικές οργανώσεις και τα συντονιστικά σώματα των εθελοντών, δίνουν όλες τους τις δυνάμεις, ώστε να μην πεινά κανένας, να έχουν γάλα όλα τα παιδιά και να στηριχθούν οι συνταξιούχοι που δεν μπορούν να φροντίζουν τους εαυτούς τους. Κύριο και πρώτο μέλημα πρέπει να είναι σήμερα η συλλογή και διανομή τροφίμων, φαρμάκων, ρούχων και η δωρεάν περίθαλψη από εθελοντές ιατρούς σε κάθε γειτονιά και σε κάθε χωριό. Σύμφωνα με τον ίδιο, στόχος όλων, κυβέρνησης, κοινωνίας των πολιτών, οργανωμένου εθελοντισμού, θα πρέπει να είναι η εξασφάλιση μιας ποιοτικής και αξιοπρεπούς διαβίωσης αυτής της ευαίσθητης κοινωνικής ομάδας που είναι οι ηλικιωμένοι.

Περαιτέρω, ο πρόεδρος της επιτροπής αναφέρθηκε στη συμπλήρωση δεκαπέντε χρόνων λειτουργίας της Βουλής των Γερόντων, σημειώνοντας ότι στο διάστημα αυτό κατάφερε να αναδείξει τα προβλήματα των ηλικιωμένων και να προσφέρει ένα βήμα μετάδοσης της φωνής τους στα κέντρα λήψης αποφάσεων, για διεκδίκηση και προώθηση των αιτημάτων τους. Ο ίδιος, απέφυγε να αναφερθεί στις μέχρι σήμερα κατακτήσεις της Βουλής των Γερόντων και σε αιτήματα που υποβλήθηκαν σε προηγούμενες συνόδους τα οποία δυστυχώς εξακολουθούν να παραμένουν άλυτα.

Πως η Οικονομική Κρίση απειλεί την Τρίτη Ηλικία

Παρ' όλα αυτά, αναφέρθηκε μόνο σε ένα παλιό αίτημα, αυτό της τοποθέτησης ανελκυστήρων σε ορισμένες προσφυγικές πολυκατοικίες, με αποτέλεσμα τα ηλικιωμένα άτομα με κινητικά προβλήματα που διαμένουν σ' αυτές να αντιμετωπίζουν σοβαρά προβλήματα διακίνησης και να παραμένουν εγκλωβισμένοι στα διαμερίσματά τους μέχρι το θάνατό τους. Η Επιτροπή Κοινωνικής Πρόνοιας ζητά την άμεση επίλυση του προβλήματος αυτού.

Στη συνέχεια, ο πρόεδρος της επιτροπής αναφέρθηκε στα ακόλουθα θέματα, που απασχόλησαν την επιτροπή και επηρεάζουν αρνητικά τους ηλικιωμένους και τα οποία σχετίζονται με τις συντάξεις, τα επιδόματα και τη φορολογία και είναι αποτέλεσμα του μνημονίου και των αποφάσεων που λήφθηκαν από την κυβέρνηση, διατυπώνοντας ταυτόχρονα τα αιτήματα της επιτροπής:

- 1. Η μείωση του ορίου της φτώχειας που έχει ως αποτέλεσμα πολλοί συνταξιούχοι να μην είναι δικαιούχοι του «Σχεδίου Ενίσχυσης των Συνταξιούχων με Χαμηλά Εισοδήματα» ή να τους μειώνεται το ποσό που έπαιρναν.**
- 2. Το μηνιαίο επίδομα που έπαιρναν οι χαμηλοσυνταξιούχοι έχει μειωθεί με αποτέλεσμα το ήδη χαμηλό τους εισόδημα να μειωθεί περαιτέρω.**
- 3. Η μείωση των εισοδηματικών κριτηρίων έχει ως αποτέλεσμα η συντριπτική πλειοψηφία των συνταξιούχων με χαμηλά εισοδήματα να μην δικαιούνται το πασχαλινό επίδομα.**
- 4. Η φορολόγηση της ακίνητης ιδιοκτησίας, αξίας πάνω από δωδεκάμισι χιλιάδες ευρώ χωρίς καμία άλλη εξαίρεση, επηρεάζει τους χαμηλοσυνταξιούχους, γεγονός που φανερώνει την έλλειψη στοχευμένης φορολογικής πολιτικής. Γι' αυτό, η επιτροπή θεωρεί ότι η φορολόγηση της κατοικίας χωρίς καμία εξαίρεση, ακόμη και αν η αξία της είναι πάνω από δωδεκάμισι χιλιάδες ευρώ, πλήττει τους**

χαμηλοσυνταξιούχους, ιδιαίτερα αυτούς των οποίων η σύνταξη είναι κάτω από το όριο της φτώχειας.

5. Η απόφαση να πληρώνουν οι συνταξιούχοι το 50% των κομίστρων για τη μεταφορά τους με λεωφορεία, οδηγεί τους χαμηλοσυνταξιούχους σε κοινωνικό αποκλεισμό.

6. Η επιβολή τέλους κυκλοφορίας ύψους 12 ευρώ, 22 ευρώ και 32 ευρώ, αντίστοιχα και ανάλογα με τον κυβισμό των αυτοκινήτων τους, πέραν των υψηλών ασφαλιστρών που πληρώνουν οι ηλικιωμένοι άνω των 70 ετών, έχει ως αποτέλεσμα τη στέρηση της εύκολης διακίνησης των ηλικιωμένων και της δραστηριοποίησής τους, ιδιαίτερα των χαμηλοσυνταξιούχων, γεγονός που οδηγεί τα άτομα αυτά και πάλι στον κοινωνικό αποκλεισμό.

Τοποθετούμενος γύρω από τα ζητήματα που κατατέθηκαν και τα αιτήματα που υποβλήθηκαν, ο εκπρόσωπος των Υπηρεσιών Κοινωνικής Ευημερίας του Υπουργείου Εργασίας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων κατέθεσε σχετικό υπόμνημα στη Βουλή, στο οποίο διαλαμβάνονται οι θέσεις του εν λόγω υπουργείου, οι οποίες συνοψίζονται στα ακόλουθα:

Στη σύγχρονη εποχή, οι ηλικιωμένοι διαδραματίζουν σημαντικότερο ρόλο, όχι μόνο λόγω της μετάδοσης των εμπειριών και των γνώσεών τους, αλλά και λόγω της βοήθειας που προσφέρουν στα παιδιά τους, τόσο από οικονομικής άποψης αλλά κυρίως αναλαμβάνοντας τη φροντίδα των εγγονιών τους. Ως εκ τούτου, η βελτίωση της ποιότητας ζωής των ηλικιωμένων και η διασφάλιση της αξιοπρεπούς διαβίωσής τους εντάσσονται στους βασικούς στόχους της κυβέρνησης, της οποίας η προσπάθεια για την επίτευξή τους είναι συνεχής, υπογραμμίζοντας ότι το Υπουργείο Εργασίας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων έχει ως πρωταρχικό και σταθερό στόχο να βελτιώσει ουσιαστικά και αισθητά την ποιότητα ζωής των συνταξιούχων, ώστε κανένας να μη διαβεί σε συνθήκες κάτω από το όριο της φτώχειας.

Πως η Οικονομική Κρίση απειλεί την Τρίτη Ηλικία

Όπως αναφέρεται στο πιο πάνω υπόμνημα, τα κυριότερα προβλήματα που αφορούν τα ηλικιωμένα άτομα, οι δράσεις και οι παρεμβάσεις του αρμόδιου υπουργείου για την αντιμετώπισή τους, περιλαμβάνονται στο Εθνικό Σχέδιο Δράσης για τους Ηλικιωμένους, σημειώνοντας ότι η υλοποίησή τους παρακολουθείται από Μόνιμη Διυπηρεσιακή Επιτροπή σε τακτά χρονικά διαστήματα και οι ειδικές παρουσιάσεις των δράσεων των εμπλεκόμενων υπουργείων και υπηρεσιών στην πιο πάνω Επιτροπή συνεχίζονται. Περαιτέρω, η συνολική μεταρρύθμιση της πολιτικής για κοινωνική πρόνοια αποτελεί μια από τις προεκλογικές δεσμεύσεις του Προέδρου της Δημοκρατίας, καθώς και μια από τις υποχρεώσεις μας με βάση το μνημόνιο συναντίληψης με την τρόικα.

Επιπρόσθετα, σημειώνεται ότι ένα εξορθολογισμένο και παραγωγικό σύστημα κοινωνικής πρόνοιας πρέπει να χαρακτηρίζεται από την άμεση και ουσιαστική στήριξη του πολίτη που πραγματικά έχει την ανάγκη αυτής της στήριξης για τη διαβίωση του, ιδιαίτερα μέσα σ' αυτές τις συνθήκες αυξημένης ανεργίας και τις δύσκολες οικονομικές συνθήκες που βιώνουμε σήμερα.

Στο εν λόγω υπόμνημα καταγράφονται οι στόχοι του νέου συστήματος κοινωνικής πρόνοιας, το οποίο προγραμματίζεται να τεθεί σε εφαρμογή από την 1^η Ιουλίου του έτους 2014, είναι οι ακόλουθοι:

- 1. Η εισαγωγή ενός συστήματος το οποίο θα παρέχει ένα ύστατο δίκτυο προστασίας σε όσους το έχουν πραγματική ανάγκη.**
- 2. Η κατοχύρωση του θεμελιώδους ανθρώπινου δικαιώματος του κάθε συμπολίτη μας για αξιοπρεπή διαβίωση.**
- 3. Η εξασφάλιση ενός ελάχιστου εισοδήματος σε κάθε άτομο που δε διαθέτει επαρκείς πόρους συντήρησης.**

Συγκεκριμένα, ακρογωνιαίο λίθο της νέας πολιτικής πρόνοιας αποτελεί το ελάχιστο εγγυημένο εισόδημα (Ε.Ε.Ε.), του οποίου δικαιούχοι θα είναι όλοι όσων τα εισοδήματα

βρίσκονται κάτω από το όριο της αξιοπρεπούς διαβίωσης, ανεξαρτήτως εάν τα εισοδήματα αυτά προέρχονται από την εργασία ή αν είναι άνεργοι ή συνταξιούχοι ή αυτοεργοδοτούμενοι. Το κοινωνικό δίκτυ προστασίας θα καλύπτει εξίσου όσους δεν έχουν κανένα εισόδημα αλλά και όσους, παρ' όλες τις προσπάθειές τους, δεν κερδίζουν ικανοποιητικό εισόδημα από την εργασία τους για την αξιοπρεπή διαβίωσή τους.

Ειδικότερα, σε σχέση με τα επιμέρους ζητήματα που απασχόλησαν την Επιτροπή Κοινωνικής Πρόνοιας, κατατέθηκαν τα ακόλουθα:

1. Τοποθέτηση ανελκυστήρων σε προσφυγικούς συνοικισμούς

Έχει ολοκληρωθεί η πρώτη φάση του προγράμματος που περιλάμβανε την τοποθέτηση ανελκυστήρων σε 79 υφιστάμενες πολυκατοικίες, με συνολικό κόστος €4,9 εκ.

Για τη δεύτερη φάση του προγράμματος, που περιλαμβάνει την τοποθέτηση ανελκυστήρων στις υπόλοιπες 299 υφιστάμενες πολυκατοικίες των οικισμών, έχουν ήδη αρχίσει εργασίες για τοποθέτηση ανελκυστήρων σε 33 πολυκατοικίες με συνολικό κόστος €3,35 εκ.

Η ολοκλήρωση του προγράμματος εξαρτάται από τις πιστώσεις που θα περιληφθούν στους προϋπολογισμούς των επόμενων ετών.

2. Όριο φτώχειας και Σχέδιο ενίσχυσης συνταξιούχων με χαμηλά εισοδήματα

Παρά τις υφιστάμενες δημοσιονομικές συνθήκες, στον κρατικό προϋπολογισμό του έτους 2014, που υποβλήθηκε για ψήφιση από τη Βουλή των Αντιπροσώπων, περιλήφθηκε πρόνοια ύψους €89 εκ. που αφορά χορηγίες σε συνταξιούχους και παραχώρηση εκτάκτων χορηγιών.

Πληροφοριακά αναφέρεται ότι ο αριθμός των δικαιούχων κατά το έτος 2013 του «Σχεδίου Ενίσχυσης των Συνταξιούχων με Χαμηλά Εισοδήματα» με βάση τα τελευταία στοιχεία της Υπηρεσίας Χορηγιών και Επιδομάτων ανέρχεται σε 44.550 νοικοκυριά και ο αριθμός των δικαιούχων πασχάλινου επιδόματος κατά το ίδιο έτος ανέρχεται σε 19.000 άτομα. Σημειώνεται ότι, η δαπάνη που αφορά χορηγία σε συνταξιούχους και

Πως η Οικονομική Κρίση απειλεί την Τρίτη Ηλικία

παραχώρηση πασχαλινού επιδόματος για το έτος 2013 προϋπολογίζεται περίπου στα €84 εκ., υπογραμμίζοντας ότι το ποσό αυτό αφορά την πρόσθετη οικονομική βοήθεια που δίδεται στους συνταξιούχους πέραν των συντάξεων ή άλλων ωφελημάτων που λαμβάνουν από το Ταμείο Κοινωνικών Ασφαλίσεων.

3. Απόφαση να πληρώνουν οι συνταξιούχοι το 50% των κομίστρων για τη μεταφορά τους με λεωφορεία

Η επιβολή τέλους για τις μηνιαίες κάρτες διακίνησης φοιτητών και συνταξιούχων που χρησιμοποιούν τα δημόσια μεταφορικά μέσα αποτελεί μνημονιακή πρόνοια.

Δεδομένου ότι, τα κόμιστρα ανά επιβάτη για την παροχή δημόσιας υπηρεσίας εσωτερικών οδικών επιβατικών μεταφορών σε τακτικές γραμμές καθορίζονται με γνωστοποίηση του Υπουργού Συγκοινωνιών και Έργων, δυνάμει του περί της Πρόσβασης στο Επάγγελμα του Οδικού Μεταφορέα Νόμου. Για υλοποίηση της σχετικής μνημονιακής πρόνοιας, με πρόσφατη Γνωστοποίηση που τέθηκε σε ισχύ στις 17 Ιουνίου του 2013, οι φοιτητές πανεπιστημίων, οι μαθητές σε διαδρομές εκτός σχολικού λεωφορείου και οι κάτοχοι κοινωνικής κάρτας, καθορίστηκε ότι θα καταβάλλουν το 50% του κομίστρου.

Παράλληλα, το Υπουργείο Συγκοινωνιών και Έργων, λαμβάνοντας υπόψη τις δύσκολες οικονομικές συνθήκες, δεσμεύτηκε να επανεξετάσει το όλο θέμα με στόχο τη διασφάλιση της δωρεάν διακίνησης με λεωφορεία για τις ευάλωτες ομάδες του πληθυσμού, τους μαθητές και τους συνταξιούχους. Η διαδικασία σε σχέση με τους μαθητές έχει ολοκληρωθεί και αναμένεται η δημοσίευση εντός των ημερών νέας γνωστοποίησης, ενώ συνεχίζεται ακόμη η εξέταση του θέματος εξαίρεσης από την καταβολή κομίστρων συγκεκριμένης ομάδας συνταξιούχων με πολύ χαμηλά εισοδήματα.

Στη συνέχεια, ο πρόεδρος της Κοινοβουλευτικής Επιτροπής Εργασίας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων, αφού χαιρέτησε τη δεκαπεντάχρονη λειτουργία του θεσμού της Βουλής των Γερόντων, τόνισε ότι καθίσταται επιτακτική η ανάγκη όπως η Βουλή των Αντιπροσώπων σταθεί αρωγός στη μερίδα αυτή των συμπολιτών μας, ώστε να αντεπεξέλθουν στις δυσκολίες που αντιμετωπίζουν λόγω της οικονομικής κρίσης. Ο ίδιος πρόσθεσε ότι θεωρείται δεδομένη η στήριξη της Κοινοβουλευτικής Επιτροπής Εργασίας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων στην προσπάθεια επίλυσης των επιμέρους αιτημάτων των ηλικιωμένων.

Σημειώνεται συναφώς ότι, στα πλαίσια άσκησης του κοινοβουλευτικού ελέγχου, ο πρόεδρος της Κοινοβουλευτικής Επιτροπής Εργασίας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων απέστειλε εκ μέρους της επιτροπής επιστολές στους αρμόδιους Υπουργούς Οικονομικών, Εσωτερικών και Συγκοινωνιών και Έργων, διαβιβάζοντας την παράκληση όπως ενημερωθεί η επιτροπή για τις προθέσεις του εκάστου υπουργείου προς τον σκοπό επίλυσης των επιμέρους προβλημάτων των ανθρώπων της τρίτης ηλικίας και των αιτημάτων τους, όπως αυτά τέθηκαν ενώπιον της επιτροπής, στα πλαίσια της συνεδρίας της Επιτροπής Κοινωνικής Πρόνοιας της Βουλής των Γερόντων.

Περαιτέρω, τα μέλη της Κοινοβουλευτικής Επιτροπής Εργασίας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων, εξέφρασαν το σεβασμό τους για τα άτομα της τρίτης ηλικίας, τα οποία έχουν παραδώσει μια καλύτερη κοινωνία από εκείνη που εμείς θα παραδώσουμε στις νεότερες γενεές και δήλωσαν ότι, παρά τη δεινή οικονομική κατάσταση στην οποία έχει περιέλθει ο τόπος, θα καταβληθούν προσπάθειες, στο μέτρο του δυνατού, για να ληφθούν όλα τα απαιτούμενα μέτρα, ώστε να διασφαλιστεί καλύτερη ποιότητα ζωής και η αξιοπρεπής διαβίωση αυτών των ανθρώπων.

Υπό το φως των πιο πάνω, η Επιτροπή Κοινωνικής Πρόνοιας της Βουλής των Γερόντων, εισηγείται στη Βουλή τα ακόλουθα:

Πως η Οικονομική Κρίση απειλεί την Τρίτη Ηλικία

1. Την ανάγκη άμεσης επίλυσης του προβλήματος έλλειψης ανελκυστήρων σε προσφυγικούς συνοικισμούς.
2. Την ανάγκη όπως συνεχίσουν να λαμβάνουν το επίδομα αυτοί που ήταν δικαιούχοι του «Σχεδίου Ενίσχυσης των Συνταξιούχων με Χαμηλά Εισοδήματα», πριν από την αλλαγή της σχετικής νομοθεσίας.
3. Την ανάγκη όπως συνεχίσουν να λαμβάνουν το πασχαλινό επίδομα οι χαμηλοσυνταξιούχοι που βρίσκονται κάτω από το όριο της φτώχειας, χωρίς να λαμβάνεται υπόψη ο συμψηφισμός συντάξεων και επιδομάτων.
4. Την ανάγκη απαλλαγής των χαμηλοσυνταξιούχων από την καταβολή του 50% των κομίστρων για τη μεταφορά τους με λεωφορεία.
5. Την ανάγκη απαλλαγής των χαμηλοσυνταξιούχων από την επιβολή τέλους κυκλοφορίας, ανάλογα με τον κυβισμό της μηχανής των αυτοκινήτων τους, αφού οι ηλικιωμένοι άνω των 70 ετών ήδη επιβαρύνονται με πολύ ψηλά ασφάλιστρα.

Τελειώνοντας, θα ήθελα να ευχαριστήσω, εκ μέρους της Επιτροπής Κοινωνικής Πρόνοιας της Βουλής των Γερόντων, τον Προεδρεύοντα της σημερινής συνεδρίας κ. Σοφοκλή Φυττή, τον Πρόεδρο της Κοινοβουλευτικής Επιτροπής Εργασίας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων κ. Ανδρέα Φακοντή και τα μέλη της επιτροπής βουλευτές Σκεύη Κουκουμά, Πανίκο Σταυριανό, Μαρία Κυριακού, Νίκο Νουρή, Αθηνά Κυριακίδου και Ρούλα Μαυρονικόλα για τη συμβολή τους στη συνεδρία της Επιτροπής Κοινωνικής Πρόνοιας, τον εκπρόσωπο του Υπουργείου Εργασίας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων κ. Ευτύχιο Χατζηχριστοδούλου και τους λειτουργούς της Βουλής των Αντιπροσώπων για τη βοήθεια και τη συνεργασία τους στη διοργάνωση της Βουλής των Γερόντων. Ευχαριστώ.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ: Κι εγώ ευχαριστώ, κύριε Παπαθωμά. Για το θέμα που έχετε μιλήσει υπάρχουν εγγεγραμμένοι επτά ομιλητές επί θέματος αρχής, για να κάνουν την

παρέμβασή τους. Όμως, για να μην διακόψουμε αργότερα τη ροή των παρεμβάσεων των επτά βουλευτών, θα κάνουμε τώρα τη μονόλεπτη σιγή εις μνήμην των πεσόντων ηρώων και φονευθέντων κατά τους δύο παγκοσμίους πολέμους. Η αφορμή που γίνεται σήμερα η μονόλεπτη σιγή είναι διότι η ώρα 11.00 π.μ., στις 9 Νοεμβρίου 1945 συμφωνήθηκε η κατάπαυση του πυρός και η λήξη του Δευτέρου Παγκοσμίου Πολέμου. Παρακαλώ μονόλεπτη σιγή.

(Τήρηση μονόλεπτης σιγής).

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ: Αιωνία τους η μνήμη. Καλώ τον κ. Γιώργο Χατζηγεωργίου που αντιπροσωπεύει την Παγκύπρια Ομοσπονδία Συνδέσμων Ευημερίας Ηλικιωμένων Κερύνειας.

ΕΚΠΡΟΣΩΠΟΣ ΟΜΟΣΠΟΝΔΙΑΣ ΣΥΝΔΕΣΜΩΝ ΕΥΗΜΕΡΙΑΣ ΗΛΙΚΙΩΜΕΝΩΝ ΚΕΡΥΝΕΙΑΣ (ΠΟΣΕΗ): (Γ. ΧΑΤΖΗΓΕΩΡΓΙΟΥ)

Σε αυτά που είπε ο κ. Παπαθωμά συμφωνώ. Στο μόνο που διαφωνώ είναι στην εισήγηση με αριθμό 5, στη σελίδα 10. Αν εμείς σήμερα υιοθετήσουμε την εισήγηση αυτή σημαίνει ότι αποδεχόμαστε και θεσμοθετούμε ότι οι ηλικιωμένοι άνω των 70 ετών πρέπει να πληρώνουν ψηλά ασφάλιστρα αυτοκινήτων. Εγώ διαφωνώ πλήρως.

Πρώτον, έπρεπε στην εισήγηση να μπει η ανάγκη απαλλαγής των χαμηλοσυνταξιούχων από την επιβολή τέλους κυκλοφορίας, ανάλογα με τον κυβισμό της μηχανής των αυτοκινήτων τους.

Δεύτερον, το όριο ηλικίας για κανονική άδεια να μετατεθεί στην ηλικία των 75 ετών.

Κοιτάξετε εδώ. Πιστεύω ότι για το πρώτο θέμα, τα ψηλά ασφάλιστρα, φταίει η κυβέρνηση, η Βουλή, μια και ο κ. Φυττής είναι παρών. Διότι, όταν έναν υγιέστατο ηλικιωμένο 70 χρονών τον υποχρεώνει να οδηγά κατόπιν άδειας του γιατρού, λέει στην ασφάλεια «παράλαβέ τον, τζιαι φέρτον τζιαι τούτον μέσα», επήσαν ψηλά τα κόμιστρα. Αυτά τα ψηλά κόμιστρα δε βοηθούν κανένα, ούτε το κοινωνικό κράτος, ούτε την κοινωνία γενικά, απλώς αυξάνουν τα χρήματά στις τράπεζες οι ασφάλειες.

Πως η Οικονομική Κρίση απειλεί την Τρίτη Ηλικία

Εγώ εισηγούμαι, αν δεν μπορεί να γίνει διαφορετικά, λόγω του ότι σήμερα το όριο ηλικίας των ανθρώπων έχει αυξηθεί πολύ, πρώτα στα 55 χρόνια ήταν γέροι θυμούμαι στο χωριό μου και πέθαιναν, τώρα πάνε στα 95. Να αυξηθεί από τα 70 στα 75 χρόνια και μετά να είναι υποχρεωτικό από την κυβέρνηση να έχουν άδεια γιατρού για να οδηγούν αυτοκίνητο. Αν δεν μπορεί να γίνει αυτό, τότε μετά τα 70 χρόνια όποιος έχει ιατρικό πιστοποιητικό ότι είναι εντάξει στα ανακλαστικά του, στα μάτια του, στην ακοή του κ.λπ. να πληρώνει κανονικά ασφάλιστρα διά νόμου και όχι να είναι έρμαιο των ασφαλειών. Αυτή είναι η εισήγησή μου.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ: Μάλιστα. Ευχαριστώ, κύριε Χατζηγεωργίου, σειρά έχει ο κ. Μιχάλης Παναγή της ΕΚΥΣΥ.

ΕΚΠΡΟΣΩΠΟΣ ΕΝΩΣΗΣ ΚΥΠΡΙΩΝ ΣΥΝΤΑΞΙΟΥΧΩΝ (ΕΚΥΣΥ): (Μ. ΠΑΝΑΓΗ)

Κύριε Πρόεδρε, αγαπητοί συνάδελφοι και συναδέλφισσες, θα ήθελα να αναφέρω ένα θέμα το οποίο νομίζω πρέπει να ληφθεί υπόψη, είναι αναφορικά με το όριο της φτώχειας. Έχω την άποψη ότι η οικονομική κατάσταση στον τόπο μας χειροτερεύει χρόνο με το χρόνο και όπως ανακοινώθηκε το έτος 2014 θα είναι το ίδιο. Επομένως, αν ληφθεί υπόψη ότι το όριο της φτώχειας καθορίζεται με βάση το Ακαθάριστο Εθνικό Προϊόν και επειδή ανάπτυξη δε θα υπάρξει, αν δεν καθοριστεί από τώρα ένα σταθερό κατώτατο όριο φτώχειας, οι συνταξιούχοι χρόνο με το χρόνο, και αυτοί που πήραν φέτος, του χρόνου ή τον επόμενο χρόνο δε θα πάρουν. Διότι πρέπει να γίνει φανερό ότι όπως έχουν καθοριστεί οι κατώτατες βασικές ασφαλιστές αποδοχές, από το έτος 2013 μέχρι το έτος 2017 θα είναι σταθερές και καθορίστηκαν με ποσό σταθερό από τώρα. Και οι συντάξεις είναι από τώρα μέχρι το έτος 2017 καθορισμένες με βάση το ανώτατο αυτό ποσό που καθορίστηκε για τέσσερα πέντε χρόνια. Νομίζω ότι είναι λογικό και δίκαιο να καθοριστεί και για το όριο της φτώχειας διότι, αν δεν καθοριστεί αυτό το σταθερό κατώτατο όριο της φτώχειας, και οι σημερινοί συνταξιούχοι που παίρνουν αυτά

που παίρνουν κουτσουρεμένα, όπως είναι για το έτος 2013, θα είναι ακόμα χαμηλότερα και το έτος 2013 και το έτος 2014. Νομίζω ότι αυτό το θέμα πρέπει να μπει στις απαιτήσεις μας, επείγει και είναι βασικό. Αν δε ληφθεί υπόψη αυτό το γεγονός θα έχουμε το ίδιο για τα δυο προσεχή χρόνια ή μέχρι να λυθεί η κρίση. Ευχαριστώ.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ: Ευχαριστώ κι εγώ, κύριε Παναγή, ακολουθεί ο κ. Ανδρέας Κωνσταντινίδης της Παγκύπριας Οργάνωσης Αποκατάστασης Αναπήρων.

ΕΚΠΡΟΣΩΠΟΣ ΠΑΓΚΥΠΡΙΑΣ ΟΡΓΑΝΩΣΗΣ ΑΠΟΚΑΤΑΣΤΑΣΗΣ ΑΝΑΠΗΡΩΝ (ΠΟΑΑ):
(Α. ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΙΔΗΣ) : Είμαι ο κ. Ανδρέας Κωνσταντινίδης, Πρόεδρος της Παγκύπριας Οργάνωσης Αποκατάστασης Αναπήρων Λευκωσίας, Κερύνειας και Μόρφου. Έντιμε κύριε Προεδρεύοντα, λυπούμαι που οι υπουργοί μας έφυγαν γιατί τα θέματα που θα θίξω έχουν σχέση με τους Υπουργούς Εργασίας και Υγείας.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ: Είναι εκπρόσωποι εδώ των υπουργείων και σημειώνουν και στο τέλος τα αποστενογραφημένα πρακτικά θα τους αποσταλούν.

ΕΚΠΡΟΣΩΠΟΣ ΠΑΓΚΥΠΡΙΑΣ ΟΡΓΑΝΩΣΗΣ ΑΠΟΚΑΤΑΣΤΑΣΗΣ ΑΝΑΠΗΡΩΝ (ΠΟΑΑ):
Ευχαριστώ πολύ. Αγαπητοί συνάδελφοι, βουλευτές της Βουλής των Γερόντων, προσθέτω εγώ και αναπήρων, γιατί οι περισσότεροι γέροντες είναι και ανάπηροι, Θέλω κι εγώ, κύριε Πρόεδρε, να ευχαριστήσω και να συγχαρώ τον Πρόεδρο της Επιτροπής Κοινωνικής Πρόνοιας κ. Τάσο Παπαθωμά και τους συνεργάτες του για την τόσο εμπειριστατωμένη έκθεση που καλύπτει απόλυτα, κατά τη γνώμη μου, τα θέματα που θα απασχολήσουν σήμερα τη Βουλή των Γερόντων.

Θα ήθελα να εισηγηθώ κάτι που μπορεί να προστεθεί στην παράγραφο 2, στην τρίτη σελίδα της έκθεσης της Επιτροπής Κοινωνικής Πρόνοιας, που αναφέρει ότι το μόνο θέμα στο οποίο θα αναφερθούμε και είναι παλιό αίτημα, είναι η τοποθέτηση ακόμη ανελκυστήρων σε ορισμένους προσφυγικούς συνοικισμούς. Ελπίζω οι ανελκυστήρες να είναι σε θέση να χωράνε τα καρτσάκια των αναπήρων που τους χρησιμοποιούν. Η

Πως η Οικονομική Κρίση απειλεί την Τρίτη Ηλικία

εισήγησή μου λοιπόν είναι για το ίδιο θέμα των ανελκυστήρων σε πολυκατοικίες σε όλη την Κύπρο, για να απαμβλυνθεί το μεγάλο αυτό πρόβλημα, όχι μόνο για τους ηλικιωμένους μας αλλά και για τους ανάπηρους, ειδικότερα τους παραπληγικούς και γενικά τους ανάπηρους που χρησιμοποιούν καροτσάκια και όργανα διακίνησης, όπως παραδείγματος χάριν μπαστούνια και τρίγωνα. Οι ηλικιωμένοι και οι ανάπηροι αντιμετωπίζουν προβλήματα εκεί που δεν υπάρχουν ανελκυστήρες ευρύχωροι γιατί δε χωράνε τα καροτσάκια των αναπήρων.

Επίσης δεν υπάρχουν ευρύχωροι τηλεφωνικοί θάλαμοι και τα καροτσάκια δε χωράνε μέσα για να εξυπηρετηθούν οι ανάπηροί μας. Να χωράνε τα καροτσάκια, όπως είπα, στους τηλεφωνικούς θαλάμους και να έχουν ράμπες, για να εξυπηρετούνται με άνεση τόσο οι ηλικιωμένοι μας όσο και οι ανάπηροι από τους πάσχοντες συνανθρώπους μας.

Τα πιο πάνω θέματα που ανέφερα είναι σοβαρότατα και ας αναλογιστεί κανένας έναν ανάπηρο που πάει να τηλεφωνήσει και να μην χωράει το καροτσάκι μέσα στο θάλαμο.

Κύριε Πρόεδρε, με στεναχωρεί πάρα πολύ όταν βλέπω καθημερινά να μην υπάρχει σεβασμός στους γέροντες μας, στους ηλικιωμένους μας, αλλά περισσότερο με στεναχωρεί που βλέπω να μην υπάρχει συνείδηση για τους ανάπηρους.

Αντιμετωπίζουμε σοβαρά προβλήματα στους χώρους στάθμευσης. Υπάρχει κόσμος ανεύθυνος ο οποίος καταλαμβάνει τους χώρους στάθμευσης. Ο ανάπηρος όταν πάει στο νοσοκομείο ψάχνει να βρει ένα χώρο για να βάλει το αυτοκίνητό του, που είναι πολύ δύσκολο αν ο ανάπηρος χρησιμοποιεί το καροτσάκι μέσα στο αυτοκίνητο και θα το κατεβάσει, οπότε χρειάζεται κάποιος χώρος για να ανοίξει την πόρτα να κατεβάσει το καροτσάκι του. Δυστυχώς αυτοί οι ανεύθυνοι άνθρωποι πάνε και καταλαμβάνουν τους χώρους στάθμευσης των αναπήρων. Εισηγούμαι, λοιπόν, στην περίπτωση αυτή η Αστυνομία να κάνει περισσότερη επιτήρηση.

Ένα άλλο θέμα, να μου επιτρέψετε να θίξω, είναι η αναβάθμιση του Εργαστηρίου Προσθετικών Μελών. Δυστυχώς αυτό το θέμα κάθε χρόνο το βάζω στη Βουλή των Γερόντων, αλλά εξακολουθεί να υπάρχει. Λυπούμαι που... φυσικά είναι εδώ οι εκπρόσωποι, εντάξει, θα πάρουν τις σημειώσεις τους. Το εργαστήριο λοιπόν είναι για ορθοπεδικά θέματα, περισσότερο για τεχνικά όργανα. Έχουμε μια συγκεκριμένη περίπτωση στην Κακοπετριά, η οποία με λυπεί ιδιαίτερα. Είναι κομμένο το πόδι του και έχει μαυρίσει ολόκληρο το πόδι του και πάει προς τη γάγγραινα! Πρέπει να τα δεχόμαστε αυτά. Έχω κάνει αρκετά διαβήματα, υποσχέθηκαν όλοι οι παράγοντες ότι θα δουν το θέμα αυτό, δυστυχώς, δεν έχει γίνει τίποτε.

Τα υλικά που χρησιμοποιούνται στο Εργαστήριο Προσθετικών Μελών που μας έμεινε, και αλλού, να χρειάζεται να είναι καλής ποιότητας γιατί έχουμε πολλά παράπονα από πάσχοντες συνανθρώπους μας. Χρησιμοποιούν την πολυστερίνη, όσοι έχετε υπόψη σας, η οποία είναι δευτέρας ποιότητας και δημιουργεί προβλήματα στα χέρια και στα πόδια εκεί που είναι τα άκρα.

Το Κέντρο Αποκατάστασης Αναπήρων έχει κλείσει δυστυχώς, κι έχουμε κι αυτό το πρόβλημα διότι συντηρούσε κάπου σαράντα ανάπηρους που έκαμναν τα καρεκλάκια τα γνωστά, τις σκούπες, τα παπούτσια. Αυτοί οι άνθρωποι τώρα δεν έχουν πού να πάνε. Ευχαριστώ πολύ.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ: Κι εγώ ευχαριστώ, κύριε Κωνσταντινίδη. Ακολουθεί ο κ. Μεσημέρσης του Συλλόγου Δρομέων Υγείας "Περικλής Δημητρίου". Έχετε το λόγο.

ΕΚΠΡΟΣΩΠΟΣ ΤΟΥ ΣΥΛΛΟΓΟΥ ΔΡΟΜΕΩΝ ΥΓΕΙΑΣ "ΠΕΡΙΚΛΗΣ ΔΗΜΗΤΡΙΟΥ"»:

(Γ. ΜΕΣΗΜΕΡΗΣ): Κύριε Πρόεδρε, να ανακοινώσω και το όνομά μου, λέγομαι Γιώργος Μεσημέρσης, είμαι ο πρώην πρωταθλητής Ελλάδος και Κύπρου και δε σας το κρύβω είμαι αυτή τη στιγμή 76 χρονών, έχω προσφέρει τόσα πολλά στην Κύπρο και την Ελλάδα επάνω στα αθλητικά θέματα, βαλκανικές νίκες, πανελλήνιες νίκες, τρεις συμμετοχές σε ολυμπιάδες, παναευρωπαϊκούς κ.λπ.

Πως η Οικονομική Κρίση απειλεί την Τρίτη Ηλικία

Θέλω να σας πω το εξής: Αυτή τη στιγμή μία αποστολή 65 ατόμων πήγε στην Αθήνα και θα συμμετάσχει στο Διεθνές Μαραθώνιο Δρόμο. Από τα 65 άτομα σας πληροφορώ ότι 30% είναι άνω των 65 ετών, υπερήλικες της τρίτης ηλικίας και πραγματικά μας εκπροσωπούν στην Ευρώπη και στην Κύπρο σε όλες τις εκδηλώσεις με πάρα πολύ μεγάλη αξιοπρέπεια, παρόλο που υπάρχει το γήρας της ηλικίας. Και υπάρχει και αθλητής μας ο οποίος είναι 78 χρονών και διακρίνεται συνεχώς. Έχουμε τέσσερις παραπληγικούς οι οποίοι επίσης διακρίνονται και δε σας το κρύβω ότι η προσφορά τους είναι πάρα πολύ μεγάλη.

Εμένα προσωπικά η ομιλία της κ. Υπουργού Εργασίας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων με ικανοποίησε αλλά του κ. Υπουργού Υγείας, όχι. Διότι δεν μπορεί εγώ αυτή τη βδομάδα που πήγα τρεις φορές στο νοσοκομείο, για μια περίπτωση που είχα, να δίνω €6 συνέχεια τρεις φορές και για κάθε φάρμακο και εξέταση από €1.50. Μα, ποιος θα τα πληρώσει αυτά; Τα €352 που παίρνω σύνταξη και τα €132 που παίρνω επίδομα; Είναι δυνατό να φτάνουν; Βέβαια έχω μεγαλώσει τα παιδιά μου κι έχουν μορφωθεί, πραγματικά έχουν αποκατασταθεί, αλλά θα είμαι βάρος στα παιδιά μου;

Κύριε Πρόεδρε, πραγματικά είναι σοβαρό το θέμα.

Ύστερα όλοι αυτοί οι άνθρωποι εδώ που υπάρχουν, ξέρετε τι προσφορά έχουν, εθνική, πολιτιστική, οικογενειακή; Και η σημερινή κοινωνία που λειτουργεί όπως λειτουργεί, όλοι αυτοί οι άνθρωποι τη δημιούργησαν με τα παιδιά τους, τα εγγόνια τους κ.λπ. Δεν έχουμε περιθώρια να βοηθήσουμε τα εγγόνια μας πλέον. Μας καταλαβαίνετε;

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ: Βεβαίως.

ΕΚΠΡΟΣΩΠΟΣ ΤΟΥ ΣΥΛΛΟΓΟΥ ΔΡΟΜΕΩΝ ΥΓΕΙΑΣ “ΠΕΡΙΚΛΗΣ ΔΗΜΗΤΡΙΟΥ”:

Διότι έτσι και πας σε ένα κατάστημα παιχνιδιών θέλεις €100. Πού να πας; Τίποτε άλλο.

Ευχαριστώ πάρα πολύ.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ: Κι εγώ ευχαριστώ. Ακολουθεί η κ. Ανδρούλα Πασχαλίδου της Παγκύπριας Ομοσπονδίας Συνδέσμων Ηλικιωμένων.

ΕΚΠΡΟΣΩΠΟΣ ΠΑΓΚΥΠΡΙΑΣ ΟΜΟΣΠΟΝΔΙΑΣ ΣΥΝΔΕΣΜΩΝ ΗΛΙΚΙΩΜΕΝΩΝ (ΠΟΣΕΗ): (ΑΝ. ΠΑΣΧΑΛΙΔΟΥ) : Κύριε Πρόεδρε, κύριοι εκπρόσωποι των Υπουργείων Υγείας και Εργασίας και κοινωνικών Ασφαλίσεων, αγαπητοί συνάδελφοι, θέλω να τονίσω τη συμμετοχή της Ιωάννας Παυλίδου, εκπροσώπου της Παιδοβουλής, και να τη συγχαρώ γι' αυτά που είπε για τη συνεργασία και το σεβασμό που πρέπει να υπάρχει μεταξύ των νέων και των παιδιών και των ατόμων της τρίτης ηλικίας. Εισηγούμαι ότι αυτή η συνεργασία και ο σεβασμός πρέπει να καλλιεργείται από το νηπιαγωγείο. Βέβαια τον πρωταρχικό ρόλο τον έχει η οικογένεια, αλλά εισηγούμαι όπως το Υπουργείο Παιδείας στέλνει τουλάχιστο κάθε χρόνο, με την ευκαιρία της Παγκόσμιας Ημέρας Ηλικιωμένων που είναι η 1^η Οκτωβρίου, όπως την έχουν ορίσει τα Ηνωμένα Έθνη, μια εγκύκλιο σε όλα τα σχολεία που να αναφέρεται στη συμβολή των ηλικιωμένων στη σημερινή κοινωνία, στην οποία βρίσκονται παιδιά όλων των ηλικιών, για να υπάρχει ο ανάλογος σεβασμός τον οποίο ανέφερε και ο προηγούμενος συνάδελφος.

Μιλούμε για κοινωνικό αποκλεισμό και σύμφωνα με την Ευρωπαϊκή Ένωση το 2020 είναι το έτος στο οποίο όλοι πρέπει να συμμετέχουν ενεργά στην κοινωνία και να μην υπάρχουν διακρίσεις. Λυπούμαι αλλά έχω παρατηρήσει, ότι η πρώτη ομάδα που είναι κοινωνικά αποκλεισμένη είναι οι εγκλωβισμένοι μας, οι οποίοι δεν μπορούν να έχουν ελεύθερη διακίνηση ούτε μπορούν να βλέπουν τα παιδιά τους όποτε θέλουν και να πηγαίνουν όπου θέλουν. Βεβαίως είναι πολιτικό το θέμα αυτό, θα το δει η κυβέρνησή μας.

Πιστεύω ότι η οικονομική κρίση έχει επηρεάσει πιο πολύ την τρίτη ηλικία με χαμηλά εισοδήματα και δεν κρύβω ότι πολλοί συνταξιούχοι συντηρούν τις οικογένειες και των παιδιών τους και των εγγονιών τους και ξέρω πολλούς που ανέλαβαν και τις σπουδές

Πως η Οικονομική Κρίση απειλεί την Τρίτη Ηλικία

των εγγονιών τους ακόμα, γιατί οι γονείς είναι άνεργοι και δεν μπορούν να βοηθήσουν στις σπουδές των παιδιών, και πολλά παιδιά αναγκάζονται να διακόψουν τις σπουδές τους.

Τα έχει αναφέρει ο αγαπητός συνάδελφος, ο Πρόεδρος κ. Παπαθωμάς, επομένως δε θα αναφερθώ στα θέματα που είπε. Θέλω να πω ότι κάποιοι δήμοι έχουν απαλλάξει τους ηλικιωμένους άνω των 75 χρονών από τα σκύβαλα. Θα μου πείτε ότι έχουν έξοδα οι δήμοι, αλλά πιστεύω ότι ως εκδήλωση σεβασμού προς τα άτομα που μια ολόκληρη ζωή πληρώνουν σκύβαλα, αν δεν απαλλαγούν εξ ολοκλήρου όσοι είναι άνω των 75 χρόνων -που έχουν αρκετοί δήμοι- το ελάχιστο, θα ήταν καλό τουλάχιστο να πληρώνουν μειωμένα δικαιώματα για τα σκύβαλα.

Για τους ανελκυστήρες χαιρόμαστε που έχουν προχωρήσει.

Να πω για τον κοινωνικό αποκλεισμό των ηλικιωμένων. Δεν είναι μόνο η οικονομική κρίση και η μείωση των συντάξεων για την οποία έχουμε πει αρκετά, είναι και το ότι δεν είναι εύκολη η διακίνησή τους, να βγουν έξω από το σπίτι τους και να περπατήσουν λίγο διότι δεν υπάρχουν πεζοδρόμια. Ξέρουμε ότι στα νοσοκομεία οι πιο πολλοί που έχουν κατάγματα είναι οι ηλικιωμένοι, διότι έχουν κίνδυνο να πέσουν κάτω. Αν οι δήμοι και οι κοινότητες δεν έχουν κανονικά πεζοδρόμια, πώς μπορεί ο ηλικιωμένος να βγει από το σπίτι του, έστω λίγο να περπατήσει για να πάει στο καφενείο του ο άνδρας ή σε μια γειτόνισσα η γυναίκα.

Για τα ασφάλιστρα των αυτοκινήτων για τους ηλικιωμένους άνω των 70 χρόνων αρκετά χρόνια το συζητούμε το θέμα, δε γίνεται τίποτε, όμως πιστεύω ότι είναι άδικο γιατί τα πιο πολλά ατυχήματα γίνονται από νέους και όχι από ηλικιωμένους. Πιστεύω ότι πρέπει επιτέλους οι κυβερνήσεις να κάνουν κάτι, διότι είναι κρίμα ο συνταξιούχος με τη χαμηλή σύνταξη να υποχρεώνεται να πληρώνει 50% και ακόμα και 100% των ασφαλίστρων επιπλέον, για να μπορεί να ασφαλίσει το αυτοκίνητό του και να μπορεί να

διακινείται. Αυτός είναι ένας σοβαρός λόγος που παραμένουν κοινωνικά αποκλεισμένοι οι ηλικιωμένοι επειδή έχουν μεν το αυτοκίνητο αλλά δεν έχουν να πληρώσουν για να μπορούν να κυκλοφορούν. Ευχαριστώ.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ: Κι εγώ ευχαριστώ κ. Πασχαλίδου. Ακολουθεί ο κ. Σίμος Παπαδόπουλος που αντιπροσωπεύει το Σωματείο “EUROPA UOM O” Κύπρου για ασθενείς με καρκίνο του προστάτη.

ΕΚΠΡΟΣΩΠΟΣ ΤΟΥ ΣΩΜΑΤΕΙΟΥ “EUROPA UOMO” ΚΥΠΡΟΥ:

(Σ. ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΣ): Έντιμε, κύριε Πρόεδρε, φίλες και φίλοι, όπως είπε ο κ. Πρόεδρος, ονομάζομαι Σίμος Παπαδόπουλος, είμαι ο Πρόεδρος του Σωματείου “Euroopa Uomo” Κύπρου, που είναι μέλος της Ευρωπαϊκής Οργάνωσης “Euroopa Uomo”.

Το Σωματείο μας ασχολείται με τους ασθενείς με καρκίνο του προστάτη, μία καθαρά ανδρική ασθένεια που προτιμά τους άνδρες με ηλικία πάνω από 45 ετών αλλά ως επί το πλείστον πάνω από 50-60 ετών. Στην Ευρώπη, περιλαμβανομένης και της Κύπρου, υπάρχουν σήμερα 3 000 000 άνδρες με καρκίνο του προστάτη. Μέχρι το έτος 2020 θα αυξηθούν κατά 450 000. Κάθε έξι λεπτά πεθαίνει ένας άνδρας από καρκίνο του προστάτη. Κάθε χρόνο πεθαίνουν 90 000 άνδρες από καρκίνο του προστάτη. Το έτος 2012 διαγνώσθηκαν 417 000 νέα περιστατικά καρκίνου του προστάτη, ενώ κατά την περίοδο των ετών 1995-1999 διαγνώσθηκαν 273 000 μόνο, δηλαδή υπήρξε μια τεράστια αύξηση. Η αύξηση οφείλεται στη γήρανση του πληθυσμού. Η μεγαλύτερη αύξηση βρίσκεται στους άνδρες μεταξύ 45 και 65 χρόνων. Ένας στους έξι άνδρες θα αναπτύξει στη διάρκεια της ζωής του καρκίνο του προστάτη.

Δε θα πω όλες τις στατιστικές που έχω, μόνο θα πω ότι τα περιστατικά αυτά δείχνουν πόσο σοβαρή είναι η ασθένεια αυτή. Να μην σας αποκαρδιώνουν οι στατιστικές αυτές, μπορούμε να τις ανατρέψουμε, αρκεί να έχουμε την κατάλληλη διαφώτιση. Ακριβώς εδώ είναι ο ρόλος του “Euroopa Uomo”. Σύνθημά μας είναι «η έγκαιρη διάγνωση αποτελεί πρόληψη και η πρόληψη σώζει ζωές». Η διαφώτιση αναφέρεται στο πώς

Πως η Οικονομική Κρίση απειλεί την Τρίτη Ηλικία

μπορεί να γίνει η έγκαιρη διάγνωση και ποιες μορφές θεραπείας υπάρχουν στην Κύπρο και στο εξωτερικό. Η διαφώτιση γίνεται από εμάς με διάφορους τρόπους. Διοργανώνουμε ιατρικές ημερίδες με ελεύθερη είσοδο για το κοινό και προσκαλούμε για να μιλήσουν επιστήμονες από το εξωτερικό, καθηγητές ογκολόγους, ουρολόγους κ.λπ. και εγνωσμένου κύρους Κύπριους γιατρούς με ειδικότητες. Έχουμε δημιουργήσει ιστοσελίδα στην οποία μπορεί να αποταθεί οποιοσδήποτε θέλει.

Προεδρεύων: Ενάμιση λεπτό είναι ο χρόνος σας, κύριε Παπαδόπουλε, άντε δύο.

Εκπρόσωπος Του Σωματίου “Eurora Uomo” Κύπρου: Καταλήγω, κύριε Πρόεδρε. Εκδίδουμε και ενημερωτικό δελτίο.

Προεδρεύων: Μην αναλύσετε όλη την πορεία του Σωματίου.

Εκπρόσωπος Του Σωματίου “Eurora Uomo” Κύπρου: Εκείνο το οποίο χρειαζόμαστε εμείς ως Σωματείο είναι το κράτος να έρθει αρωγό. Δυστυχώς, το κράτος για την “Eurora Uomo” απουσιάζει παντελώς, ενώ σε όλες τις άλλες οργανώσεις των ασθενών με καρκίνο του προστάτη προσφέρεται βοήθεια και αρκετή, μπορώ να πω, σε μας μηδέν. Είναι €1,000 το χρόνο που δεν αρκούν ούτε για τα γραμματόσημα που ταχυδρομούμε. Ευχαριστώ πολύ.

Προεδρεύων: Να 'στε καλά. Ακολουθεί η κ. Σάρα Δρουσιώτου του Κυπριακού Ερυθρού Σταυρού Λεμεσού.

Εκπρόσωπος Του Κυπριακού Ερυθρού Σταυρού (Λεμεσός): (Σ. Δρουσιώτου) : Κύριε Πρόεδρε, αγαπητοί συνάδελφοι, εγώ θα μιλήσω αποκλειστικά για το θέμα των κομίστρων που θεωρώ ότι είναι ένα πολύ σημαντικό θέμα για τη διακίνηση των ατόμων της τρίτης ηλικίας και το 50% φαίνεται να εφαρμόζεται και να μην έχει αλλάξει η κατάσταση μέχρι σήμερα.

Με τα μηνύματα της κ. Υπουργού Εργασίας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων τα οποία ήταν πολύ ενθαρρυντικά, θα ήθελα να προσθέσω την εξής εισήγηση: Θα μπορούσε να μην

περιμένουμε τον Ιούλιο του 2014 που θα γίνει ο νέος προγραμματισμός για να βρεθούν ποιοι θα είναι οι χαμηλοσυνταξιούχοι. Εφόσον αναφέρεται για τους χαμηλοσυνταξιούχους με βάση την παλιά κατάσταση, θα μπορούσε να δοθεί μια άδεια, μια ταυτότητα ή οτιδήποτε σημείωμα το οποίο θα δίδει πάλι το δικαίωμα στους ανθρώπους αυτούς να διακινούνται, έστω προσωρινά, γι' αυτούς τους έξι μήνες μέχρι να μπει ένα πιο σταθερό σύστημα. Σας ευχαριστώ.

Προεδρεύων: Κι εγώ ευχαριστώ κ. Δρουσιώτου. Ο Πρόεδρος της Επιτροπής Κοινωνικής Πρόνοιας θέλει να πει κάποιο σχόλιο πριν να ολοκληρώσουμε τη συζήτηση;

Πρόεδρος Της Επιτροπής Κοινωνικής Πρόνοιας Της Βουλής Των Γερόντων: (Τ. Παπαθωμάς): Ναι. Απλώς θα ήθελα να κάμω μια διευκρίνιση σχετικά με κάποιες παρατηρήσεις που έγιναν από συναδέλφους καλοπροαίρετα, γιατί κάποια θέματα δεν έχουν μπει ως αιτήματα στην έκθεση.

Σε συνεδρία του Συντονιστικού Σώματος της Βουλής των Γερόντων είχαμε αποφασίσει να ασχοληθούμε φέτος με το θέμα το οποίο έχει σχέση με την οικονομική κρίση και πώς επηρεάζει τα άτομα της τρίτης ηλικίας και να μην αναφερθούμε σε θέματα που έχουν αναφερθεί πάρα πολλές φορές σε προηγούμενες συνεδρίες, για να δώσουμε έμφαση σε αυτά τα θέματα. Γι' αυτό και προσωπικά απέφυγα να αναφερθώ σε προηγούμενα θέματα.

Το θέμα των ψηλών ασφαλίσεων έχει νομίζω αναφερθεί τέσσερις πέντε φορές σε προηγούμενες συνόδους μας και είχαμε απαντήσεις γύρω από το θέμα αυτό. Το θέμα των ανελκυστήρων επίσης, όμως προσωπικά έκρινα σκόπιμο να αναφέρω το θέμα αυτό γιατί το κρίνω πολύ σοβαρό, ιδιαίτερα για τα ηλικιωμένα άτομα τα οποία μένουν στους προσφυγικούς συνοικισμούς και είναι ανάπηρα άτομα και δεν μπορούν να διακινηθούν, να κατεβούν, να ανεβούν από τις σκάλες και έτσι αποκλείουμε τα άτομα αυτά από την κοινωνία.

Πως η Οικονομική Κρίση απειλεί την Τρίτη Ηλικία

Σίγουρα η παρατήρηση του συναδέλφου Ανδρέα Κωνσταντινίδη για ανελκυστήρες στους οποίους δεν χωρούν τροχοκαθίσματα, έχει απόλυτο δίκαιο. Νομίζω υπάρχει νομοθεσία η οποία διευθετεί το θέμα αυτό. Φαίνεται ότι κάποιοι εργολάβοι δεν υιοθετούν αυτή τη νομοθεσία και κατασκευάζουν ανελκυστήρες οι οποίοι είναι πιο μικροί από ό,τι πρέπει να είναι. Αυτό είναι θέμα της νομοθεσίας και πιστεύω ότι το αρμόδιο τμήμα πρέπει να κάνει τις επιθεωρήσεις του έτσι ώστε να διαπιστώνει αυτές τις παρανομίες οι οποίες συμβαίνουν. Ευχαριστώ, κύριε Πρόεδρε.

Προεδρεύων: Κι εγώ ευχαριστώ. Λοιπόν, η συζήτηση του θέματος έχει ολοκληρωθεί και θα θέσω τώρα την έκθεση της Επιτροπής Κοινωνικής Πρόνοιας προς έγκριση. Πόσοι από σας ψηφίζουν υπέρ της έκθεσης; Από ό,τι φαίνεται είναι ομόφωνη. Η έκθεση της Επιτροπής Κοινωνικής Πρόνοιας εγκρίνεται ομόφωνα. Προχωρούμε τώρα με το έκτο θέμα της ημερήσιας διάταξης που είναι η έκθεση της Επιτροπής Υγείας της Βουλής των Γερόντων για το θέμα **«Πώς η οικονομική κρίση απειλεί την Τρίτη Ηλικία», σε θέματα που αφορούν την υγεία.**

Παρακαλώ τον πρόεδρο της επιτροπής Υγείας της Βουλής των Γερόντων τον κ. Τάκη Αγαθοκλέους να διαβάσει την έκθεση. Εν τω μεταξύ θα περάσει από κοντά σας ένα έντυπο σε μπλε χρώμα για να σημειώσετε σ' αυτό τα ονόματά σας όσοι προτίθεστε να μιλήσετε για το θέμα αυτό. Κύριε Αγαθοκλέους.

Πρόεδρος Επιτροπής Υγείας της Βουλής των Γερόντων: (Τ. Αγαθοκλέους):
Αγαπητέ κύριε Πρόεδρε, αγαπητοί συνάδελφοι, συναδέλφισσες, αγαπητοί εκπρόσωποι των Υπουργείων Εργασίας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων και Υγείας

(Η σχετική έκθεση)

**Έκθεση της Επιτροπής Υγείας της
Βουλής των Γερόντων για το θέμα «Πώς η
οικονομική κρίση απειλεί την Τρίτη Ηλικία»,
σε θέματα που αφορούν την υγεία**

Παρόντες:

Τάκης Αγαθοκλέους, πρόεδρος

Χρύσω Αργυρού

Ανδρέας Αποστόλου

Αναχίτ Εσκιτζιάν

Παντελάκης Θεοχάρους

Παναγιώτης Καραβάς

Κώστας Θεοχαρίδης

Πραξούλα Πετρώνδα

Αθηνά Πελεκάνου

Σάββας Καρσεράς

Γεώργιος Λουκά

Αστέρω Μεγαλέμου

Έλση Ουτιπιζιάν

Μιχάλης Παναγή

Κωστάκης Φλωρίδης

Λυγία Φυσεντζίδου

Αλέκα Γράβαρη Πρέκα

Αντώνης Παπαντωνίου

Η Επιτροπή Υγείας της Βουλής των Γερόντων μελέτησε το πιο πάνω θέμα σε συνεδρία της που πραγματοποιήθηκε στις 16 Οκτωβρίου 2013. Στη συνεδρίαση παρευρέθηκαν εκπρόσωποι του Υπουργείου Υγείας, η αναπληρώτρια πρόεδρος της Κοινοβουλευτικής Επιτροπής Υγείας κ. Στέλλα Κυριακίδου και το μέλος της επιτροπής κ. Στέλλα Μισιαούλη Δημητρίου.

Εισάγοντας το υπό αναφορά θέμα, ο πρόεδρος της Επιτροπής Υγείας της Βουλής των Γερόντων κ. Τάκης Αγαθοκλέους ανέφερε, ότι, δεδομένης της βαθιάς οικονομικής κρίσης που αντιμετωπίζει ο τόπος, ο στόχος της φετινής χρονιάς για την επιτροπή Υγείας, είναι η συζήτηση των σοβαρότερων προβλημάτων που αντιμετωπίζουν οι

Πως η Οικονομική Κρίση απειλεί την Τρίτη Ηλικία

ηλικιωμένοι και η επικέντρωση στην προώθηση των βασικότερων αιτημάτων, της ευάλωτης αυτής ομάδας του πληθυσμού.

Συναφώς, ο ίδιος επισήμανε ότι με την πρόωρη αφυπηρέτηση μεγάλου αριθμού προσωπικού στα δημόσια νοσηλευτήρια, υπάρχει αδυναμία από τα τελευταία να εξυπηρετήσουν τον αυξημένο αριθμό ασθενών που καταφεύγει σ' αυτά, ενώ ταυτόχρονα αυξάνεται ο κίνδυνος μείωσης της ποιότητας των παρεχόμενων υπηρεσιών υγείας. Σύμφωνα με τον ίδιο, τα τελευταία χρόνια ο αριθμός των χαμηλά αμειβόμενων συνταξιούχων και των ατόμων που ζουν κάτω από το όριο της φτώχειας ολοένα και αυξάνεται. Οι ηλικιωμένοι, πέρα από τους διάφορους φόρους που καλούνται να καταβάλουν, έχουν πρόσθετα να επωμισθούν, από την 1^η Αυγούστου 2013, και την πληρωμή των νέων τελών για την ιατροφαρμακευτική τους περίθαλψη στα δημόσια νοσηλευτήρια.

Στη συνέχεια, ο πρόεδρος της επιτροπής παρέθεσε τα αιτήματα της επιτροπής Υγείας της Βουλής των Γερόντων αναφέροντας ότι αρκετά από αυτά υπήρξαν αντικείμενο συζήτησης και σε προηγούμενες συνόδους της Βουλής των Γερόντων, αλλά δεν έχουν ικανοποιηθεί και γι' αυτό συζητούνται εκ νέου στη 15^η Σύνοδο της Βουλής των Γερόντων.

1. Εφαρμογή του Γενικού Συστήματος Υγείας-ΓΕΣΥ.

Όπως έχει τονιστεί και σε παλαιότερες εκθέσεις, βασικό αίτημα των ηλικιωμένων είναι η εφαρμογή του ΓΕΣΥ. Η Κυπριακή Δημοκρατία είναι η μόνη χώρα στην Ευρωπαϊκή Ένωση που δεν έχει ένα γενικό σύστημα υγείας για όλο τον πληθυσμό της. Η εφαρμογή του ΓΕΣΥ αναμένεται ότι θα έχει ευεργετικά αποτελέσματα για όλο τον πληθυσμό της Κύπρου, αλλά κυρίως για τους ηλικιωμένους και για όσους ζουν κάτω από το όριο της φτώχειας. Γι' αυτό η επιτροπή ζητά όπως τεθούν σαφή χρονοδιαγράμματα για την εφαρμογή του ΓΕΣΥ και αν δεν κριθεί εφικτή η πλήρης

εφαρμογή του συστήματος, θα μπορούσε να εφαρμοστεί σταδιακά για την καλύτερη δυνατή εξυπηρέτηση των πολιτών, συμπεριλαμβανομένων και των ηλικιωμένων μας. Γίνεται εισήγηση όπως παράλληλα με την εφαρμογή του ΓΕΣΥ εισαχθούν ειδικές πρόνοιες για τα ηλικιωμένα άτομα, όπως έχει τονίσει επανειλημμένα η επιτροπή, στα πλαίσια των συνεδριάσεων που κατά καιρούς πραγματοποιούνται για την εφαρμογή του Εθνικού Σχεδίου Δράσης για τους Ηλικιωμένους.

2. Εξαιρέσεις από την καταβολή τελών για την εγγραφή εξέτασης για όσους ζουν κάτω από το όριο της φτώχειας.

Όπως όλοι γνωρίζουμε στη βάση σχετικών απαιτήσεων της τρώικα ψηφίστηκε η πρόσφατη τροποποίηση των περί Κυβερνητικών Ιατρικών Ιδρυμάτων (Γενικών) Κανονισμών, σύμφωνα με την οποία όλοι οι πολίτες της Κυπριακής Δημοκρατίας μηδενός εξαιρουμένου οφείλουν πλέον να πληρώνουν τέλη για την ιατροφαρμακευτική τους περίθαλψη στα κρατικά νοσηλευτήρια. Η επιτροπή θεωρεί ότι θα έπρεπε να εξαιρεθούν από την υποχρέωση καταβολής τελών οι χαμηλοσυνταξιούχοι οι οποίοι διαβιούν κάτω από το όριο της φτώχειας. Η θέση της επιτροπής είναι ότι τα άτομα αυτά πρέπει να εξαιρούνται τόσο των τελών εγγραφής για εξέταση από γενικό ή ειδικό ιατρό όσο και από τα τέλη για τη χορήγηση φαρμάκων και για εργαστηριακές εξετάσεις.

3. Επαναλαμβανόμενες συνταγές.

Όπως είναι γνωστό οι ιατροί χορηγούν σε πολλούς χρόνιους ασθενείς δεύτερη και τρίτη συνταγή με τα συνήθη φάρμακα που παίρνουν ως χρόνιοι ασθενείς για την καλύτερη εξυπηρέτηση των ασθενών αυτών και για αποφυγή αχρείαστης ταλαιπωρίας τους με περιττές επισκέψεις στα νοσοκομεία. Η επιτροπή θεωρεί απαράδεκτη την υφιστάμενη υποχρέωση των ασθενών, που έχουν επαναλαμβανόμενες συνταγές, να πρέπει να πληρώνουν εγγραφή για επίσκεψη σε ιατρό, ενώ στην πραγματικότητα δεν πραγματοποιείται οποιαδήποτε επίσκεψη και ουσιαστικά καταβάλλεται ένα τέλος για υπηρεσία που δεν παρέχεται. Η θέση της επιτροπής είναι όπως οι συνταγές αυτές

Πως η Οικονομική Κρίση απειλεί την Τρίτη Ηλικία

εκτελούνται στα φαρμακεία, χωρίς οι ασθενείς να χρειάζονται εγγραφή και καταβολή τέλους είτε €3 για επίσκεψη σε γενικό ιατρό είτε €6 για επίσκεψη σε ειδικό ιατρό.

4. Λίστες αναμονής.

Το θέμα αυτό έχει συζητηθεί επανειλημμένα, σχεδόν σε όλες τις Συνόδους της Βουλής των Γερόντων εδώ και δεκαπέντε χρόνια και εγείρεται και φέτος, αφού παρατηρήθηκε ότι δεν έχει ακόμη υλοποιηθεί. Πρέπει όμως να σημειωθεί ότι υπήρξε απάμβλυνση του προβλήματος και περιορισμός στις λίστες αναμονής για ορισμένες ειδικότητες, όμως εξακολουθούν να υπάρχουν μεγάλες λίστες αναμονής για τις οφθαλμολογικές και καρδιολογικές εξετάσεις και τις χειρουργικές επεμβάσεις. Δεν είναι δυνατό να δίδεται ραντεβού σε ασθενή, ο οποίος είναι άνω των 65 ετών μετά από ένα χρόνο για να υποβληθεί σε κάποια εξέταση. Αυτό επιβαρύνει την υγεία του και τον αναγκάζει πολλές φορές να καταφύγει σε ιδιωτικές κλινικές, ενώ δεν μπορεί να ανταποκριθεί οικονομικά, για την καταβολή των σχετικών ιατρικών εξόδων. Η θέση της επιτροπής είναι ότι στις περιπτώσεις όπου παρατηρούνται μεγάλες λίστες αναμονής για περίθαλψη ασθενών πρέπει να αγοράζονται υπηρεσίες από τον ιδιωτικό τομέα προκειμένου να αποφεύγεται ο κίνδυνος επιβάρυνσης της υγείας των ασθενών λόγω της καθυστέρησης στην αντιμετώπιση της πάθησής τους.

5. Πληροφορική.

Η χρήση της τεχνολογίας στη σημερινή εποχή αποδείχτηκε ένα πολύ σημαντικό εργαλείο προς την κατεύθυνση της καλύτερης και γρηγορότερης αντιμετώπισης προβλημάτων υγείας. Η εγκατάσταση στα κρατικά νοσηλευτήρια σύγχρονων μηχανημάτων και νέων τεχνολογιών έχει σώσει πολλές ζωές. Περαιτέρω, η επιτροπή χαιρετίζει την εφαρμογή της μηχανογράφησης στα Γενικά Νοσοκομεία Λευκωσίας και Αμμοχώστου και σε ορισμένα Εξωτερικά Ιατρεία. Η θέση της επιτροπής είναι ότι η

μηχανογράφηση θα πρέπει να επεκταθεί σε όλα τα δημόσια νοσοκομεία και ιατρικά κέντρα της Κύπρου.

6. Σύμβαση του Οργανισμού Ηνωμένων Εθνών για τα Δικαιώματα των Ατόμων με Αναπηρίες και το Προαιρετικό της Πρωτόκολλο.

Όπως είναι γνωστό η πιο πάνω Σύμβαση με το Προαιρετικό της Πρωτόκολλο κυρώθηκαν από τη Βουλή των Αντιπροσώπων στις 4 Μαρτίου 2011 και τέθηκαν σε ισχύ στις 27 Ιουλίου, με τον περί της Σύμβασης για τα Δικαιώματα των Ατόμων με Αναπηρίες και περί Συναφών Θεμάτων (Κυρωτικό) Νόμο [Ν.8(III)/2011]. Με τη Σύμβαση αυτή αναγνωρίζεται για πρώτη φορά επίσημα η αναπηρία ως ζήτημα σεβασμού των ανθρωπίνων δικαιωμάτων. Οι υποχρεώσεις της πολιτείας, όπως απορρέουν απ' αυτή τη σύμβαση, είναι ουσιώδεις για τα άτομα με αναπηρία καθώς απαγορεύονται κάθε μορφής διακρίσεις κατά των αναπήρων σε όλους τους τομείς της ζωής και όχι μόνο στον τομέα της απασχόλησης. Συγκεκριμένα το άρθρο 3(β) της Σύμβασης προβλέπει, μεταξύ άλλων, το δικαίωμα των ατόμων με αναπηρίες για έγκαιρη διάγνωση και παρέμβαση και για ελαχιστοποίηση της επιδείνωσης ή την αποτροπή περαιτέρω αναπηριών.

Πάγια αιτήματα των ηλικιωμένων ατόμων με αναπηρίες είναι:

- Η εφαρμογή επιδοματικής πολιτικής για στήριξη αυτής της ομάδας ηλικιωμένων και η λειτουργία εξειδικευμένων υπηρεσιών φροντίδας για στήριξη και ανεξάρτητη διαβίωση.
- Πρόσβαση σε ποιοτική δωρεάν ιατρική φροντίδα και αναβάθμιση της ποιότητας ζωής και λήψη των μέτρων εκείνων που θα ενθαρρύνουν τα άτομα της τρίτης ηλικίας με αναπηρίες να είναι πιο ενεργά στην πολιτική και κοινωνική ζωή του τόπου.

Κλείνοντας, ο πρόεδρος της Επιτροπής Υγείας της Βουλής των Γερόντων αναφέρθηκε γενικότερα στο πάγιο αίτημα της επιτροπής για τη βελτίωση και την καλύτερη δυνατή

Πως η Οικονομική Κρίση απειλεί την Τρίτη Ηλικία

εξυπηρέτηση του συστήματος υγείας στην Κύπρο, προς διευκόλυνση όλων των ευπαθών ομάδων του πληθυσμού και εξέφρασε την ελπίδα όπως δοθεί η απαιτούμενη προσοχή στην ευπαθή ομάδα των ηλικιωμένων και όπως αντιμετωπιστούν τα προβλήματά τους με περισσότερη ευαισθησία, από όλες τις εμπλεκόμενες υπηρεσίες της κρατικής μηχανής.

Τοποθετούμενοι στα πιο πάνω αιτήματα, οι εκπρόσωποι του Υπουργείου Υγείας, που παρευρέθηκαν στη συνεδρία της Επιτροπής Υγείας της Βουλής των Γερόντων, κατέθεσαν γραπτό υπόμνημα στην Επιτροπή, στο οποίο αναφέρονται, μεταξύ άλλων, και τα ακόλουθα:

1. Εφαρμογή του Γενικού Σχεδίου Υγείας.

Η υποχρέωση εφαρμογής του ΓΕΣΥ, περιλαμβάνεται στο Εθνικό Μεταρρυθμιστικό Πρόγραμμα για την προγραμματική περίοδο 2014-2020 και αποτελεί ρητή σύσταση του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου σχετικά με το μεταρρυθμιστικό πρόγραμμα της Κύπρου για το 2012 και την έκδοση γνώμης του Συμβουλίου σχετικά με το Πρόγραμμα Σταθερότητας της Κύπρου για την περίοδο 2013-2015.

Η υλοποίηση και λειτουργία του Γενικού Σχεδίου Υγείας μέχρι το τέλος του 2015 αποτελεί συμβατική υποχρέωση της Δημοκρατίας που απορρέει από το Μνημόνιο Συναντίληψης που υπογράφηκε μεταξύ της Κυπριακής Δημοκρατίας και της τρώικα.

2. Εξαιρέσεις από την καταβολή τελών για την εγγραφή εξέτασης για όσους ζουν κάτω από το όριο της φτώχειας.

Τα εισοδηματικά κριτήρια που περιλήφθηκαν στους περί Κυβερνητικών Ιατρικών Ιδρυμάτων και Υπηρεσιών (Γενικούς) Κανονισμούς του 2000 έως 2013, που τέθηκαν σε ισχύ από την 1^η Αυγούστου 2013, ορίστηκαν σε τέτοια επίπεδα ώστε δικαιούχοι δωρεάν ιατροφαρμακευτικής περίθαλψης να είναι και οι χαμηλοσυνταξιούχοι.

Ως αποτέλεσμα της δυσχερούς οικονομικής κατάστασης, το Υπουργείο Υγείας έχει υποχρεωθεί να επιβάλει νέα, πολύ μικρά τέλη για την επίσκεψη στα εξωτερικά ιατρεία (€3,00/€6,00), για τη χορήγηση φαρμάκων (€0,50 για κάθε φάρμακο) και για εργαστηριακές εξετάσεις (€0,50 για κάθε εργαστηριακή εξέταση). Τα πιο πάνω τέλη αποτελούν την ελάχιστη συνεισφορά των δικαιούχων και δεν κατέστη δυνατή η εξαίρεση των χαμηλοσυνταξιούχων.

3. Επαναλαμβανόμενες συνταγές.

Όσον αφορά στις επαναλαμβανόμενες συνταγές, οι ασθενείς καλούνται όπως απευθύνονται στα Κέντρα Υγείας για την εξασφάλιση της φαρμακευτικής τους αγωγής. Στην περίπτωση αυτή το ποσό που θα καταβάλλει ο ασθενής θα είναι 3 ευρώ, εάν είναι δικαιούχος, ή 15 ευρώ, εάν δεν είναι δικαιούχος.

4. Λίστες Αναμονής.

Οι λίστες αναμονής είναι ένα θέμα που ταλανίζει τον τομέα της υγείας και έχει προκαλέσει στρεβλώσεις στην παροχή υπηρεσιών υγείας. Τα προβλήματα που έχει δημιουργήσει η οικονομική στενότητα που αντιμετωπίζει η χώρα μας έχουν στρέψει το κοινό προς τα δημόσια νοσηλευτήρια, τα οποία καλούνται να εξυπηρετήσουν ασθενείς σε ποσοστό κατά 10% μεγαλύτερο σε σύγκριση με το 2012.

Παρά τις δυσκολίες που αντιμετωπίζει το Υπουργείο Υγείας, δεν έχει περιορίσει τις προσπάθειές του για τη μείωση των λιστών αναμονής και όπως έχει σημειωθεί από την Επιτροπή Υγείας της Βουλής των Γερόντων υπήρξε απάμβλυνση του προβλήματος και περιορισμός στις λίστες αναμονής σε ορισμένες ειδικότητες. Οι ενέργειες του Υπουργείου για τη μείωση των λιστών αναμονής αφορούν στην ενίσχυση της συνεργασίας Δημόσιου και Ιδιωτικού Τομέα, με την αγορά υπηρεσιών ποσού ύψους €12 εκ., όπως είναι οι καρδιοχειρουργικές επεμβάσεις, οι μαγνητικές τομογραφίες κ.ά. Επιπρόσθετα το Υπουργείο Υγείας προγραμματίζει την αγορά υπηρεσιών από τον

Πως η Οικονομική Κρίση απειλεί την Τρίτη Ηλικία

Ιδιωτικό Τομέα για κήλες και ολικές αρθροπλαστικές γόνατος και ισχίου, όπου κατά πλειοψηφία τα άτομα που χρήζουν τέτοιων επεμβάσεων είναι ηλικιωμένα.

Επιπρόσθετα, το Υπουργείο Υγείας προχώρησε στη μηχανογράφηση και την επικαιροποίηση των λιστών αναμονής σε όλα τα δημόσια νοσηλευτήρια και εφάρμοσε ταυτόχρονα την καινοτόμο πρακτική για κατηγοριοποίηση της σοβαρότητας των περιστατικών που είναι σε αναμονή, έτσι ώστε τα επείγοντα περιστατικά να έχουν προτεραιότητα.

Επίσης, για την αποφυγή δημιουργίας λίστας αναμονής στην Επεμβατική Καρδιολογία, από τον περασμένο Ιούνιο, όλοι οι ασθενείς με έμφραγμα του μυοκαρδίου στην Καρδιολογική Κλινική του Γενικού Νοσοκομείου Λευκωσίας, παραπέμπονται κατευθείαν για καθετηριασμό και αγγειοπλαστική, πρακτική που σίγουρα αποβαίνει σε όφελος των ασθενών αυτών.

5. Πληροφορική.

Ο στόχος του Υπουργείου Υγείας είναι η επέκταση της μηχανογράφησης σε όλα τα κρατικά νοσηλευτήρια, καθώς και η εισαγωγή ηλεκτρονικών υπηρεσιών, όπως η ηλεκτρονική εγγραφή του ασθενούς μέσω του διαδικτύου, το ηλεκτρονικό ραντεβού στον ειδικό γιατρό και η ηλεκτρονική πληρωμή των τελών, στοιχεία που αναμένεται ότι θα συμβάλουν στην αποσυμφόρηση των νοσοκομείων και στην καλύτερη και γρηγορότερη εξυπηρέτηση των πολιτών. Σε ορισμένες περιπτώσεις προωθείται η εφαρμογή της τηλεϊατρικής και σε αυτό το θέμα θα μπορούσαμε να συνεργαστούμε με τη Βουλή των Γερόντων για διάφορες δράσεις που θα βοηθήσουν την ευάλωτη ομάδα των ηλικιωμένων.

6. Σύμβαση του Οργανισμού Ηνωμένων Εθνών για τα Δικαιώματα των Ατόμων με Αναπηρίες και το Προαιρετικό της Πρωτόκολλο.

Το Υπουργείο Υγείας και τα Τμήματα/ Υπηρεσίες του παρέχουν υπηρεσίες για την προαγωγή και διαφύλαξη της υγείας του κυπριακού πληθυσμού, καθώς για την αντιμετώπιση των ασθενειών με βάση τις αρχές που έχουν τεθεί από την Παγκόσμια Οργάνωση Υγείας (ΠΟΥ) και πάντοτε μέσα στα πλαίσια της σχετικής ευρωπαϊκής νομοθεσίας.

Οι εν λόγω υπηρεσίες παρέχονται ισότιμα σε όλους τους πολίτες χωρίς διάκριση φύλου, ηλικίας ή αναπηρίας. Τα άτομα με αναπηρία δικαιούνται δωρεάν ιατροφαρμακευτική περίθαλψη, η οποία περιλαμβάνει την ιατρική αποκατάσταση, την προμήθεια, συντήρηση και ανανέωση προσθετικών και ορθοπεδικών ειδών, κατ' οίκον ιατρικές επισκέψεις, σε εξαιρετικές περιπτώσεις, για διάσωση ζωής ή για αποτροπή σοβαρής αναπηρίας.

Όσον αφορά στην επιδοματική πολιτική για στήριξη των ατόμων με αναπηρία αναφέρεται ότι, λειτουργούν τα ακόλουθα υποστηρικτικά σχέδια:

- Σχέδιο Παροχής Οικονομικής Αρωγής για Υπηρεσίες Υγείας που δεν προσφέρονται στο Δημόσιο Τομέα ή δεν προσφέρονται μέσα στα χρονικά όρια που από ιατρικής άποψης επιβάλλει η κατάσταση της υγείας του ασθενούς.
- Σχέδιο επιχορήγησης για αγορά ακουστικών βαρηκοΐας, σε εκ γενετής κωφούς και στα άτομα τρίτης ηλικίας.
- Σχέδιο Παροχής Προσθετικών και Ορθοτικών Μελών δωρεάν σε δικαιούχους από το Κέντρο Προσθετικών και Ορθοτικών Μελών στη Λευκωσία.

Σε σχέση με τη λειτουργία εξειδικευμένων υπηρεσιών για στήριξη και ανεξάρτητη διαβίωση των ηλικιωμένων επισημαίνεται ότι οι Υπηρεσίες Κοινωνικής Νοσηλευτικής των Νοσηλευτικών Υπηρεσιών, παρεμβαίνουν με προληπτικές και θεραπευτικές παρεμβάσεις για την κάλυψη αναγκών υγείας στην κοινότητα, με σεβασμό στις ιδιαίτερες ανάγκες φροντίδας των ατόμων της τρίτης ηλικίας. Επίσης γίνονται κατ' οίκον επισκέψεις για την κάλυψη των αναγκών υγείας των ατόμων που λόγω αναπηρίας,

Πως η Οικονομική Κρίση απειλεί την Τρίτη Ηλικία

σωματικής ή ψυχολογικής, έχουν δυσκολία πρόσβασης στις υπηρεσίες υγείας. Παράλληλα προσφέρονται εξειδικευμένες υπηρεσίες σε συνεργασία με μη κυβερνητικές οργανώσεις και την τοπική αυτοδιοίκηση σε Κοινοτικά Πολυδύναμα Κέντρα, Κοινοτικές Στέγες Ηλικιωμένων, Κέντρα Ημέρας Ηλικιωμένων, Συμβουλευτικά Κέντρα κ.α. Οργανώνονται επίσης Προγράμματα Προαγωγής της Υγείας, όπως είναι η Συμβουλευτική για το Διαβήτη, η Νοητική Ενδυνάμωση Των Ατόμων με Άνοια, κ.α.

Πέραν των πιο πάνω, στο Γενικό Νοσοκομείο Λευκωσίας και στο Γενικό Νοσοκομείο Λεμεσού λειτουργεί Διασυνδεδετική/ Συμβουλευτική Υπηρεσία, η οποία δρα ως γέφυρα σύνδεσης του Νοσοκομείου με την κοινότητα και προσφέρει τις ακόλουθες υπηρεσίες σε άτομα με αναπηρία:

- Αξιολόγηση των αναγκών των ασθενών με αναπηρία βάσει κριτηρίων που εστιάζονται στο οικογενειακό και κοινοτικό πλαίσιο.
- Συνεργασία με το προσωπικό των νοσοκομείων για το Σχέδιο Απόλυσης (discharge planning).
- Συντονισμός παραπομπών στην Υπηρεσία Κατ' Οίκον Νοσηλείας.
- Καθοδήγηση των ασθενών για αξιοποίηση άλλων υπηρεσιών και παροχή διευκολύνσεων ώστε να εξασφαλίσουν τον αναγκαίο εξοπλισμό και τα απαραίτητα αναλώσιμα.
- Συμβουλευτική/ τηλεφωνική καθοδήγηση των οικογενειών που βρίσκονται σε περιοχές που δεν καλύπτονται από την Υπηρεσία Κατ' Οίκον Νοσηλείας.

Κλείνοντας, οι εκπρόσωποι του Υπουργείου Υγείας επισήμαναν ότι οι δράσεις είναι ανθρωποκεντρικές και στόχο έχουν την κινητοποίηση των ατόμων και των κοινοτήτων με παρεμβάσεις όχι μόνο για θεραπεία, αλλά και για πρόληψη επιπλοκών. Αυτό επιτυγχάνεται με εκπαίδευση, καθοδήγηση και ενδυνάμωση των ατόμων ώστε να γίνουν ικανά να αντιμετωπίζουν και να διαχειρίζονται τα προβλήματά τους, να

υπερπηδούν τα εμπόδια για βελτίωση των συνθηκών ζωής τους και να μεγιστοποιήσουν τα επίπεδα της λειτουργικής τους αυτονομίας. Πρόσφατα η υπηρεσία κοινοτικής νοσηλευτικής επεκτάθηκε γεωγραφικά στις επαρχίες Λεμεσού, Πάφου, Λάρνακας και Αμμοχώστου. Ταυτόχρονα, επεκτάθηκε και η Υπηρεσία Αναπνευστήρων στην επαρχία Λεμεσού, ενώ ενισχύθηκε η στελέχωση της Υπηρεσίας στην επαρχία Λευκωσίας.

Σύμφωνα με το υπόμνημα που κατατέθηκε στην επιτροπή, η αναβάθμιση των υπηρεσιών προς τα άτομα με αναπηρία επιτυγχάνεται και μέσω της εφαρμογής της Εθνικής Στρατηγικής για τα Ρευματικά Νοσήματα, της Εθνικής Στρατηγικής για τα Σπάνια Νοσήματα, της Εθνικής Στρατηγικής για τη Νόσο Alzheimer's, του Εθνικού Σχεδίου Δράσης Φροντίδας Υγείας Ηλικιωμένων, της απόφασης για αγορά υπηρεσιών εντός των Κρατικών Νοσηλευτηρίων από ξένους ειδικούς ιατρούς για την εκπαίδευση των Κυπρίων ιατρών και άλλων επαγγελματιών αποκατάστασης.

Τέλος, σημειώνεται ότι το Υπουργείο Υγείας αποτελεί ένα από τους εμπλεκόμενους φορείς για την ετοιμασία και την υλοποίηση του Σχεδίου Δράσης για την Αναπηρία 2013-2015, που σκοπό έχει την αποτελεσματική εφαρμογή της Σύμβασης του ΟΗΕ. Το Υπουργείο Υγείας θα καταβάλει κάθε δυνατή προσπάθεια υλοποίησης όλων των δράσεων που το αφορούν, στα πλαίσια των διαθέσιμων πιστώσεων που εγκρίνονται για κάθε υπηρεσία μέσω του Κρατικού Προϋπολογισμού.

Στο στάδιο της διεξαγωγής της συζήτησης, η Αναπλ. Πρόεδρος και το μέλος, βουλευτές της Κοινοβουλευτικής Επιτροπής Υγείας κ. Στέλλα Κυριακίδου και κ. Στέλλα Μισιαούλη Δημητρίου, αντίστοιχα, δήλωσαν ότι τα αιτήματα της επιτροπής Υγείας της Βουλής των Γερόντων είναι απόλυτα δικαιολογημένα και δήλωσαν ότι το Υπουργείο Υγείας θα πρέπει να δώσει απαντήσεις σ' αυτά, στα πλαίσια της συζήτησής τους στην ολομέλεια της Βουλής των Γερόντων. Επιπλέον, οι δύο βουλευτές ανέφεραν ότι η προαπαιτούμενη τυπική εγγραφή χρόνιων ασθενών για επίσκεψη σε γενικό ή ειδικό

Πως η Οικονομική Κρίση απειλεί την Τρίτη Ηλικία

ιατρό και η πληρωμή του σχετικού τέλους εγγραφής για την εκτέλεση μιας επαναλαμβανόμενης ιατρικής συνταγής είναι απαράδεκτη και θα πρέπει να σταματήσει. Περαιτέρω, η βουλευτής κ. Στέλλα Μισιαούλη Δημητρίου ενημέρωσε σχετικά την επιτροπή ότι υπάρχουν πολλοί ιατροί στον ιδιωτικό τομέα που εθελοντικά είναι έτοιμοι να προσφέρουν δωρεάν τις υπηρεσίες τους σε χρόνια ασθενείς, προκειμένου να μη χρειάζεται να καταβάλλουν οποιαδήποτε τέλη στα νοσοκομεία, ταυτόχρονα θα πρέπει οι συνταγές που θα συνταγογραφούν οι εθελοντές ιατροί να μπορούν να εκτελούνται στα δημόσια νοσηλευτήρια. Προς αυτή την κατεύθυνση θα πρέπει να υπάρξει διαβούλευση του Παγκύπριου Ιατρικού Συλλόγου με τις αρμόδιες υπηρεσίες του Υπουργείου Υγείας.

Υπό το φως των πιο πάνω, η Επιτροπή Υγείας της Βουλής των Γερόντων εισηγείται προς την ολομέλεια της Βουλής των Γερόντων τα ακόλουθα:

- 1. Την εφαρμογή του Γενικού Συστήματος Υγείας.**
- 2. Την εξαίρεση από την καταβολή τελών στα δημόσια νοσηλευτήρια των χαμηλοσυνταξιούχων και όσων ζουν κάτω από το όριο της φτώχειας.**
- 3. Την κατάργηση της υποχρεωτικής εγγραφής σε γενικό ή ειδικό ιατρό και της καταβολής του σχετικού τέλους, για την εκτέλεση επαναλαμβανόμενων συνταγών από χρόνιους ασθενείς.**
- 4. Την απάμβλυνση του προβλήματος των λιστών αναμονής.**
- 5. Την επέκταση της μηχανογράφησης σ' όλα τα νοσοκομεία και εξωτερικά ιατρεία, σε όλες τις επαρχίες.**
- 6. Την εφαρμογή όλων των διατάξεων της Σύμβασης του Οργανισμού Ηνωμένων Εθνών για τα Δικαιώματα των Ατόμων με Αναπηρίες και του Προαιρετικού της Πρωτοκόλλου.**

Ευχαριστώ πάρα πολύ, κύριε Πρόεδρε. Ευχαριστούμε τον Προεδρεύοντα της Βουλής.

Προεδρεύων: Ευχαριστώ, κύριε Αγαθοκλέους, να 'στε καλά, εσυντόμευσε την καλά την έκθεση...

Πρόεδρος Επιτροπής Υγείας Της Βουλής Των Γερόντων: Ήμουν σύντομος για να αφήσω χρόνο για συζήτηση από τα μέλη.

Προεδρεύων: Μπράβο. Μπράβο.

(Γελώντας)

Κύριε Γιαννάκη, ήμουν έτοιμος να σας συστήσω ενώπιον του σώματος. Ο κ. Γιάννης Γιαννάκη είναι Επίτροπος Εθελοντισμού και Μη Κυβερνητικών Οργανώσεων. Θέλω να τον γνωρίσετε, έχει διορισθεί από τον Πρόεδρο της Δημοκρατίας και

επομένως επειδή όλοι εσείς είσατε των εθελοντικών οργανώσεων, καλά είναι να συνεργάζεστε με τον Επίτροπο σε διάφορα θέματα, ώστε και αυτός να συμβάλει στην επίλυση διαφόρων προβλημάτων και όχι μόνο. Προώθηση του εθελοντισμού. Σε περιόδους κρίσεως ο εθελοντισμός προάγεται, αναπτύσσεται. Η αλληλοβοήθεια, για να αντέξουμε τις κρίσιμες περιόδους. Επομένως σας συγχαίρουμε, κύριε Γιαννάκη, και είμαι βέβαιος δηλαδή ότι θα συνεργαστείτε με όλες τις εθελοντικές και τις μη κυβερνητικές οργανώσεις.

Επίτροπος Εθελοντισμού και μη Κυβερνητικών Οργανώσεων: (Γ. Γιαννάκη):

Ευχαριστώ, κύριε Πρόεδρε.

Προεδρεύων: Να 'στε καλά. Τώρα θα πάμε στις εισηγήσεις επί θέματος αρχής, έτσι το λένε, αλλά είναι παρεμβάσεις. Έχουμε κάμποσους, ε; Έξι και... Κάμποσους. Τέλος πάντων.

Εκπρόσωπος Παγκύπριας Οργάνωσης Αποκατάστασης Αναπήρων (Ποαα):

(Α. Κωνσταντινίδης) :Κύριε Πρόεδρε...

Προεδρεύων: Ναι, κύριε Κωνσταντινίδη.

Πως η Οικονομική Κρίση απειλεί την Τρίτη Ηλικία

ΕΚΠΡΟΣΩΠΟΣ ΠΑΓΚΥΠΡΙΑΣ ΟΡΓΑΝΩΣΗΣ ΑΠΟΚΑΤΑΣΤΑΣΗΣ ΑΝΑΠΗΡΩΝ (ΠΟΑΑ):

Θα παρακαλέσω τον κ. Γιαννάκη να μας δώσει κάποια στοιχεία, τηλέφωνα. Πώς θα επικοινωνούμε μαζί του;

ΕΠΙΤΡΟΠΟΣ ΕΘΕΛΟΝΤΙΣΜΟΥ ΚΑΙ ΜΗ ΚΥΒΕΡΝΗΤΙΚΩΝ ΟΡΓΑΝΩΣΕΩΝ:

Άμα πάρετε τηλέφωνο τις πληροφορίες θα σας τα δώσουν άμεσα.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ: Εντάξει. Λοιπόν, έχω δύο λίστες, μια θα παίρνω από τη μια, τζαι μια που την άλλη. Ξεκινώντας από το φίλο μου τον κ. Φλουρέντζο Κούτα που ήρτε που την Αυγόρου!

(Γελώντας)

Παρακαλώ.

ΕΚΠΡΟΣΩΠΟΣ ΕΣΣΕ ΑΜΜΟΧΩΣΤΟΥ: (ΦΛ. ΚΟΥΤΑΣ) : Κύριε Προεδρεύοντα, αγαπητοί συνάδελφοι, βουλευτές, βουλευτίνες της τρίτης ηλικίας. Εγώ θα 'θελα να αναφερθώ στο θέμα του νοσοκομείου της Αμμοχώστου. Για πολλοστή φορά είχαμε πει ότι έχει κτιστεί ένα ωραίο νοσοκομείο και υπάρχει και το παλαιό νοσοκομείο. Εκεί στο παλαιό νοσοκομείο εξετάζουν οι παθολόγοι γιατροί. Αρκετοί παθολόγοι. Δυστυχώς δεν υπάρχει ένα φαρμακείο εκεί και αναγκάζονται οι ασθενείς να μεταφέρονται από το παλιό νοσοκομείο στο νέο, πολλές φορές χωρίς να έχουν κανένα βοηθό για να πάρουν τα φάρμακά τους. Στοιχίζει πολλά να πάει ένας υπάλληλος -οικήματα υπάρχουν- και να τοποθετηθεί εκεί ένα φαρμακείο; Εφόσον στην κάθε κοινότητα που εξετάζουν γιατροί, υπάρχει ένα φαρμακείο. Υπάρχουν μόνιμα φαρμακεία και στις κοινότητες τις ημέρες που έρχονται οι γιατροί, αλλά και εκεί υπάρχει το μεγάλο πρόβλημα. Για παράδειγμα, έρχεται γιατρός μία φορά ή δύο φορές την εβδομάδα, εξετάζει πενήντα ή εξήντα ασθενείς, δηλαδή ούτε να τους φωτογραφίζει δεν προλαβαίνει και δεν γίνεται να πάνε συχνότερες φορές στην κάθε κοινότητα για να εξυπηρετούνται οι κάτοικοι. Νομίζω ότι

στοιχίζει πολύ λιγότερο να έρθει ένας γιατρός παρά να πηγαίνουν εξήντα ασθενείς. Ευχαριστώ πολύ.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ: Μάλιστα. Να 'στε καλά. Άλλη λίστα. Η κ. Κάτια Λουκά της ΕΚΥΣΥ.

ΕΚΠΡΟΣΩΠΟΣ ΕΝΩΣΗΣ ΚΥΠΡΙΩΝ ΣΥΝΤΑΞΙΟΥΧΩΝ (ΕΚΥΣΥ): (Κ. ΛΟΥΚΑ)

Αγαπητοί συνάδελφοι και συναδέλφισσες, από την 1^η Αυγούστου δυστυχώς, μέχρι σήμερα η πλήρης δωρεάν ιατροφαρμακευτική περίθαλψη καταργήθηκε. Καταργήθηκε για όλους χωρίς καμία εξαίρεση. Είναι λογικό;

Είναι λογικό για έναν φτωχό συνταξιούχο να πληρώνει €50 με €60 το μήνα ή και περισσότερα για να πηγαίνει στο γιατρό για να παίρνει τα φάρμακά του και να μπορεί να κάνει τις αναλύσεις όποτε χρειάζεται; Για τον κάθε ένα από εμάς πάνω απ' όλα είναι η υγεία μας. Δυστυχώς με τις αποφάσεις που πήρε η κυβέρνηση με την τρόικα, μπαίνουν εμπόδια στην υγεία του φτωχού συνταξιούχου, όπως βεβαίως και του άνεργου και άλλων ομάδων που έχουν χαμηλά εισοδήματα.

Νομίζω ότι πολλοί ακούσαμε παράπονα από συνταξιούχους ότι δεν τους αρκεί η χαμηλή σύνταξη με αποτέλεσμα να μη μπορούν να επισκέπτονται το γιατρό τους. Με βάση τα μέτρα που πήρε φέτος η κυβέρνηση, οι χαμηλοσυνταξιούχοι μας έχουν χάσει μέχρι και 30% από τα εισοδήματά τους. Ούτε €300 δεν τους μένουν για να περάσουν ολόκληρο το μήνα. Γι' αυτό ως Βουλή των Γερόντων ορθά ζητούμε από την κυβέρνηση να δει με κοινωνική ευαισθησία το πρόβλημα που παρουσιάζεται για τους χαμηλοσυνταξιούχους και να τους εξαιρέσει από τα νέα μέτρα. Δηλαδή να έχουν πλήρη, δωρεάν ιατροφαρμακευτική περίθαλψη. Είναι δικαίωμά μας και υποχρέωση του κράτους να την παρέχει. Ευχαριστώ.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ: Και εγώ ευχαριστώ, κυρία Λουκά. Ακολουθεί ο κ. Κώστας Φλωρίδης που είναι του Παγκυπρίου Διαβητικού Συνδέσμου.

Πως η Οικονομική Κρίση απειλεί την Τρίτη Ηλικία

ΕΚΠΡΟΣΩΠΟΣ ΠΑΓΚΥΠΡΙΟΥ ΔΙΑΒΗΤΙΚΟΥ ΣΥΝΔΕΣΜΟΥ: (Κ. ΦΛΩΡΙΔΗΣ)

Κύριε Πρόεδρε, κύριοι σύνεδροι, σε αρκετές επισκέψεις μου εις το Παραπληγικό Τμήμα του Γενικού Νοσοκομείου Λευκωσίας για να επισκεφθώ κάποιον συγγενή, πρόσεξα ότι όλο το προσωπικό ανεξαιρέτως από τον πιο ψηλό βαθμό μέχρι και την καθαρίστρια, είναι πολύ εξυπηρετικοί και εύχομαι να μιμηθούν και άλλα τμήματα εάν υστερούν, με τον ίδιο ζήλο περιποίησης των ασθενών. Ο ασθενής ο δικός μου θεραπεύτηκε, πήγε στο σπίτι του και είναι πολύ καλά, σχεδόν εντελώς καλά. Θα ήθελα, κύριε Πρόεδρε, να υπάρχει μίμηση του Παραπληγικού Τμήματος του Γενικού Νοσοκομείου Λευκωσίας σε όλα τα τμήματα και σε όλες τις πόλεις, όλα τα νοσοκομεία της Κύπρου. Σας ευχαριστώ.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ: Είναι μια ευχάριστη νότα να είναι ευχαριστημένος ο πολίτης από κάποιο τμήμα, από κάποιο νοσοκομείο, κ.λπ. Να μην έχουμε μόνο παράπονα. Λοιπόν, ακολουθεί ο κ. Χαράλαμπος Κωνσταντίνου, ΕΚΥΣΥ.

ΕΚΠΡΟΣΩΠΟΣ ΕΝΩΣΗΣ ΚΥΠΡΙΩΝ ΣΥΝΤΑΞΙΟΥΧΩΝ (ΕΚΥΣΥ):

(Χ. ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥ): Χαράλαμπος Κωνσταντίνου, Ένωση Κυπρίων Συνταξιούχων.

Κύριε Πρόεδρε, αγαπητοί συνάδελφοι και συναδέλφισσες, θέλω από την αρχή να εκφράσω την εκτίμησή μου για τις εκθέσεις που ετοίμασαν οι Επιτροπές Κοινωνικής Πρόνοιας και Υγείας. Πέραν αυτών, επιθυμώ να εκφράσω μερικές απόψεις. Η Κύπρος και ο λαός μας βιώνουν τις συνέπειες της παγκόσμιας οικονομικής κρίσης. Είναι φανερό ότι κάποιες ομάδες του πληθυσμού έχουν επηρεαστεί σε μεγάλο βαθμό και κάποιες λιγότερο. Η πολιτεία, η κυβέρνηση και η Βουλή έχουν υποχρέωση να διαχειριστούν το όλο πρόβλημα και να κατανέμουν τα οικονομικά βάρη κατά τον πιο δίκαιο τρόπο. Εμείς της τρίτης ηλικίας που δουλέψαμε σαράντα πέντε με πενήντα πέντε χρόνια, που περάσαμε στερήσεις, που ιδρύσαμε και στηρίξαμε το Ταμείο Κοινωνικών Ασφαλίσεων, θεωρούμε άδικο και απαράδεκτο η κυβέρνηση χωρίς κανένα διάλογο με

τις οργανώσεις των συνταξιούχων να μειώνει το όριο της φτώχειας με αποτέλεσμα μερικές χιλιάδες συνταξιούχοι να χάσουν την ειδική χορηγία και για άλλες 60 000 περίπου συνταξιούχους να μειωθεί σημαντικά η χορηγία.

Η οργάνωσή μου, η ΕΚΥΣΥ, υπολογίζει ότι οι απώλειες για νοικοκυριά των δύο ατόμων συνταξιούχων είναι από €2.500 μέχρι €3.500 το χρόνο. Μας έχουν στερήσει σχεδόν όλους το πασχαλινό επίδομα. Μας στέρησαν τη δωρεάν ιατροφαρμακευτική περίθαλψη, τη δωρεάν μεταφορά με τις δημόσιες συγκοινωνίες, μας φορολογούν για την οικία μας και άλλα. Θέλω με την ευκαιρία της συνόδου της Βουλής των Γερόντων, να εκφράσω τη δυσαρέσκειά μου και αυτή της οργάνωσής μου, της ΕΚΥΣΥ, για τα δυσβάστακτα μέτρα που έχουν πλήξει το βιοτικό μας επίπεδο μέχρι και 30% και να καλέσω την κυβέρνηση και τη Βουλή να βρουν τρόπους να βοηθήσουν τους χαμηλοσυνταξιούχους και ιδιαίτερα αυτούς που είναι κάτω από το όριο της φτώχειας. Ας επιφορτίσουν τα βάρη σ' αυτούς που τα σηκώνουν, χωρίς να οδηγούν τους συνταξιούχους μας στην εξαθλίωση.

Τελειώνοντας, εκτιμώ ότι ο διάλογος είναι πολύ αναγκαίος μεταξύ της κυβέρνησης και των οργανώσεών μας. Δυστυχώς η κυβέρνηση αγνόησε οκτώ επιστολές της οργάνωσής μου και υπομνήματα του Συντονιστικού Σώματος της Βουλής των Γερόντων. Ευχαριστώ.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ: Ευχαριστούμε, κύριε Φλωρίδη. Παρακαλώ η κ. Αλέκα Γράβαρη Πρέκα, του Παγκύπριου Αντιναρκωτικού Συνδέσμου.

ΕΚΠΡΟΣΩΠΟΣ ΠΑΓΚΥΠΡΙΟΥ ΑΝΤΙΝΑΡΚΩΤΙΚΟΥ ΣΥΝΔΕΣΜΟΥ: (Α. ΓΡΑΒΑΡΗ ΠΡΕΚΑ): Σας χαιρετώ και εγώ, κύριε Προεδρεύοντα, και όλους τους συναδέλφους, θα ήθελα να πω δυο λόγια για την Επιτροπή Διερεύνησης Παραπόνων Ασθενών της επαρχίας Λευκωσίας. Να αναφερθώ στις υποτυπώδεις διευκολύνσεις με τις οποίες εργάζεται, σε μισό γραφείο με ελάχιστα πρόσωπα που από το σπίτι τους κυρίως διερευνούν σοβαρότατα παράπονα που έχουν σχέση με τη διεκπεραίωση, με τη

Πως η Οικονομική Κρίση απειλεί την Τρίτη Ηλικία

νοσηλεία, με συμπεριφορά, με χίλια δυο. Γράφονται επιστολές, πηγαίνουν στα αρμόδια τμήματα και θέλω να πω ότι ελάχιστες φορές υπάρχει η σωστή ανταπόκριση και η αίσθηση ότι κάποιος λαμβάνει υπόψη αυτή την επιτροπή που χρόνια τώρα μπορεί να προσπαθεί να κάνει κάποια πράγματα για τους ασθενείς που βρίσκονται πολλές φορές σε πολύ δύσκολη θέση. Υπάρχει ένα σοβαρότατο ζήτημα που έχει σχέση με τον εσωτερικό έλεγχο στα διάφορα νοσηλευτήρια, που να δίνει την αίσθηση ότι κάποιος παρακολουθεί και τον τρόπο συμπεριφοράς, υπάρχουν αξιόλογοι άνθρωποι με πραγματικά θαυμάσιες συμπεριφορές, αλλά υπάρχουν και άνθρωποι για τους οποίους θα πρέπει να γίνεται πραγματικά σωστός έλεγχος του πώς και γιατί θα πρέπει να είναι εκεί που είναι. Ευχαριστώ πολύ.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ: Ένα μικρό σχόλιο. Επειδή τυγχάνει στην Επιτροπή Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων και Ίσων Ευκαιριών μεταξύ Ανδρών και Γυναικών να είμαι πρόεδρος, θα εξετάσουμε ξανά το θέμα των δικαιωμάτων των ασθενών και τη λειτουργία των Επαρχιακών Επιτροπών Εξέτασης των Παραπόνων και τη δουλειά που κάνουν οι λειτουργοί. Είναι νόμος ο οποίος κατοχυρώνει πολλά δικαιώματα στους ασθενείς. Τώρα έχουμε να περάσουμε νομοθεσία για τους εράνους την οποία μελετούμε και θα την έχουμε τη Δευτέρα και πιθανόν την άλλη Δευτέρα και πιστεύω μέσα στο Γενάρη θα σας καλέσουμε, κυρία Πρέκα, την Επαρχιακή Επιτροπή Παραπόνων Λευκωσίας και τους λειτουργούς όλων των νοσοκομείων για να δούμε πώς πάει αυτή η κατάσταση.

ΕΚΠΡΟΣΩΠΟΣ ΠΑΓΚΥΠΡΙΟΥ ΑΝΤΙΝΑΡΚΩΤΙΚΟΥ ΣΥΝΔΕΣΜΟΥ: Μπορώ να προσθέσω κάτι, κύριε Πρόεδρε;

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ: Ναι, προσθέστε.

ΕΚΠΡΟΣΩΠΟΣ ΠΑΓΚΥΠΡΙΟΥ ΑΝΤΙΝΑΡΚΩΤΙΚΟΥ ΣΥΝΔΕΣΜΟΥ:

Να πω ότι στο θέμα διαφώτισης, πραγματικά έπρεπε να γίνεται οργανωμένα και συστηματικά για κάθε τομέα και για κάθε πρόβλημα που υπάρχει, διαφώτιση επί συστηματικής βάσεως επαναλαμβάνω, για να ξέρει ο κόσμος τα δικαιώματά του. Ο νόμος είναι πραγματικά θαυμάσιος, υπερασπίζεται και βοηθά σε οποιαδήποτε περίπτωση -έχουμε και πρόσφατα παραδείγματα που αναγκάστηκε το κράτος να δώσει και αποζημιώσεις- αλλά το θέμα είναι ότι και ο απλός κόσμος ακόμα δεν ξέρει πώς μπορεί να καταφεύγει για προστασία των δικαιωμάτων του αυτών.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ: Μάλιστα. Τα γνωρίζω πολύ καλά, κυρία Πρέκα.

ΕΚΠΡΟΣΩΠΟΣ ΠΑΓΚΥΠΡΙΟΥ ΑΝΤΙΝΑΡΚΩΤΙΚΟΥ ΣΥΝΔΕΣΜΟΥ: Ευχαριστώ πολύ.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ: Τα γνωρίζουν και οι υπόλοιποι. Θέλει πολλή δουλειά.

Λοιπόν, ακολουθεί η κ. Ανδρούλα Πασχαλίδου, Παγκύπρια Ομοσπονδία Συνδέσμων Ευημερίας Ηλικιωμένων ΠΟΣΕΗ.

ΕΚΠΡΟΣΩΠΟΣ ΠΑΓΚΥΠΡΙΑΣ ΟΜΟΣΠΟΝΔΙΑΣ ΣΥΝΔΕΣΜΩΝ ΕΥΗΜΕΡΙΑΣ ΗΛΙΚΙΩΜΕΝΩΝ (ΠΟΣΕΗ): (Α. ΠΑΣΧΑΛΙΔΟΥ) : Κύριε Προεδρεύοντα, κύριοι εκπρόσωποι των υπουργείων, κύριε Επίτροπε, αγαπητοί συνάδελφοι, έχω να αναφέρω ένα θέμα το οποίο κάθε χρόνο το αναφέρω, είναι τα Κέντρα Αποθεραπείας Ασθενών Ηλικιωμένων κυρίως, όταν τελειώσουν τη θεραπεία τους στο νοσοκομείο και πρέπει να πάνε σε κάποιο χώρο για να ολοκληρωθεί η ιατρική τους περίθαλψη, διότι αν πάνε στο σπίτι τους δεν έχουν νοσοκόμο να τους περιποιηθεί. Εμείς για χρόνια έχουμε θέσει το θέμα του παλαιού Νοσοκομείου Λάρνακας για να γίνει ένα Κέντρο Αποθεραπείας των Ηλικιωμένων ώστε με αξιοπρέπεια να γίνεται η αποθεραπεία τους και όχι από πρόχειρους χειρισμούς που μπορεί να είναι και εις βάρος της ηλικίας τους. Παρακαλούμε αυτό το θέμα...

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ: Κέντρα Αποκατάστασης.

Πως η Οικονομική Κρίση απειλεί την Τρίτη Ηλικία

ΕΚΠΡΟΣΩΠΟΣ ΠΑΓΚΥΠΡΙΑΣ ΟΜΟΣΠΟΝΔΙΑΣ ΣΥΝΔΕΣΜΩΝ ΕΥΗΜΕΡΙΑΣ
ΗΛΙΚΙΩΜΕΝΩΝ (ΠΟΣΕΗ): ...το οποίο χρονίζει, να το δείτε.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ: Κέντρα Αποκαταστάσεως.

ΕΚΠΡΟΣΩΠΟΣ ΠΑΓΚΥΠΡΙΑΣ ΟΜΟΣΠΟΝΔΙΑΣ ΣΥΝΔΕΣΜΩΝ ΕΥΗΜΕΡΙΑΣ
ΗΛΙΚΙΩΜΕΝΩΝ (ΠΟΣΕΗ): Μάλιστα.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ: Το έχω γράψει στην επιτροπή. Ήρθε ο προηγούμενος υπουργός, λέει θα δημιουργήσει κάτι στο Παραλίμνι, στο νοσοκομείο εκεί, τα κέντρα από βαριούς τραυματισμούς. Είναι μια, δυο βδομάδες, ένα μήνα στο νοσοκομείο, μετά που θα πάει; Για να πάει σε Κέντρα Υγείας, απ' αυτά στα Γηριατρικά, κ.λπ, θέλει πολλά λεφτά. Ενώ έπρεπε το κράτος να έχει αυτά τα Κέντρα Αποκαταστάσεως και εμείς είχαμε απαιτήσει ένα σε κάθε πόλη τουλάχιστον. Ο κ. Μαλάς μας είχε υποσχεθεί για το Παραλίμνι, αλλά στις άλλες πόλεις τι θα γίνει;

ΕΚΠΡΟΣΩΠΟΣ ΠΑΓΚΥΠΡΙΑΣ ΟΜΟΣΠΟΝΔΙΑΣ ΣΥΝΔΕΣΜΩΝ ΕΥΗΜΕΡΙΑΣ
ΗΛΙΚΙΩΜΕΝΩΝ (ΠΟΣΕΗ): Στη Λάρνακα, κύριε Προεδρεύοντα, ήδη υπάρχει το οίκημα, το παλαιό νοσοκομείο, το οποίο είναι αναξιόποητο. Είναι μόνο θέμα λειτουργίας, βέβαια εξυπακούει έξοδα, αλλά νομίζω κάτι πρέπει να γίνει διότι όπως σας είπα, χρονίζει το θέμα. Στα νοσοκομεία δεν υπάρχουν γηρίατροι, ούτε και ειδικοί νοσηλευτές που να έχουν εκπαιδευτεί για θέματα που αφορούν τις αρρώστιες που έχουν σχέση με τα άτομα της τρίτης ηλικίας. Πιστεύω ότι πρέπει να δοθούν υποτροφίες και να μετεκπαιδευτούν άτομα ώστε να μπορούν οι ηλικιωμένοι να τυγχάνουν μιας καλύτερης μεταχείρισης.

Για τον έλεγχο που ανέφερε η αγαπητή κυρία Πρέκα, πιστεύω ότι στα νοσοκομεία αυτοί που είναι υπεύθυνοι για τα παράπονα, πρέπει να κυκλοφορούν και να βλέπουν μόνοι τους τα προβλήματα και όχι να χρειάζεται να τα δεικνύουμε εμείς.

Καθίσματα αρκετά δεν υπάρχουν για να κάθονται οι ασθενείς μέχρι να τους καλέσει ο γιατρός να μπουν να τους εξετάσουν. Τα καθίσματα δεν είναι μεγάλο κονδύλι που χρειάζεται για να γίνουν και να κάθονται άνετα οι ασθενείς παρά να στέκονται και να πηγαиноέρχονται στους διαδρόμους μέχρι να τους φωνάξει ο γιατρός.

Τελευταία για την αιμοδοσία στη Λάρνακα, είχα παρευρεθεί στο νοσοκομείο, πήγαιναν σ' ένα χώρο οι ηλικιωμένοι να κάνουν την εγγραφή τους, πήγαιναν σε άλλο χώρο να πάρουν το μπουκαλάκι τους και τελικά έπρεπε να παν κάτω σε μια λυόμενη αίθουσα, να κατεβούν έναν κατήφορο για να γίνει η αιμοληψία και είδα εκεί άτομα πάνω σε τροχοκαθίσματα που με κόπο τους ανέβαζαν οι δικοί τους από το ανήφορο για να τους ανεβάσουν πάνω, και έκαμα παράπνοο εκείνη την ημέρα μιας και ήμουν παρούσα και είδα το πρόβλημα και διευθετήθηκε προσωρινά να γίνεται η εγγραφή και να πηγαίνουν αλλού να παίρνουν το μπουκαλάκι τους και να είναι στον ίδιο χώρο η αιμοληψία. Λυπούμαι να παρατηρήσω όσοι είσαστε από τη Λάρνακα, ότι η απόφαση είναι να χρησιμοποιείται σαν κέντρο αιμοληψίας το πρώην Κέντρο Χανσενικών και κάμαμε παράπνοο και λέμε «Πώς μπορεί ένας ηλικιωμένος που έρχεται από ένα χωριό, κατεβαίνει από το λεωφορείο του, να παίρνει άλλο λεωφορείο και απ' εκεί δεν περνούν λεωφορεία, εκεί στον Άγιο Χαράλαμπο. Γιατί αυτή η ταλαιπωρία;» Και είπαν...

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ: Γιατί να πάει ο ηλικιωμένος στο Κέντρο Αιμοδοσίας;

ΕΚΠΡΟΣΩΠΟΣ ΠΑΓΚΥΠΡΙΑΣ ΟΜΟΣΠΟΝΔΙΑΣ ΣΥΝΔΕΣΜΩΝ ΕΥΗΜΕΡΙΑΣ
ΗΛΙΚΙΩΜΕΝΩΝ (ΠΟΣΕΗ): Όχι, αιμοληψίας.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ: Α, αιμοληψίας.

ΕΚΠΡΟΣΩΠΟΣ ΠΑΓΚΥΠΡΙΑΣ ΟΜΟΣΠΟΝΔΙΑΣ ΣΥΝΔΕΣΜΩΝ ΕΥΗΜΕΡΙΑΣ
ΗΛΙΚΙΩΜΕΝΩΝ (ΠΟΣΕΗ): Θα πρέπει να κάνει τις αναλύσεις του. Γι' αυτό σας προειδοποιούμε ότι σε περίπτωση που θα είναι σε άλλο χώρο από το νοσοκομείο το Κέντρο Αιμοληψίας, θα κινηθούμε πολύ ως οργανώσεις και θα γίνει μεγάλο θέμα. Έτσι καλύτερα να το προλάβουμε παρά εκ των υστέρων να έρθουμε να το διορθώσουμε.

Πως η Οικονομική Κρίση απειλεί την Τρίτη Ηλικία

Το τελευταίο που έχω να πω έχει σχέση βέβαια και με το Υπουργείο Εργασίας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων, στα προγράμματα που έχουμε εμείς ως εθελοντικές οργανώσεις, εφαρμόζουμε προγράμματα που έχουν σχέση και με την κοινωνικοποίηση των ηλικιωμένων, αλλά και με την υγεία τους γιατί εκεί παίρνουμε άτομα που τους κάνουν γυμναστική, παίρνουν την πίεσή τους, κ.λπ. Με τη μείωση της κρατικής χορηγίας -παρακαλώ τους εκπροσώπους των δύο υπουργείων να το πουν- με τη μείωση της κρατικής χορηγίας και ιδίως το Υπουργείο Εργασίας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων, κινδυνεύουμε να κλείσουμε τα προγράμματά μας διότι η σημερινή κρίση δεν μας επιτρέπει να κάνουμε εκδηλώσεις ούτε τσάγια όπως κάναμε προηγουμένως, ούτε εράνους, όπως ανέφερε ο κ. Προεδρεύων, επομένως τα έσοδά μας είναι πολύ περιορισμένα, διαθέτουμε ώρες, χρόνο, κόπο, έξοδα για μετακινήσεις με τα αυτοκίνητά μας και θέλουμε από την κυβέρνηση να μας παρέχει την κρατική χορηγία ώστε να μπορούμε τουλάχιστον να κρατήσουμε τα προγράμματά μας. Ευχαριστώ.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ: Ευχαριστούμε. Θα πάμε στον κ. Γεώργιο Λουκά του Συνδέσμου Συνταξιούχων Εκπαιδευτικών Δημοτικής Εκπαίδευσης.

ΕΚΠΡΟΣΩΠΟΣ ΣΥΝΔΕΣΜΟΥ ΣΥΝΤΑΞΙΟΥΧΩΝ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΩΝ ΔΗΜΟΤΙΚΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ: (Γ. ΛΟΥΚΑ) : Κύριε Πρόεδρε, συνάδελφοι και συναδέλφισσες, κάθε χρόνο συνέρχεται η Βουλή των Γερόντων για συζήτηση των προβλημάτων που αντιμετωπίζουμε τα άτομα της τρίτης ηλικίας, για τα δικαιώματά μας, για μια αξιοπρεπή διαβίωση η οποία προϋποθέτει την καταβολή μιας ικανοποιητικής σύνταξης ώστε να έχουν εισόδημα οι συνταξιούχοι πέραν του ορίου της φτώχειας, να έχουν πρόσβαση στα νοσοκομεία και να έχουν την κατάλληλη ιατροφαρμακευτική περίθαλψη.

Το κράτος έχει υποχρέωση να εξασφαλίζει τη γρήγορη εξέταση και θεραπευτική αγωγή στους ηλικιωμένους. Συζητούμε και απαιτούμε κάθε χρόνο τη μείωση του χρόνου που απαιτείται για επισκέψεις σε γιατρούς, για τις ιατρικές εξετάσεις και τις απαιτούμενες

ιατρικές επεμβάσεις. Αλλά διαπιστώνουμε πως κάθε χρόνο οι λίστες αναμονής μακραίνουν και οι θεραπείες γίνονται ακόμα με μεγαλύτερη καθυστέρηση. Το θέμα της υγείας είναι θεμελιώδες δικαίωμα των πολιτών και η κυβέρνηση δεν επιτρέπεται να σφυρίζει αδιάφορα. Η περικοπή των δαπανών για την υγεία στον κρατικό προϋπολογισμό θα οδηγήσει σε περαιτέρω μείωση της προσφερόμενης ιατροφαρμακευτικής περίθαλψης. Η μείωση των δαπανών για την υγεία κατά 20% θα πλήξει τους χαμηλόμισθους και τους συνταξιούχους.

Μετά το κούρεμα των συντάξεων, το κούρεμα των δαπανών για την υγεία είναι απαράδεκτο και ανεπίτρεπτο. Κατανοούμε ότι η κυβέρνηση χρειάζεται πόρους για να ξεπεράσουμε ως κράτος τα προβλήματα της οικονομίας. Η κυβέρνηση έχει ήδη μειώσει τις συντάξεις και έχει επιβάλει φορολογίες, όπως: Εισφορά για την ιατροφαρμακευτική περίθαλψη, φόρους ακίνητης ιδιοκτησίας, τέλη για φάρμακα για επισκέψεις σε γιατρούς, με αποτέλεσμα να αυξάνονται οι αρνητικές επιπτώσεις στη διαβίωση των συνταξιούχων. Η μείωση των συντάξεων και οι φορολογίες αγγίζουν το 25% των απολαβών μας. Αν λάβουμε υπόψη και την αποκοπή της αναλογικής, τότε το εισόδημά μας μειώνεται κατά 40%.

Καλούμε την κυβέρνηση να μην επιβάλει επιπρόσθετες μειώσεις συντάξεων και άλλες φορολογίες, αλλά να καταπολεμήσει:

Πρώτον. Τη φοροδιαφυγή. Δεύτερον. Την αδήλωτη και παράνομη εργασία και να φορολογήσει τα κεφάλαια που έχουν φυγαδευτεί σε τράπεζες του εξωτερικού. Με αυτόν τον τρόπο θα εξασφαλίσει τα χρήματα που χρειάζεται για αντιμετώπιση της οικονομικής κρίσης.

Παρ' όλο που ο αριθμός των ασθενών που επισκέπτονται τα νοσοκομεία έχει μειωθεί σημαντικά, εντούτοις η κατάσταση στην εξυπηρέτηση των ασθενών έχει γίνει πιο προβληματική. Το πρόβλημα με τις λίστες αναμονής δεν έχει βελτιωθεί με αποτέλεσμα η ταλαιπωρία των ασθενών και εξηγούμε: Για μια απλή επίσκεψη στον οφθαλμίατρο

Πως η Οικονομική Κρίση απειλεί την Τρίτη Ηλικία

χρειάζεσαι ένα χρόνο. Περιμένω εδώ και δυόμισι χρόνια να επισκεφθώ ορθοπεδικό και ακόμη να με καλέσουν. Το Υπουργείο Υγείας και οι διευθυντές των νοσοκομείων πρέπει να προβληματιστούν και να βρουν τρόπους απάμβλυνσης των προβλημάτων για την παρεχόμενη ιατροφαρμακευτική περίθαλψη στα κρατικά νοσηλευτήρια.

Το πρόβλημα της μείωσης του ιατρικού προσωπικού, λόγω πρόωρων αφυπηρητήσεων και του φόρτου εργασίας του προσωπικού, θα πρέπει να αντιμετωπιστεί με την αγορά υπηρεσιών από τον ιδιωτικό τομέα. Σήμερα η κυβέρνηση επιβάλλεται να επισπεύσει την εφαρμογή του Γενικού Σχεδίου Υγείας, με την ελπίδα ότι θα βελτιωθεί η κατάσταση για την εξυπηρέτηση των ασθενών.

Λυπούμαι να παρατηρήσω ότι η μείωση των συντάξεων και οι απανωτές φορολογίες συνιστούν κατάφορη παραβίαση των δικαιωμάτων των συνταξιούχων και προκαλούν στους συνταξιούχους αισθήματα εγκατάλειψης από την κυβέρνηση. Καλούμε την κυβέρνηση να αναθεωρήσει την απόφασή της για μείωση των συντάξεων και όλες τις άλλες φορολογίες που επηρεάζουν δυσμενώς το βιοτικό επίπεδο των συνταξιούχων. Ευχαριστώ.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ: Ευχαριστούμε, κύριε Λουκά. Πολύ φοβούμαι για αυτό που είπες, να φορολογήσει τα λεφτά που έφυγαν από την Κύπρο, ότι αντί να τα φορολογήσει θα τους δώσει φορολογική αμνηστία για να τα φέρουν πίσω. Που ξαναέγινε. Δηλαδή η επιβράβευση της παρανομίας. Ξαναέγινε τούτο το πράγμα.

Λοιπόν, πάμε στον κ. Κώστα Θεοχαρίδη του Παγκύπριου Συνδέσμου Καρδιοπαθών.

ΕΚΠΡΟΣΩΠΟΣ ΠΑΓΚΥΠΡΙΟΥ ΣΥΝΔΕΣΜΟΥ ΚΑΡΔΙΟΠΑΘΩΝ: (Κ. ΘΕΟΧΑΡΙΔΗΣ):

Κύριε Πρόεδρε, αγαπητοί σύνεδροι, εκπροσωπώ τον Παγκύπριο Σύνδεσμο Καρδιοπαθών. Σχεδόν στην ολότητά του ο λαός μας ζει στη λιτότητα που μας έχει επιβληθεί από την εφαρμογή του μνημονίου της τρόικας. Σ' αυτές τις δύσκολες συνθήκες που ζούμε, έχουν αναδειχθεί οι αρετές του λαού μας. Η αλληλεγγύη και η

αλληλοβοήθεια επικρατούν σε όλα τα στρώματα του λαού μας. Δυστυχώς τα μέτρα που επιβάλλονται αποφασίζονται από την κυβέρνηση, ρίχνοντας τα όλα στην τρούκα. Παραδείγματος χάριν, το να πληρώσουν όλοι νοσήλια που επιβλήθηκαν στους δικαιούχους δωρεάν ιατροφαρμακευτικής περίθαλψης στα κρατικά νοσηλευτήρια που κατά τη γνώμη μου είναι πέρα για πέρα άδικο γιατί υπάρχουν άνθρωποι που η σύνταξή τους είναι €350 και €400 και έχουν ανάγκη να προσέρχονται στα κρατικά νοσηλευτήρια δύο ή τρεις φορές το μήνα από τα χωριά τους.

Αντιλαμβανόμαστε όλοι ότι τα χρήματα που παίρνουν δεν τους αρκούν για να ζήσουν, γι' αυτό πρέπει να απαιτήσουμε από την κυβέρνηση να αφαιρέσει απ' αυτήν την ομάδα συνανθρώπων μας την καταβολή οποιωνδήποτε νοσηλίων στα κρατικά, νοσηλευτήρια. Επίσης πληροφορήθηκα σήμερα εδώ ότι στο Νοσοκομείο Λεμεσού μια συνταγή η οποία συνταγογραφήθηκε από γιατρό του νοσοκομείου, για φάρμακο το οποίο θα αγοραζόταν από έξω, εκτός νοσοκομείου, πλήρωσε τέλος. Κατ' εμένα αυτό αν είναι κανόνας, είναι απαράδεκτο και ζητώ όπως εξεταστεί και μπουν τα πράγματα στη θέση τους.

Επίσης νομίζω ότι η κυβέρνηση θα ήταν καλό πριν αποφασίσει οποιαδήποτε μέτρα για κάποια ευπαθή ομάδα, να διαβουλευτεί με την οργάνωσή της και να λαμβάνουν υπόψη τις εισηγήσεις αυτών των ευπαθών ομάδων. Εισηγούμαι όπως αντιπροσωπεία της Βουλής των Γερόντων να έχει επαφές με όλα τα κοινοβουλευτικά κόμματα, την Επιτροπή Οικονομικών και Υγείας της Βουλής για να πετύχουμε τα δίκαια αιτήματα που υποβάλουμε. Κύριε Πρόεδρε, αγαπητοί σύνεδροι, η γενιά μας, είμαστε οι άνθρωποι που κάναμε το μεγάλο θαύμα μετά το προδοτικό πραξικόπημα και την τουρκική εισβολή και πιστεύουμε ότι αξίζουμε μιας καλύτερης μεταχείρισης για να μπορέσουμε να επιβιώσουμε. Ευχαριστώ.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ: Και εγώ ευχαριστώ, κύριε Θεοχαρίδη. Ακολουθεί ο κ. Γαβριήλ Γαβριηλίδης του Παγκυπρίου Συνδέσμου Αφυπηρητησάντων Υπαλλήλων της Τράπεζας Κύπρου. Νέα οργάνωση. Μάνι-μάνι ήρτατε τζιαι στη Βουλή! Προχωράτε!

Πως η Οικονομική Κρίση απειλεί την Τρίτη Ηλικία

(Γέλια)

ΕΚΠΡΟΣΩΠΟΣ ΠΑΓΚΥΠΡΙΟΥ ΣΥΝΔΕΣΜΟΥ ΑΦΥΠΗΡΕΤΗΣΑΝΤΩΝ ΥΠΑΛΛΗΛΩΝ ΤΗΣ ΤΡΑΠΕΖΑΣ ΚΥΠΡΟΥ: (Γ. ΓΑΒΡΙΗΛΙΔΗΣ): Όχι, εμείς αφυπηρετήσαμε, πριν δώδεκα χρόνια, κύριε Πρόεδρε, κύριοι συνάδελφοι και συναδέλφισσες, παρευρισκόμαστε σε άλλη μια συνεδρία της Βουλής των Γερόντων, την ίδια με τα παλιά. Τα αιτήματά μας δικαιολογημένα όπως αναφέρουν και όπως μας λένουν και οι κύριοι Υπουργοί. Πολλές υποσχέσεις, πολλά “θα” δυστυχώς και ούτω καθεξής, χωρίς αναφορά σε πεπραγμένα. Οι κύριοι Υπουργοί έρχονται εδώ, μας λένουν μια σελίδα, «Είσαστε καλά παιδιά;», αποχωρούν, δεν μας λένε όμως ένα χρόνο πριν τι είχε λεχθεί, αλλά και τι έχει γίνει που αυτή είναι και η ουσία, πιστεύω, της σύναξής μας εδώ. Τα προβλήματα δυστυχώς...

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ: Συγνώμη, κύριε Γαβριηλίδη, τούτο είναι θέμα των εκθέσεων που υποβάλλουν οι επιτροπές σας και οι θέσεις αυτές βασίζονται πάνω σε θέματα τα οποία αναφέρουν λειτουργοί του εκάστοτε υπουργείου που τους καλούν στις επιτροπές σας. Ακόμα και βουλευτές παρευρίσκονται. Δεν είναι θέμα μάνι-μάνι σ’ ένα χαιρετισμό ο υπουργός...

ΕΚΠΡΟΣΩΠΟΣ ΠΑΓΚΥΠΡΙΟΥ ΣΥΝΔΕΣΜΟΥ ΑΦΥΠΗΡΕΤΗΣΑΝΤΩΝ ΥΠΑΛΛΗΛΩΝ ΤΗΣ ΤΡΑΠΕΖΑΣ ΚΥΠΡΟΥ: Δεν ξέρω πώς λειτουργούν, αλλά πιστεύω...

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ: ...να πει: «Έκαμα τούτο», «Έκαμα τούτο», «Έκαμα τούτο». Θέλει πολλή ώρα.

ΕΚΠΡΟΣΩΠΟΣ ΠΑΓΚΥΠΡΙΟΥ ΣΥΝΔΕΣΜΟΥ ΑΦΥΠΗΡΕΤΗΣΑΝΤΩΝ ΥΠΑΛΛΗΛΩΝ ΤΗΣ ΤΡΑΠΕΖΑΣ ΚΥΠΡΟΥ: Εντάξει, αλλά πιστεύω ότι κάποιος ή τουλάχιστον μελλοντικά πρέπει να ασχολούμαστε με πεπραγμένα. Λέμε εδώ πάρα πολλά αιτήματα, φύλλο εν τάρασσει, που λέει ο λόγος, κύριε Πρόεδρε, τα προβλήματα αυξάνονται και διερωτώμαι στο τέλος κατά πόσον έχουμε λόγο ύπαρξης εφόσον λόγω αυτών των

λόγων, επαναλαμβανόμενα αιτήματα χωρίς λύσεις, αλλά και για κάποιους πρόσθετους λόγους οι οποίοι δεν έχουν αναφερθεί εδώ.

Για παράδειγμα: Εμείς ως συντονιστικό σώμα της Βουλής των Γερόντων λειτουργούμε εδώ και δύο χρόνια χωρίς προϋπολογισμό. Τον πρόεδρό μας που τρέχει όλη μέρα, τον μετατρέπουμε και σε επαίτη στους διάφορους οργανισμούς για να εκλιπαρεί για να έρθουν εδώ είτε πρακτικά, είτε εμάς, ειδοποιήσεις κ.λπ.

Δεύτερο θέμα. Κάποιοι ειδικοί αποφάσισαν φυσικά ότι: «Τούτοι δε θέλουν προϋπολογισμό, άφησέ τους να λειτουργούν έτσι, μετατρέπουμε τους σε διακονητές».

Ένα άλλο θέμα που εκκρεμεί εδώ και τρία χρόνια, είναι το θέμα της λειτουργού. Κάποιοι σοφοί πάλι, έχουν αποφασίσει ότι δεκαπέντε ώρες είναι αρκετές για τούτους. Φυσικά και εμείς μετατρέπουμε σε “εκμεταλλευτές” της δραστηριότητας αυτής της υπαλλήλου, της καλοσύνης της και του ενδιαφέροντός της, η οποία έχει προσφορά πάρα πολλών ωρών χωρίς να παραπονεθεί και χωρίς η κοπέλα, εφόσον το θέμα τέθηκε και είναι άλυτο, καμία λύση δεν έχει δοθεί.

Το σοβαρότερο όμως, απ’ όλα, κύριε Πρόεδρε, είναι αυτό που λέχθηκε κατά κόρον, όσον αφορά τους συνταξιούχους οι οποίοι παίρνουν €350 και €400. Εγώ θα διερωτώ κατά πόσον υπάρχει συμφωνία της κυβέρνησης με την τρόικα, πόσα θα εισπράξει από τους θανάτους που θα ακολουθήσουν για την πληρωμή του μνημονίου. Γιατί δεν μπορώ να ερμηνεύσω διαφορετικά -αυτή είναι και η απορία πολλών συνταξιούχων με τους οποίους μιλώ- να μου λένε: «Εννά μας αφήσουν, γιε μου, να πεθάνουμε γιατί φαίνεται τους συμφέρει που θα γλιτώσουν από τις κοινωνικές ασφαλίσσεις». Αυτή είναι διάχυτη αντίληψη που υπάρχει μεταξύ των συνταξιούχων και ελπίζω ότι κάποιος πρέπει να ευαισθητοποιηθεί γιατί πολλοί σ’ αυτόν τον τόπο κρίνουν από την τσέπη τους όταν παίρνουν αποφάσεις για τους συνταξιούχους. Για τούτους τους ανθρώπους που κλωτσοκοπούν, τους οποίους δεν σέβονται, παραγνωρίζοντας ότι

Πως η Οικονομική Κρίση απειλεί την Τρίτη Ηλικία

εδραίωσαν την οικονομία που παρέδωσαν στις νεότερες γενιές και όλοι μπορούμε να αξιολογήσουμε για τα χάλια της!

Χρειάζεται αλλαγή νοοτροπίας, κύριε Πρόεδρε, στην ευρύτερη κοινωνία μας. Χρειάζεται σεβασμός, χρειάζεται ευαισθησία και να μην κρίνουμε πάντα, επαναλαμβάνω, από το πόσα έχει η δική μας τσέπη γιατί αυτό συμβαίνει στους διάφορους κρατικούς φορείς, αντιλαμβανόμαστε, για να μη μπορούν να επιλύσουν αυτά τα ευαίσθητα θέματα είτε λειτουργικότητας, είτε ευαισθησίας. Ευχαριστώ, κύριε Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ: Ευχαριστώ, κύριε Γαβριηλίδη. Τώρα υπό τύπον σχολιασμού ότι θέλουν να πεθάνουμε για να γλιτώσουν, είναι λίγο βαρετό.

ΕΚΠΡΟΣΩΠΟΣ ΠΑΓΚΥΠΡΙΟΥ ΣΥΝΔΕΣΜΟΥ ΑΦΥΠΗΡΕΤΗΣΑΝΤΩΝ ΥΠΑΛΛΗΛΩΝ ΣΥΓΚΡΟΤΗΜΑΤΟΣ ΤΡΑΠΕΖΑΣ ΚΥΠΡΟΥ: Έτσι λέγεται. Να γλιτώσουν από τις συντάξεις.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ: Ο κ. Μιχάλης Παναγή, της Ένωσης Κυπρίων Συνταξιούχων (ΕΚΥΣΥ).

ΕΚΠΡΟΣΩΠΟΣ ΕΝΩΣΗΣ ΚΥΠΡΙΩΝ ΣΥΝΤΑΞΙΟΥΧΩΝ (ΕΚΥΣΥ): (Μ. ΠΑΝΑΓΗ): Έντιμε κύριε Πρόεδρε, συναδέλφισσες και συνάδελφοι, συμφωνώ με την έκθεση που έχει καταθέσει ο πρόεδρος της επιτροπής Υγείας κ. Τάκης Αγαθοκλέους. Πενήντα τρία χρόνια Κυπριακής Δημοκρατίας και δεν μπορέσαμε να εφαρμόσουμε αυτό το ευλοημένο το Γενικό Σχέδιο Υγείας. Πενήντα τρία χρόνια. Είμαστε η πρώτη ευρωπαϊκή χώρα που δεν έχει σχέδιο υγείας. Αυτά που έχουν λεχθεί σήμερα και αυτά που έχουν λεχθεί τα τελευταία δεκαπέντε χρόνια σ' αυτή τη Βουλή των Γερόντων και άλλα που έχουν λεχθεί, σήμερα θα ήταν λυμένα αν εφαρμοζόταν αυτό το ευλοημένο το σχέδιο υγείας, που ήταν καθορισμένα και τα δικαιώματα και αυτά τα τέλη που θα πληρώνουν τα μέλη -διότι είναι φυσικό ότι οπωσδήποτε θα πληρώνουμε τέλη- αλλά δε θα υπήρχαν και στρεβλώσεις, όπως υπάρχουν και αναφέρονται και στην έκθεση αναφορικά με τις συνταγές, τις οποίες γράφουν οι γιατροί για ειδικούς λόγους, δύο και τρεις συνταγές, και

υποχρεώνεται δυστυχώς ο ασθενής να πληρώσει χαράτσι -έτσι το λέω εγώ- χαράτσι, με το όνομά του, γιατί σου γράφει ένας ειδικός γιατρός για να ευκολύνει τον ασθενή και πάει εκεί και του λέει: «Δώσε €6 για να πάρεις το φάρμακο που σου έγραψε ο γιατρός», για να σε ευκολύνει.

Θα εκλείψουν αυτά τα πράγματα και πρέπει να εκλείψουν γιατί είναι κτυπητά. Γι' αυτό, τουλάχιστον, αυτά τα κτυπητά που κτυπούν και φαίνονται -και λέχθηκε και από άλλους συναδέλφους σ' αυτή τη συνεδρία- πρέπει το υπουργείο με ευαισθησία να καταργήσει, όπως πρέπει να καταργήσει και άλλα ζητήματα, που όταν θα εφαρμοστεί το Γενικό Σχέδιο Υγείας και αυτοί που θα το ψηφίσουν ασφαλώς θα περιλαμβάνει και μερικούς οι οποίοι θα εξαιρούνται.

Έχω υπόψη μου κάτι το οποίο δημοσιεύτηκε, όταν συζητείτο το Γενικό Σχέδιο Υγείας, ότι τουλάχιστον συνταξιούχοι μέχρι ενός ποσού £300 ή £250 σύνταξης τότε, θα απαλλάσσονταν. Λέω ότι θα καθορίζει. Είναι φυσικό όταν θα ψηφιστεί ένας νόμος.

Γι αυτό ας αναφέρουμε και πρέπει να πιεστεί και η Βουλή των Αντιπροσώπων και όλη η κοινωνία πρέπει να πιέσει, για να εφαρμοστεί επιτέλους αυτό το Γενικό Σχέδιο Υγείας, το οποίο θα εξαλείψει πολλές από τις σημερινές ταλαιπωρίες των ασθενών. Σας ευχαριστώ.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ: Ευχαριστούμε κι εμείς, κύριε Παναγή. Ο κ. Αντώνης Παπαντωνίου, Νέα Αγροτική Κίνηση.

ΕΚΠΡΟΣΩΠΟΣ ΝΕΑΣ ΑΓΡΟΤΙΚΗΣ ΚΙΝΗΣΗΣ: (Α. ΠΑΠΑΝΤΩΝΙΟΥ): Ευχαριστώ που μου δίνετε το λόγο. Θα ήθελα να χαιρετίσω την παρουσία και φέτος της εκπροσώπου της Κυπριακής Παιδοβουλής και θα ήθελα να θίξω ακόμα μία φορά ότι ουσιαστικές διαφορές μεταξύ των νέων και των γερόντων δεν υπάρχουν. Μικροδιαφορές μεταξύ των διαφόρων ηλικιών πάντοτε υπάρχουν, όπως και μεταξύ όλων των γενεών. Πάντοτε υπήρχαν οι εξαιρετικοί νέοι, όπως και σήμερα και πάντοτε υπήρχαν οι προβληματικοί, όπως υπάρχουν και σήμερα. Η προσπάθεια την οποία σήμερα καταβάλλουν οι νέοι

Πως η Οικονομική Κρίση απειλεί την Τρίτη Ηλικία

είναι πολλαπλάσια από την προσπάθεια την οποία καταβάλλαμε εμείς, για να αποκτήσουμε τα εφόδια για να ζήσουμε.

Το θέμα τώρα της υγείας: Όσον αφορά το θέμα της υγείας, για να έχουμε καλύτερη υγεία θα πρέπει οπωσδήποτε να οργανωθούμε σωστά και σωστή οργάνωση σημαίνει να βάλουμε τους κατάλληλους ανθρώπους στις κατάλληλες θέσεις. Δυστυχώς, στο σύστημα το οποίο επικρατεί στον τόπο μας, εκείνο το οποίο γίνεται είναι ότι γίνεται διευθυντής ο κουμπάρος του κουμπάρου ή ο φίλος της ομάδος. Δε μπαίνουν πλέον οι κατάλληλοι στις κατάλληλες θέσεις. Στο εξωτερικό υπάρχουν ειδικά πανεπιστήμια, τα οποία μορφώνουν νέους, οι οποίοι είναι κατάλληλοι για να διοικούν ιατρικές μονάδες. Αυτό το πράγμα, παρά το γεγονός ότι υπάρχουν και Κύπριοι οι οποίοι έχουν χρόνια τώρα που σπουδάζανε στο εξωτερικό, δε χρησιμοποιούνται στην Κύπρο και δε δίδουμε καμία σημασία, χωρίς να λαμβάνουμε υπόψη ότι στερούμε την επιστήμη από ένα εξαιρετικό επιστήμονα, διότι ένας εξαιρετικός καρδιοχειρουργός ή νευροχειρουργός κ.λπ. δεν μπορεί να είναι ταυτόχρονα κατ' ανάγκη και πολύ καλός στη διοίκηση.

Υπάρχουν σήμερα ηλεκτρονικά συστήματα που οι διοικούντες ακόμα δεν αντιλαμβάνονται ότι μπορούν να εφαρμοστούν στα νοσοκομεία μας, για να μπορέσουμε να έχουμε εξοικονόμηση και χρόνου και χρήματος. Ένα απλό παράδειγμα: Πάει ο γιατρός στην Κοκκινοτριμιθιά, πηγαίνει ο ασθενής εκεί, τον εξετάζει, του δίδει φάρμακα κ.λπ. και την επόμενη μέρα έρχεται, χωρίς να ξέρει ότι είναι ο ίδιος γιατρός στο παλιό νοσοκομείο και κάνει παράπονο μάλιστα ότι δεν τον εξέτασαν καλά. Αντιλαμβάνεστε πως αν τυχόν και υπήρχε το ηλεκτρονικό σύστημα, θα πατούσε ο γιατρός τον αριθμό της ταυτότητάς του και θα έβγαινε αμέσως πότε εξετάστηκε, τι αποτελέσματα είχε και τι φάρμακα του έχουν δοθεί χωρίς να υπάρχει δυνατότητα επανασυνταγής, δηλαδή δεύτερη φορά τα ίδια φάρμακα.

Ένα ακόμη γεγονός το οποίο δυσκολεύει είναι και η συσκευασία των φαρμάκων. Υπάρχουν φάρμακα τα οποία μπορεί να μη χρησιμοποιηθούν και είναι σε μεγάλες συσκευασίες των εκατό. Θα μπορούσε να είναι σε συσκευασίες των δέκα και όχι των εκατό. Ο έλεγχος είναι ανύπαρκτος.

Θα ήθελα, κύριε Φυττή, να αναφερθώ σε ένα άλλο θέμα το οποίο είχα αναφερθεί πριν μερικά χρόνια και μου είχατε πει ότι έχετε συνεδρίαση και ότι θα ψηφιστεί σε νόμο. Το θέμα των συντάξεων των χωρισμένων γυναικών. Δυστυχώς, η ηλικία μας καμιά φορά μας οδηγεί σε παρεκτροπές και η οικονομική μας θέση, όπως ήταν κάπως προηγουμένως, να ζητούμε να πάμε να χωρίζουμε από τη γυναίκα μας που είμαστε τριάντα ή σαράντα χρόνια και να παντρευτούμε μία νέα. Στην εφημερίδα είδα προχθές ότι πληρώνουμε κάπου πενήντα χρόνια σύνταξη σε κάποιο άτομο. Αντιλαμβάνεστε πως ότι δεν μπορούμε να ελέγξουμε είτε στην Κίνα είτε στις Φιλιππίνες είτε στη Σιγκαπούρη, αν ζει μία γυναίκα ή αν πέθανε μία γυναίκα ή αν παντρεύτηκε. Κατ' επέκταση πληρώνουμε, ενώ θα ήταν λογικό όπως γίνεται εισήγηση στις διάφορες επιτροπές, η σύνταξη να διαμοιράζεται μεταξύ των γυναικών με τις οποίες ο συνταξιούχος ο μακαρίτης ήταν σε γάμο.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ: Κύριε Παπαντωνίου, άκου να δεις. Τούτο το θέμα θέλει πολλή συζήτηση, αλλά να σας αναφέρω ότι η Κοινοβουλευτική Επιτροπή Εργασίας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων της Βουλής έχει στείλει εδώ και καιρό επιστολή για το θέμα αυτό στην Υπουργό Εργασίας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων για το θέμα των συντάξεων χηρείας. Αν θυμούμαι καλά, κάπου την έχω μέσα στο file μου, διότι μας ενδιαφέρει κι εμάς, αν ένας χωρίζει τη γυναίκα του και παντρεύεται άλλη μετά τα εξήντα, τη σύνταξή του, αν πεθάνει, να τη δικαιούται η πρώτη σύζυγος, όχι να μοιράζεται μεταξύ των συζύγων, διότι εκεί είναι θέμα δικαστηρίου να αποφασίσει. Αυτή η γυναίκα που με χώρισε διότι έπιασα φιλενάδα ή τη χώρισα, διότι έπιασα φιλενάδα, θα επιμερίζεται κιόλας; Είναι θέμα πολλής συζήτησης αυτό, συνταγματικών δικαιωμάτων, νομικών

Πως η Οικονομική Κρίση απειλεί την Τρίτη Ηλικία

δικαιωμάτων, οικογενειακών δικαιωμάτων. Εάν θυμούμαι καλά, αυτή είναι η ρύθμιση που βρήκε η αρμόδια κοινοβουλευτική επιτροπή, αλλά ακόμα δεν έγινε τίποτε.

ΕΚΠΡΟΣΩΠΟΣ ΝΕΑΣ ΑΓΡΟΤΙΚΗΣ ΚΙΝΗΣΗΣ: Η Κοινοβουλευτική Επιτροπή Εργασίας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων, κύριε Πρόεδρε, έχει εισηγηθεί για τα χρόνια τα οποία ήταν εργάσιμα για το μακαρίτη, δηλαδή μέχρι τα εξήντα του ή τα εξήντα πέντε, εάν έκαμε παραδείγματος χάριν τρεις γάμους και ο ένας γάμος ήταν για είκοσι χρόνια και έκαμε και έξι παιδιά, ο άλλος γάμος ήταν για δέκα χρόνια και έκαμε άλλα δύο παιδιά κ.λπ., να διαμοιράζεται η σύνταξη...

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ: Μα αφού εδώ είναι το θέμα, ότι χωρίζουν τις γυναίκες τους και πιάνουν νεότερες.

ΕΚΠΡΟΣΩΠΟΣ ΝΕΑΣ ΑΓΡΟΤΙΚΗΣ ΚΙΝΗΣΗΣ: Κύριε Πρόεδρε, θα προχωρήσω να τελειώσω με το εξής.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ: Συντομεύετε.

ΕΚΠΡΟΣΩΠΟΣ ΝΕΑΣ ΑΓΡΟΤΙΚΗΣ ΚΙΝΗΣΗΣ: Τώρα που είναι μαζί μας και ο Επίτροπος για τις Εθελοντικές Οργανώσεις, ο κ. Γιαννάκη, θα τον παρακαλούσα να συντονίσει τις εθελοντικές οργανώσεις, λαμβανομένου υπόψη των πυρκαγιών που έχουμε στον τόπο και της καταστροφής των δασών μας, μία εισήγηση την οποία είχα κάνει και πέρσι και κανένα αποτέλεσμα δεν είχε μέχρι σήμερα, όπως συντονίσει τις εθελοντικές οργανώσεις για δενδροφυτεύσεις. Ευχαριστώ.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ: Ευχαριστούμε, κύριε Παπαντωνίου, της Νέας Αγροτικής Κίνησης. Πριν δώσω το λόγο στον επόμενο θα χαιρετήσω την παρουσία του Μητροπολίτη Κυρηναίας, που ήρθε τώρα και είναι πρόεδρος της Παγκύπριας Ομοσπονδίας Συνδέσμων Ευημερίας Ηλικιωμένων. Καλωσορίσατε, Πανιερώτατε. Λοιπόν, δίνω το λόγο τώρα στον κ. Γιώργο Αλετράρη, της Οργάνωσης Παραπληγικών Κύπρου.

ΕΚΠΡΟΣΩΠΟΣ ΟΡΓΑΝΩΣΗΣ ΠΑΡΑΠΛΗΓΙΚΩΝ ΚΥΠΡΟΥ: (Γ. ΑΛΕΤΡΑΡΗΣ)

Εκ μέρους της Οργάνωσης Παραπληγικών χαιρετίζω τη σημερινή 15^η Σύνοδο της Βουλής των Γερόντων που πραγματοποιείται για δέκατη πέμπτη συνεχή χρονιά, όπου παρουσιάζονται τα διάφορα προβλήματα που μας απασχολούν.

Από τα σημαντικά προβλήματα που ταλανίζουν, είναι η πρόσβαση στα δημόσια κτίρια, καθώς επίσης και άλλα κτίρια και πεζοδρόμια στα οποία πρέπει να δημιουργηθεί πρόσβαση για τους παραπληγικούς. Η προσβασιμότητα είναι απαραίτητη ούτως ώστε να προσφέρει στο άτομο με αναπηρίες τη δυνατότητα να ζει μία κανονική ζωή χωρίς αποκλεισμό. Πολύ σημαντικό είναι όπως οι παραπληγικοί έχουν πρόσβαση σε δωρεάν ποιοτική ιατρική φροντίδα, ούτως ώστε να έχουν οι ηλικιωμένοι μία αναβαθμισμένη ποιότητα ζωής. Επιβάλλεται επίσης η λήψη των αναγκαίων μέτρων για ενθάρρυνση των ηλικιωμένων παραπληγικών να συμμετάσχουν στη ζωή.

Τέλος, θα ήθελα να τονίσω την ανάγκη επιδοματικής πολιτικής εκ μέρους της κυβέρνησης για στήριξη των ευπαθών ομάδων ηλικιωμένων και η λειτουργία εξειδικευμένων υπηρεσιών για στήριξη και ανεξάρτητη διαβίωση, παρέχοντας νοσηλευτικές υπηρεσίες φροντίδας κατ οίκον. Σας ευχαριστώ.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ: Ευχαριστούμε, κύριε Αλετράρη. Προτελευταίος ομιλητής είναι ο κ. Σάββας Καρσεράς, του Αντιρευματικού Συνδέσμου Κύπρου.

ΕΚΠΡΟΣΩΠΟΣ ΑΝΤΙΡΕΥΜΑΤΙΚΟΥ ΣΥΝΔΕΣΜΟΥ ΚΥΠΡΟΥ: (Σ. ΚΑΡΣΕΡΑΣ): Χαιρετώ τους εκπροσώπους των υπουργείων, το φίλο Μητροπολίτη Κυρηνείας και αγαπητό, που παρευρίσκεται εδώ και αρκετά από αυτά που έχω να πω έχουν καλυφθεί και θα τα παρακάμψω.

Πως η Οικονομική Κρίση απειλεί την Τρίτη Ηλικία

Όσον αφορά το μεταφορικό που αυξήθηκαν τα κόμιστρα, έχει λεχθεί, ήταν άδικο να αυξηθεί το κόμιστρο και να επιβληθεί κόμιστρο στους συνταξιούχους, στους μαθητές και σε όλες τις ευάλωτες τάξεις. Εκείνο που επείγει και πρέπει οπωσδήποτε να προωθεί είναι τα στέγαστρα στις στάσεις. Είναι τα λεγόμενα shed, ανοικτά. Όταν το χειμώνα βρέχει, δεν μπορεί ο επιβάτης, ο οποίος περιμένει το λεωφορείο, να είναι εκεί, θα βραχεί. Διότι, αν είναι και λίγο με την κλήση των τριάντα, των τριάντα πέντε, των σαράντα πέντε μοιρών η βροχή λόγω ανέμου, θα βραχεί σίγουρα. Γι' αυτό επιβάλλεται αυτό το θέμα να το δει ο υπουργός Συγκοινωνιών και Έργων να δούμε πώς θα το διευθετήσει.

Το άλλο θέμα είναι η διπλή φορολογία για τον κτηματικό φόρο. Μας έστειλαν από τα δημαρχεία και πληρώσαμε...

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ: Πάνω σε θέματα υγείας, κύριε Καρσερά.

ΕΚΠΡΟΣΩΠΟΣ ΑΝΤΙΡΕΥΜΑΤΙΚΟΥ ΣΥΝΔΕΣΜΟΥ ΚΥΠΡΟΥ: (Σ. ΚΑΡΣΕΡΑΣ)

Να πω για την υγεία;

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ: Αφού είναι αυτό το θέμα μας τώρα.

ΕΚΠΡΟΣΩΠΟΣ ΑΝΤΙΡΕΥΜΑΤΙΚΟΥ ΣΥΝΔΕΣΜΟΥ ΚΥΠΡΟΥ: (Σ. ΚΑΡΣΕΡΑΣ):

Είναι σημαντικό όμως, κύριε Πρόεδρε, αλλά ας το παρακάμψω. Ο Αντιρρευματικός Σύνδεσμος Κύπρου που αντιπροσωπεύω, είναι ένας σύνδεσμος με πολλαπλές δραστηριότητες. Οι ρευματοπάθειες δεν είναι το: «Μα έσκει τζιαι η μάνα μου ρευματισμούς, έσκει τζιαι ο παππούς μου». Δεν είναι ο ρευματισμός που έσκει η μάνα μας τζιαι ο παππούς μας. Είναι μία ασθένεια με φοβερούς πόνους. Τα φάρμακα που χρησιμοποιούν οι ρευματοπαθείς, πρώτα απ' όλα είναι πολύ ακριβά και είναι ειδικά. Τις περισσότερες φορές συνταγογραφούν οι γιατροί φάρμακα για τους ασθενείς αυτούς, πηγαίνουν στα φαρμακεία να ζητήσουν την εκτέλεση των συνταγών και δυστυχώς δεν υπάρχουν και η απάντηση είναι «δεν έχουμε», δίνουν αυτό το χαρτάκι «πηγαίνετε

κάπου αλλού, αν υπάρχει». Πηγαίνεις σε άλλο φαρμακείο ή στο παλιό νοσοκομείο ή στο Μακάρειο και δεν τα βρίσκεις, περιμένεις κάποιο χρονικό διάστημα για να τα βρεις. Πρέπει οι λειτουργοί των Ιατροφαρμακευτικών Υπηρεσιών έγκαιρα να φροντίζουν να κοιτάζουν τις λίστες τους τι φάρμακο είναι σε έλλειψη και να το παραγγέλλουν ούτως ώστε να μην υπάρχει έλλειψη.

Θα ρωτήσω -και τούτο αφορά τον κ. Γιαννάκη, του οποίου θα του ασπρίσουμε τα μαλλιά του, τζιένα τα λία που του εμείναν- θέλω να μας πει η πολυδιαφημισμένη αξιοπρεπής διαβίωση των συνταξιούχων ποια είναι; Τα €300, τα €400 ή τα €500; Τι είναι αυτή η αξιοπρεπής διαβίωση; Θέλω να μας πει τί ποσό πρέπει να παίρνει ο συνταξιούχος ανάλογα με την οικογενειακή του κατάσταση για να ζει αξιοπρεπώς.

Τα άλλα όλα έχουν λεχθεί από άλλους.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ: Ευχαριστώ, κύριε Καρσερά. Ο τελευταίος εγγεγραμμένος ομιλητής είναι ο κ. Ανδρέας Αγρότης, του οποίου χαιρετίζω την παρουσία, διότι είναι ένας φίλος καλός από τα παλιά, πρώην δικαστής και αντιπροσωπεύει τον Παγκύπριο Φορέα Οργάνωσης Ψυχικής Υγείας. Αυτή την ψυχική υγεία τη χρειαζόμαστε όλοι με αυτή την κρίση. Του δίνω το λόγο.

ΕΚΠΡΟΣΩΠΟΣ ΠΑΓΚΥΠΡΙΟΥ ΦΟΡΕΑ ΟΡΓΑΝΩΣΗΣ ΨΥΧΙΚΗΣ ΥΓΕΙΑΣ: (Α. ΑΓΡΟΤΗΣ): Κύριε Πρόεδρε, κύριοι εκπρόσωποι των υπουργείων, αγαπητοί συνάδελφοι, Πανιερώτατε, κύριε Επίτροπε, ευτυχώς που είμαι ο τελευταίος ομιλητής γιατί το θέμα μου είναι έξω από το θέμα της υγείας, όμως είναι περισσότερο και από υγεία και από τα πάντα. Νομίζω ότι είναι χρυσή ευκαιρία τώρα που είναι μαζεμένη η Βουλή των Γερόντων να στείλει ένα ψήφισμα στις πολιτικές δυνάμεις του τόπου να μαζέψουν το μυαλό τους, να βρουν λύσεις λογικές, για αντιμετωπίσουν τα σοβαρά προβλήματα αυτού του τόπου τα οικονομικά, αλλά κυρίως το μεγάλο εθνικό θέμα. Ευχαριστώ.

Πως η Οικονομική Κρίση απειλεί την Τρίτη Ηλικία

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ: Για το ψήφισμα που εισηγήσθε δεν υπάρχει κάτι έτοιμο, αλλά νομίζω οι δύο εκθέσεις και τα πρακτικά που θα αποστενογραφηθούν και ό,τι ελέχθη εδώ πέρα είναι ένα βροντερό ψήφισμα προς όλους μας, κυβέρνηση, βουλή, ακόμα και το δικαστήριο, οργανώσεις, στο λαό, στον κόσμο που πρέπει να λαμβάνεται υπόψη.

Αφού έχουν κλείσει οι ομιλίες, θα θέσω σε ψηφοφορία την έκθεση της Επιτροπής Υγείας της Βουλής των Γερόντων. Πόσοι τάσσονται υπέρ αυτής της έκθεσης; Νομίζω είναι ομόφωνη. Πόσοι εναντίον; Δεν υπάρχουν. Αποχές; Όχι.

(Κτυπά τη σφύρα.)

Επομένως η έκθεση εγκρίνεται.

Θα ήθελα να συγχαρώ τις δύο επιτροπές της Βουλής των Γερόντων για τις εμπειριστατωμένες εκθέσεις που έχουν καταθέσει ενώπιον της Βουλής των Γερόντων. Συγχαίρω επίσης τα μέλη της Βουλής των Γερόντων τόσο για την αθρόα παρουσία τους αλλά κυρίως για την ενεργό συμμετοχή τους και για τις σαφείς, σοφές και μεστές παρεμβάσεις τους, γεγονός που συμβάλλει στη δημιουργία ενός γόνιμου διαλόγου. Τα αιτήματα και οι εισηγήσεις που περιλαμβάνονται στις εκθέσεις αυτές, αλλά και αυτά που προκύπτουν από τη συζήτηση που επακολούθησε είναι δικαιολογημένα και πρέπει να τύχουν ιδιαίτερης μελέτης και προσοχής.

Τονίζω ξανά την πρόθεση της Βουλής να συνδράμει στην προσπάθειά σας και να συμβάλει στη δημιουργία κουλτούρας, σεβασμού και αναγνώρισης της προσφοράς σας. Πρόθεσή μας είναι να είμαστε δίπλα σας στην προσπάθεια για το ξεπέρασμα τυχόν δυσκολιών στο μέτρο του δυνατού.

Παράλληλα, τα από στενογραφημένα πρακτικά της σημερινής συνεδρίας της Βουλής των Γερόντων θα αποσταλούν στην εκτελεστική εξουσία, με την παράκληση να τύχουν της δέουσας μελέτης και να ληφθούν τα αναγκαία μέτρα για την υλοποίησή τους, όπου είναι αυτό εφικτό. Επίσης, οι δύο εκθέσεις που έχουν συζητηθεί σήμερα θα σταλούν

στις αρμόδιες κοινοβουλευτικές επιτροπές της Βουλής των Αντιπροσώπων, έτσι ώστε μέσα στα πλαίσια των αρμοδιοτήτων τους να μελετήσουν τα θέματα που εγείρονται και να προχωρήσουν στις αναγκαίες εισηγήσεις προς την κατεύθυνση αντιμετώπισης των διαφόρων προβλημάτων.

Με τον τρόπο αυτό συμβάλλουμε ώστε να εξασφαλίσουμε στους πρεσβύτερους συμπολίτες μας ενεργότερο ρόλο και ενεργότερη εμπλοκή στο κοινωνικό γίγνεσθαι. Συγχαίρουμε το Παγκύπριο Συντονιστικό Συμβούλιο Εθελοντισμού και το Συντονιστικό Σώμα της Βουλής των Γερόντων για την άρτια και άψογη οργάνωση της 15^{ης} Συνόδου της Βουλής των Γερόντων, ενός ετήσιου θεσμού που έχει καθιερωθεί και δίνει την ευκαιρία ενός γόνιμου και δημιουργικού διαλόγου και ενός βήματος για ανταλλαγή ιδεών που χρόνο με το χρόνο γίνεται όλο και καλύτερη. Επίσης ο καταξιωμένος αυτός θεσμός δίνει τη δυνατότητα στους πρεσβύτερους συμπολίτες μας να προβάλλουν οι ίδιοι τους προβληματισμούς τους, να καθίστανται ενεργοί πολίτες, να νιώθουν χρήσιμοι, ανεξάρτητοι και υγιείς και να καθιερώνεται η κοινωνία των πολιτών στην πράξη.

Παράλληλα, οι παρεμβάσεις σας θα δώσουν την ευκαιρία μελέτης από τους αρμόδιους φορείς των προβλημάτων που αντιμετωπίζει σήμερα η τρίτη ηλικία και που είναι ιδιαίτερα πιεστικά.

Συγχαίρω επίσης το προσωπικό της Βουλής που συνέδραμε στην όλη προσπάθεια.

Εδώ φτάσαμε στο τέλος της συνεδρίας μας. Ήταν ιδιαίτερη η χαρά μου που προήδρευσα των εργασιών της Συνόδου σας γιατί μου δόθηκε η ευκαιρία να μάθω από εσάς πολλά και να φύγω από εδώ σοφότερος.

Κηρύσσω τη λήξη των εργασιών της 15^{ης} Συνόδου της Βουλής των Γερόντων.

(Ωρα λήξης: 12:30)

ΠΑΡΟΥΣΙΟΛΟΓΙΟ

15^Η ΣΥΝΟΔΟΣ ΤΗΣ ΒΟΥΛΗΣ ΤΩΝ ΓΕΡΟΝΤΩΝ - 2013

Σάββατο 9 Νοεμβρίου 2013, ώρα 9:30πμ – 13:00 Βουλή των Αντιπροσώπων

Α/Α	ΟΝΟΜΑ ΒΟΥΛΕΥΤΗ	ΟΡΓΑΝΩΣΗ
1.	Αθηνά Πελεκάνου	Κυπριακός Ερυθρός Σταυρός.
2.	Αλέκα Γράβαρη Πρέκα	Παγκύπριος Αντιναρκωτικός Σύνδεσμος
3.	Αναχίτ Εσκιτζιάν	Αρμένικη Κοινότητα
4.	Ανδρέας Αγγρότης	Παγκύπριος Φορέας Οργάνωσης Ψυχικής Υγείας
5.	Ανδρέας Κωνσταντινίδης	Παγκύπρια Οργάνωση Αποκατάστασης Αναπήρων

6.	Ανδρούλα Πασχαλίδου	Παγκύπρια Ομοσπονδία Συνδέσμων Ηλικιωμένων
7.	Αντώνης Παπαντωνίου	Νέα Αγροτική Κίνηση
8.	Αστέρω Μεγαλέμου	Οργάνωση Πρεσβυτέρων Πολιτών Κύπρου
9.	Γαβριήλ Γαβρηλίδης	Παγκύπριος Σύνδεσμος Αφυπηρητησάντων Υπαλλήλων Συγκροτήματος Τράπεζας Κύπρου
10.	Γερόλαμος Ανδρέου	Οργάνωση Παραπληγικών
11.	Γεωργίος Λουκάς	Σύνδεσμος Συνταξιούχων Εκπαιδευτικών Δημοτικής Εκπαίδευσης
12.	Γεώργιος Μεσημέρις	Σύλλογος Δρομέων Περικλης Δημητρίου
13.	Γεώργιος Παπαναστασίου	Στέγη Ευγηρίας Αρχάγγελος Μιχαήλ
14.	Γεωργίος Χατζηγεωργίου	ΠΟΣΕΗ ΚΕΡΥΝΕΙΑΣ
15.	Γεώργιος Χρίστου	Πολυδύναμο Λακατάμειας

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ

16.	Γιάγκος Γεωργίου	ΕΣΣΕ ΛΕΥΚΩΣΙΑΣ
17.	Γιαννάκης Χριστοφόρου	ΕΣΣΕ ΛΕΜΕΣΟΥ
18.	Γιούλα Δρουσιώτου	Κυπριακός Ερυθρός Σταυρός
19.	Γιώργος Αλετράρης	Οργάνωση Παραπληγικών
20.	Γρηγόρης Γρηγοριάδης	Παγκύπρια Επιτροπή Συνταξιούχων ΣΕΚ
21.	Ελένη Κολιού	ΕΣΣΕ ΚΕΡΥΝΕΙΑΣ
22.	Έλση Ουτιτζιάν	Αρμένικη Κοινότητα
23.	Έλση Πραξιτέλους	Σύνδεσμος Πρόληψης και αντιμετώπισης της Βίας στην Οικογένεια
24.	Θεοδώρα Προκοπίου	Αποδημοί Καμπιών Φαρμακάς
25.	Θωμάς Παπανδρέου	Κυπριακός Σύνδεσμος Καταναλωτών
26.	Ιωάννα Μουσιούττα	ΠΣΣΕ

27.	Κάτια Λουκά	ΕΚΥΣΥ
28.	Κλαίλια Σουρμελή Σκοτεινού	ΠΣΣΕ
29.	Κωστάκης Φλωρίδης	Παγκύπριος Σύνδεσμος Διαβητικών
30.	Κώστας Θεοχαρίδης	Παγκύπριος Σύνδεσμος Καρδιοπαθών
31.	Κώστας Κεμιτζής	Σύνδεσμος Αποδήμων Φίλων Καμπιού
32.	Κώστας Κυριακίδης	Στέγη Ευγηρίας Αρχάγγελος Μιχαήλ
33.	Κώστας Μιτίδης	ΕΚΥΣΥ
34.	Κώστας Χαιλής	ΕΣΣΕ ΛΑΡΝΑΚΑΣ
35.	Λυγία Φυσεντζίδου	ΠΣΣΕ
36.	Μαρία Ζαμπάρτα	Πνευματική Αδελφότης Ελληνίδων Κύπρου
37.	Μαρία Νικολαΐδου	Κυπριακός Ερυθρός Σταυρός

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ

38.	Μαρία Πελεκάνου	Παγκύπριο Συντονιστικό Συμβούλιο Λεμεσού.
39.	Μαρίνα Τσαγγάριδου	Σύνδεσμος Συνταξιούχων Δημοτικής Εκπαίδευσης
40.	Μενέλαος Κουζούπης	Παγκύπριος Σύνδεσμος Πολεμιστών του Β' Παγκοσμίου Πολέμου
41.	Μενέλαος Χριστοδούλου	ΣΚΕ ΓΕΡΟΣΚΗΠΟΥ
42.	Μιχαλάκης Γεωργίου	Παγκύπρια Οργάνωση Πολυτέκνων
43.	Μιχάλης Παναγή	Ένωση Κυπρίων Συνταξιούχων ΕΚΥΣΥ
44.	Νίκος Πρωτοπαπάς	ΕΣΣΕ ΠΑΦΟΥ
45.	Νίκος Χριστοδουλίδης	Παγκύπριος Σύνδεσμος Πολεμιστών Β' Παγκοσμίου Πολέμου
46.	Ντορέττα Δικαίου	Λατινική Κοινότητα
47.	Οδυσσέας Μιλτιάδους	Σύνδεσμος Καρδιοπαθών Κύπρου

48.	Παναγιώτης Καραβάς	Παγκύπρια Επιτροπή Συνταξιούχων ΣΕΚ
49.	Παντελάκης Θεοχάρους	Κίνηση Οικολόγων Συνταξιούχων
50.	Παντελής Χ' Παντέλας	Οργάνωση Πρεσβυτέρων Πολιτών
51.	Παύλος Κότσαπας	ΣΚΕ ΠΕΡΙΣΤΕΡΩΝΑΣ ΛΕΥΚΩΣΙΑΣ
52.	Παύλος Τρικούπης	Σύνδεσμος Συνταξιούχων Λαϊκής Τράπεζας
53.	Πόπη Αρχοντίδου	ΕΣΣΕ ΛΕΜΕΣΟΥ
54.	Πράξουλα Πετρώνδα	ΠΑ.ΣΥ.Κ.Α.Φ
55.	Σάββας Καρσεράς	Αντιρευματικός Σύνδεσμος Κύπρου
56.	Σάρα Δρουσιώτη	Κυπριακός Ερυθρός Σταυρός
57.	Σίμος Παπαδόπουλος	Euroρα Uomo Κύπρου
58.	Σωτήρης Παύλου	Σύνδεσμος Αφυπηρητησάντων ν Λειτουργών Μέσης Εκπαίδευσης Κύπρου

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ

59.	Τάκης Αγαθοκλέους	ΠΑΣΥΔΥ
60.	Τάσος Παπαθωμάς	ΕΣΣΕ ΛΕΥΚΩΣΙΑΣ
61.	Τούλα Χαραλάμπους	Φιλόπτωχος Αδελφότης Λάρνακα
62.	Φλουρέντζος Κούτας	ΕΣΣΕ ΑΜΜΟΧΩΣΤΟΥ
63.	Χαράλαμπος Κωνσταντίνου	ΕΚΥΣΥ
64.	Χριστόδουλος Κυριάκου	ΠΟΣΕΗ
65.	Χριστοθέα Πελεκάνου	Ιδιωτικά